

พฤติกรรมกรรมการของข้าราชการและลูกจ้างประจำในสังกัดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การจัดการ

มิถุนายน 2555

พฤติกรรมกรรมการของข้าราชการและลูกจ้างประจำในสังกัดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การจัดการ

มิถุนายน 2555

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

พฤติกรรมกรรมการของข้าราชการและลูกจ้างประจำในสังกัดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การจัดการ
มิถุนายน 2555

กนกวรรณ วิชัยพร. (2555). พฤติกรรมการออมของข้าราชการและลูกจ้างประจำ มหาวิทยาลัย

ศรีนครินทรวิโรฒ. สารนิพนธ์ ศ.ม. (เศรษฐศาสตร์การจัดการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์: ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิพรรณ สาลีผล.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการออมของข้าราชการและลูกจ้างประจำ ในสังกัดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยศึกษาปัจจัยด้านพื้นฐานส่วนบุคคล และปัจจัยด้านเศรษฐกิจ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ข้าราชการและลูกจ้างประจำในสังกัดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำนวนทั้งสิ้น 320 คน โดยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และการทดสอบค่าไค - สแควร์

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. การศึกษาปัจจัยด้านพื้นฐานส่วนบุคคล พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม โดยส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุอยู่ระหว่าง 50 - 59 ปี มีสถานภาพสมรส วุฒิการศึกษาระดับปริญญาโท มีจำนวนสมาชิกในครอบครัว 1 - 2 คน เป็นข้าราชการ-ประเภทวิชาการ มีอายุราชการต่ำกว่า 19 ปี

2. การศึกษาปัจจัยด้านเศรษฐกิจ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม มีรายได้โดยเฉลี่ยต่อเดือน เท่ากับ 20,001 - 40,000 บาท มีรายจ่ายโดยเฉลี่ย น้อยกว่าหรือเท่ากับ 20,000 บาท และมีหนี้สินโดยเฉลี่ยต่อเดือน น้อยกว่าหรือเท่ากับ 20,000 บาท

3. การศึกษาพฤติกรรมการออม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม มีปริมาณการออมโดยเฉลี่ยต่อเดือน น้อยกว่าหรือเท่ากับ 20,000 บาท และมีรูปแบบการออมโดยผ่านธนาคารมากที่สุด ผลการศึกษาวินิจฉัย ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับปริมาณการออม พบว่า

- ปัจจัยด้านพื้นฐานส่วนบุคคล พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อายุราชการ ประเภทบุคลากร และปัจจัยไม่มีความสัมพันธ์ ได้แก่ สถานภาพการสมรส และจำนวนสมาชิกในครอบครัว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับนัยสำคัญ 0.05

- ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ พบว่า รายได้โดยเฉลี่ยต่อเดือน รายจ่ายโดยเฉลี่ยต่อเดือน และหนี้สินโดยเฉลี่ยต่อเดือน มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการออมของข้าราชการและลูกจ้างประจำ ในสังกัดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับนัยสำคัญ 0.05

THE SAVING BEHAVIOR OF GOVERNMENT OFFICERS AND EMPLOYEES
IN SRINAKHARINWIROT UNIVERSITY

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Economics degree in **Managerial** Economics
at Srinakharinwirot University

June 2012

Kanogwan Vichian. (2012). *The saving behavior of government officers and employees in Srinakharinwirot University*. The Master's Project, M.Econ. (Economics of Management). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University.
Project Advisor: Asst. Prof. Ravipan Sareepon.

This research aimed to study the evaluation of the satisfactory in according to the saving behavior of government officers and employees in Srinakharinwirot University. The research was based on individual factors and economics factors.

The sample which group consisted of government officers and employees in Srinakharinwirot University were 320. The instrument used to collect the data was a questionnaire. The statistical analysis was performed by frequency, percentage, mean, and Chi - square test.

The findings revealed that:

1. The basis of personal factors was completed the research, and the revealed outcome had shown that most were female, age between 50 and 59 years, marital status, got a master's degree. The members of family are about 1-2, who worked longer than 19 years.

2. The economic factors were having completed the research, and the revealed the outcome had shown that most officers had income between 20,001 and 40,000 baht and the average expenditure less than or equal to 20,000 baht and had the average debt per month less than or equal to 20,000 baht

3. The research on savings behavior had show that the respondents had an average savings less than or equal to 20000 baht per month. Moreover, most of them are saving their money in the bank.

- The basic personal factors relating to saving behavior are gender, age, education level, years of work, types of personnel, and the factors which are not related to the saving behavior are marital status, the number of family members at the statistical significant difference at 0.05 level.

- Economic factors showed that the average income per month, the average expenditure per month, the average debt per month, correlated with the saving behavior of government officials and employees, at the statistical significant difference at 0.05 level.

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร และคณะกรรมการสอบได้
พิจารณาสารนิพนธ์เรื่อง พฤติกรรมการออมของข้าราชการและลูกจ้างประจำ ในสังกัดมหาวิทยาลัยศรี-
นครินทรวิโรฒของ กนกวรรณ วิเชียร ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การจัดการ ของมหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒได้

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

.....

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รวิพรรณ สาลีผล)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

.....

(อาจารย์ ดร.จิรวัฒน์ เจริญสถาพรกุล)

คณะกรรมการสอบ

.....

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รวิพรรณ สาลีผล)

ประธาน

.....

(อาจารย์ ดร.รัชพันธุ์ เขยจิตร)

กรรมการสอบสารนิพนธ์

.....

(อาจารย์ทิพย์วิมล วงศ์รัตนชัย)

กรรมการสอบสารนิพนธ์

อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การจัดการ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....

คณบดีสำนักวิชาเศรษฐศาสตร์และนโยบายสาธารณะ

(รองศาสตราจารย์ ดร.เรณู สุขารมณ์)

วันที่ ๖ เดือน มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๕

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์เรื่อง “พฤติกรรมกรรมการของข้าราชการและลูกจ้างประจำ ในสังกัดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ” สามารถสำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยดี โดยได้รับความช่วยเหลือและความกรุณาในการให้คำแนะนำอย่างดียิ่ง จากผู้ช่วยศาสตราจารย์วิพรรณ สาลีผล ซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาที่ได้ประสิทธิ์ประสาทความรู้ และชี้แนะแนวทางให้คำปรึกษาทั้งในเชิงวิชาการ และการปฏิบัติงานวิจัยให้แก่ผู้วิจัยตลอดระยะเวลาในการทำวิจัย ตลอดจนให้ความกรุณาในการแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ เพื่อให้งานวิจัยมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.รัชพันธุ์ เทยจิตร และอาจารย์ทิพย์วิมล วงศ์รัตนชัย ที่ได้กรุณาเป็นคณะกรรมการสอบสารนิพนธ์ และให้คำแนะนำเพื่อให้งานวิจัยมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ คณาจารย์ทุกท่านใน สำนักวิชาเศรษฐศาสตร์และนโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่ได้อบรมสั่งสอนวิชาความรู้ด้านเศรษฐศาสตร์ที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่านที่ได้ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม ซึ่งข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามที่ได้ เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาค้นคว้าของผู้วิจัยเป็นอย่างมาก

ผู้วิจัยขอขอบคุณ เพื่อนๆ น้องๆ ทุกท่านที่ไม่ได้ระบุนามทั้งหมดที่ได้ให้ความร่วมมือและช่วยเหลือจนทำให้งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ผู้วิจัยได้ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่และครอบครัวที่เป็นกำลังใจและให้การสนับสนุนเป็นอย่างดี ตลอดระยะเวลาที่ทำการศึกษาและสนับสนุนการศึกษาของผู้วิจัยตลอดมา หากงานวิจัยครั้งนี้มีข้อผิดพลาดประการใดผู้วิจัยกราบขออภัยไว้ ณ ที่นี้

กนกวรรณ วิเชียร

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	3
ความสำคัญของการศึกษา.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	9
สมมติฐานในการวิจัย.....	10
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	11
แนวคิดทฤษฎีการพฤติกรรมผู้บริโภค.....	11
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	35
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	45
การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	45
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	46
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	47
การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	48
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	49
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	51
การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	51
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	52
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	74
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	77
อภิปรายผล.....	79

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5 (ต่อ)	
ข้อเสนอแนะจากการวิจัย.....	83
ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป.....	84
บรรณานุกรม	85
ภาคผนวก	89
ภาคผนวก ก	90
ภาคผนวก ข	101
ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์	106

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 การขอผ่านกองทุนประเภทต่างๆ พ.ศ. 2550.....	3
2 สรุปงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	41
3 จำนวนและร้อยละปัจจัยส่วนบุคคล.....	52
4 แสดงค่าความถี่ และค่าร้อยละ ของข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ รายได้ โดยเฉลี่ยต่อเดือน	56
5 แสดงค่าความถี่ และค่าร้อยละ ของข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ ค่าใช้จ่ายโดยเฉลี่ยต่อเดือน	57
6 แสดงค่าความถี่ และค่าร้อยละ ของข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ การออม โดยเฉลี่ยต่อเดือน	58
7 แสดงค่าความถี่ และค่าร้อยละ ของข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ หนี้สิน โดยเฉลี่ยต่อเดือน	59
8 แสดงปัจจัยทางเศรษฐกิจ รูปแบบการออม.....	60
9 แสดงปัจจัยทางเศรษฐกิจ จำนวนรูปแบบการออม.....	61
10 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับปริมาณการออม ของพฤติกรรมการออมของ ข้าราชการและลูกจ้างประจำ ในสังกัดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	62
11 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับปริมาณการออม ของพฤติกรรมการออมของ ข้าราชการและลูกจ้างประจำ ในสังกัดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	63
12 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพกับปริมาณการออม ของพฤติกรรมการออม ของ ข้าราชการและลูกจ้างประจำ ในสังกัดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	64
13 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับปริมาณการออม ของพฤติกรรมการ ออมของข้าราชการและลูกจ้างประจำ ในสังกัดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	65
14 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนสมาชิกในครอบครัวกับปริมาณการออม ของ พฤติกรรมการออมของข้าราชการและลูกจ้างประจำ ในสังกัดมหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ	66
15 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอายุราชการกับปริมาณการออม ของพฤติกรรมการออม ของข้าราชการและลูกจ้างประจำ ในสังกัดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	67

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
16 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างประเภทของบุคลากรกับปริมาณการออม ของพฤติกรรม การออมของข้าราชการและลูกจ้างประจำ ในสังกัดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	68
17 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างรายได้โดยเฉลี่ยต่อเดือนกับปริมาณการออม ของ พฤติกรรมการออมของข้าราชการและลูกจ้างประจำ ในสังกัดมหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ	69
18 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างรายจ่ายโดยเฉลี่ยต่อเดือนกับปริมาณการออม ของ พฤติกรรมการออมของข้าราชการและลูกจ้างประจำ ในสังกัดมหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ	70
19 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างหนี้สินเฉลี่ยต่อเดือนกับปริมาณการออม ของพฤติกรรม การออมของข้าราชการและลูกจ้างประจำ ในสังกัดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	71
20 ผลการทดสอบสมมติฐาน ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางเศรษฐกิจกับการออม ของ ข้าราชการและลูกจ้างประจำ ในสังกัดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือน, รายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือน, หนี้สินเฉลี่ยต่อเดือน	72
21 สรุปปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการออมของข้าราชการและลูกจ้างประจำ ในสังกัด มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	73

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 รายได้ ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือน และหนี้สินต่อรายได้	2
2 การกระจายรายได้และการบริโภคในวัฏจักรชีวิต.....	19

บทที่ 1

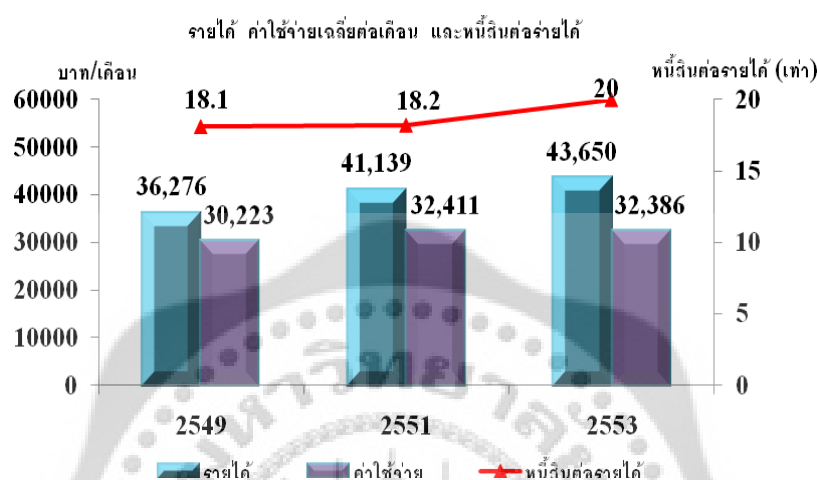
บทนำ

ภูมิหลัง

ประเทศไทยกำลังอยู่ในช่วงเศรษฐกิจฟื้นตัว รัฐบาลได้ให้ความสำคัญกับข้าราชการและลูกจ้างประจำ โดยการเสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีทั้งในแง่ของการทำงาน การใช้ชีวิต และครอบครัว ในขณะเดียวกันก็ดำเนินการปฏิรูประบบราชการ เนื่องจากมีนโยบายลดอัตรากำลังคนภาครัฐในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 7-9 เพื่อพัฒนาข้าราชการและลูกจ้างประจำให้มีประสิทธิภาพ และควบคุมจำนวนข้าราชการและลูกจ้างประจำให้มีความเหมาะสมและพัฒนาปรับปรุงการทำงานให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น รัฐบาลมีนโยบายที่ให้การส่งเสริมคุณภาพชีวิตของข้าราชการและลูกจ้างประจำอย่างเป็นรูปธรรม ดังจะเห็นได้จากการปรับเงินเดือนทุกระดับตำแหน่งเมื่อเดือนเมษายน พ.ศ. 2547 และเพิ่มเงินช่วยค่าครองชีพพิเศษให้แก่ข้าราชการและลูกจ้างประจำที่มีรายได้น้อย การจัดสวัสดิการเพื่อเกื้อกูลคุณภาพชีวิตของข้าราชการและลูกจ้างประจำให้มีความเป็นอยู่ที่พอเหมาะพอดี เช่น จัดให้มีบ้านพักอาศัย ช่วยเหลือแก้ไขปัญหาหนี้สิน และปัญหาการครองชีพอื่นๆ โดยเน้นปัจจัยสี่ ตลอดจนปรับปรุงเงินเดือนและค่าตอบแทนของข้าราชการและลูกจ้างประจำให้สอดคล้องกับสภาวะการครองชีพที่เปลี่ยนไป จึงเป็นอีกทางที่จะช่วยแก้ไขปัญหาการครองชีพ อีกทั้งยังส่งเสริมขวัญและกำลังใจของข้าราชการและลูกจ้างประจำให้มุ่งมั่นปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถ และรัฐบาลก็มีการสนับสนุนการออมเพื่อให้ข้าราชการและลูกจ้างประจำให้มีความเป็นอยู่ที่ดีหลังจากเกษียณอายุราชการ โดยมีการส่งเสริมการออม เช่น กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ

การออมถือเป็นปัจจัยที่สนับสนุนให้เศรษฐกิจเจริญเติบโต มีการขยายการผลิต การลงทุน การกระจายรายได้ การขยายสินเชื่อทางธุรกิจ ทำให้เกิดการจ้างงานในระดับสูง และลดความผันผวนทางเศรษฐกิจ เนื่องจากการออมในระดับสูงจะทำให้ระบบเศรษฐกิจของประเทศ ไม่ต้องอาศัยแหล่งกู้ยืมจากต่างประเทศ แม้เศรษฐกิจจะถดถอยก็สามารถพึ่งพิงการออมภายในประเทศได้ ทำให้เศรษฐกิจพัฒนาได้อย่างต่อเนื่อง เงินออมภาคครัวเรือนจากข้าราชการและลูกจ้างประจำ ถือเป็นเงินออมที่สำคัญส่วนหนึ่งของระบบเศรษฐกิจและการออมของข้าราชการและลูกจ้างประจำก็จะส่งผลต่อปริมาณการออมของระบบเศรษฐกิจของประเทศด้วยเช่นกัน แต่ผลจากการสำรวจภาวะการครองชีพข้าราชการของสำนักงานสถิติแห่งชาติ พ.ศ. 2553 เพื่อให้ได้ข้อมูลพื้นฐานของครอบครัวข้าราชการ ได้แก่ ข้อมูลเกี่ยวกับรายได้ ค่าใช้จ่าย ภาวะหนี้สิน สรุปได้ดังนี้ รายได้ของครอบครัวข้าราชการ มีรายได้เฉลี่ยเดือนละ 43,650 บาท คิดเป็นร้อยละ 84.1 เป็นค่าตอบแทนที่ได้รับเป็นประจำจากการทำงาน ค่าใช้จ่ายของครอบครัวข้าราชการ ไม่รวมค่าใช้จ่ายเพื่อการสะสมทุน เช่น ค่าเช่าบ้าน/ที่ดิน

ฯลฯ ค่าอาหารและเครื่องดื่ม มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยเดือนละ 32,386 บาท คิดเป็นร้อยละ 24.9 หนี้สินของครอบครัวข้าราชการ มีหนี้สินร้อยละ 84.1 มีจำนวนหนี้สินเฉลี่ย 872,388 บาท ต่อครอบครัวที่มีหนี้ วัตถุประสงค์ของการมีหนี้ของครอบครัวข้าราชการ มีหนี้สินเพื่อที่อยู่อาศัยสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 56.4 (สำนักงานสถิติแห่งชาติ. 2553)

ภาพประกอบ 1 แสดง รายได้ ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือน และหนี้สินต่อรายได้ ปี พ.ศ. 2549 - พ.ศ. 2553

ที่มา: สำนักงานสถิติแห่งชาติ พ.ศ. 2553

จากภาพประกอบ 1 แสดงการเปรียบเทียบรายได้ ค่าใช้จ่าย และหนี้สินต่อรายได้ ปี พ.ศ. 2549 - พ.ศ. 2553 เมื่อเปรียบเทียบรายได้ ค่าใช้จ่าย และหนี้สินต่อรายได้ของครอบครัวข้าราชการพบว่า ปี พ.ศ. 2549 - 2553 ครอบครัวข้าราชการมีรายได้เฉลี่ยสูงกว่าค่าใช้จ่าย และพบว่ารายได้และค่าใช้จ่ายมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น กล่าวคือ รายได้เพิ่มจาก 36,276 บาท ในปี พ.ศ. 2549 เป็น 41,139 บาท ในปี พ.ศ. 2551 และ 43,650 บาท ในปี พ.ศ. 2553 และค่าใช้จ่ายเพิ่มจาก 30,223 บาท ในปี พ.ศ. 2549 เป็น 32,411 บาท ในปี พ.ศ. 2551 สำหรับในปี พ.ศ. 2553 ค่าใช้จ่ายลดลงจากปี พ.ศ. 2551 เพียงเล็กน้อย คือ 32,386 บาท สำหรับหนี้สินต่อรายได้ของครอบครัวข้าราชการมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจาก 18.1 เท่า ในปี พ.ศ. 2549 เป็น 18.2 เท่า ในปี พ.ศ. 2551 และ 20.0 เท่า ในปี พ.ศ. 2553

ตาราง 1 การออมผ่านกองทุนประเภทต่างๆ พ.ศ. 2550

กองทุน	ค่าเฉลี่ย (บาทต่อปี)	ร้อยละของรายได้
กองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ (RMF)	89,007.14	22.20
กองทุนรวมหุ้นระยะยาว (TLF)	117,200.00	27.90
กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ (กสจ)	35,313.53	8.40
กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (กบข.)	8,787.70	2.10
กองทุนประกันสังคม	7,127.81	1.70
เบี้ยประกันชีวิต	28,732.02	6.80
อื่นๆ เช่น สหกรณ์ออมทรัพย์ของหน่วยงาน	145,900.00	34.80

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง พ.ศ. 2550

จากตาราง 1 จากผลการสำรวจผู้ออมเลือกออมกับสหกรณ์ออมทรัพย์ของหน่วยงาน 145,900 บาท คิดเป็นร้อยละ 34.8 รองลงมาคือ กองทุนรวมหุ้นระยะยาว (TLF) 117,200 บาท คิดเป็น 27.9 กองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ (RMF) กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ (กสจ) เบี้ยประกันชีวิต กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (กบข.) และกองทุนประกันสังคม ตามลำดับ

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่าความสามารถในการออมของข้าราชการและลูกจ้างประจำมีน้อย ซึ่งเป็นการสะท้อนถึงพฤติกรรมการออมภาคครัวเรือนภายในประเทศ และมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒเป็นหน่วยงานรัฐที่มีความสามารถในการออมเงินได้ในระดับหนึ่ง ด้วยเหตุนี้ จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาพฤติกรรมการออมของข้าราชการและลูกจ้างประจำ ในสังกัดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาวิจัย และเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมายไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการออมของข้าราชการและลูกจ้างประจำ ในสังกัดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่เกี่ยวกับรูปแบบการออม และปริมาณการออม
2. เพื่อศึกษาปัจจัยต่างๆ ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการออมของข้าราชการและลูกจ้างประจำ ในสังกัดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ความสำคัญของการวิจัย

เพื่อเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในด้านการกำหนดแนวทางส่งเสริมการออมในรูปแบบต่างๆ และสถาบันการเงินใช้ในการกำหนดผลิตภัณฑ์ทางการเงิน และจัดหาแหล่งเงินออม

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษครั้งนี้ จะศึกษาถึงรูปแบบการออม และปริมาณการออม ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ ข้าราชการ จำนวนทั้งสิ้น 1,279 คน และลูกจ้างประจำ จำนวนทั้งสิ้น 297 ราย ในสังกัดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่ยังปฏิบัติราชการในเดือน มกราคม 2555

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

จากประชากรจำนวน 1,576 คน การคำนวณกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้มาจากการคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรในการหาขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Taro Yamane (Yamane, 1967: 886-887) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และยอมรับความผิดพลาดจากการสุ่มตัวอย่างไม่เกิน 5%

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อ e = ค่าความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่าง
(0.0 – 1.00 ในที่นี้ = 0.05)

N = ขนาดของประชากร

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

$$\text{แทนค่า } n = \frac{1576}{1 + (1576)(0.05)^2}$$

$$N \approx 320 \text{ ตัวอย่าง}$$

ดังนั้น ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างไว้ที่ 320 คน โดยการสุ่มตัวอย่าง อย่างมีขั้นตอน จากนั้นจึงสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Sampling) (บุญเรือง

ขจรศิลป์. 2543: 53) เป็นการสุ่มตามประเภททั่วไป ประเภทวิชาชีพเฉพาะหรือเชี่ยวชาญเฉพาะ ประเภทวิชาการ และประเภทบริหาร ทั้งหมดเพื่อให้ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการ ดังนี้

$$\text{ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่จะเก็บในแต่ละตำแหน่ง} = \frac{(\text{จำนวนประชากรแต่ละตำแหน่ง} \times \text{จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการ})}{\text{จำนวนประชากรทั้งหมด}}$$

ดังนั้น จะได้กลุ่มตัวอย่างประเภททั่วไป จำนวน 53 คน ประเภทวิชาชีพเฉพาะหรือเชี่ยวชาญเฉพาะ จำนวน 96 คน ประเภทวิชาการ จำนวน 151 คน ประเภทบริหาร จำนวน 3 คน และ ลูกจ้างประจำ 53 ราย รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดจำนวน 320 คน

ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา ประกอบด้วย ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) และข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ดังนี้

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เป็นข้อมูลที่เก็บรวบรวมจากการตอบแบบสอบถาม ในระหว่างวันที่ 23 – 27 เมษายน พ.ศ. 2555 ของข้าราชการและลูกจ้างประจำ ในสังกัดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เป็นข้อมูลที่ได้จากฐานข้อมูลโครงการจ่ายตรงเงินเดือนและลูกจ้างประจำ ในสังกัดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา (descriptive analysis) ศึกษาปัจจัยด้านพื้นฐานส่วนบุคคลและปัจจัยด้านเศรษฐกิจของข้าราชการและลูกจ้างประจำ ในสังกัดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการออม แสดงในรูปตาราง หรือร้อยละ โดยใช้ตารางแจกแจงความถี่ (frequencies) และ ค่าเฉลี่ย (mean) ของข้อมูล
2. การวิเคราะห์เชิงปริมาณ (quantitative analysis) โดยการทดสอบแบบไค-สแควร์ (Chi-Square test) มาวิเคราะห์ถึงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร หาความสัมพันธ์ของปริมาณการออมของข้าราชการและลูกจ้างประจำ ในสังกัดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มตัวแปรออกเป็น 2 กลุ่มตามความมุ่งหมายของการวิจัยดังนี้

1. ตัวแปรอิสระ (independent variables) แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ปัจจัยด้านพื้นฐานส่วนบุคคล

1.1 เพศ

1.1.1 ชาย

1.1.2 หญิง

1.2 อายุ.....ปี

1.3 สถานภาพการสมรส

1.3.1 โสด

1.3.2 สมรส

1.3.3 หม้าย / แยกกันอยู่ / หย่าร้าง

1.4 ระดับการศึกษา

1.4.1 ต่ำกว่าปริญญาตรี

1.4.2 ปริญญาตรี

1.4.3 ปริญญาโท

1.4.4 ปริญญาเอก

1.5 จำนวนสมาชิกในครอบครัว

1.6 อายุราชการ.....ปี

1.7 ประเภทตำแหน่งตามกลุ่มลักษณะงาน

1.7.1 ข้าราชการ

1.7.1.1 ประเภททั่วไป

1.7.1.2 ประเภทวิชาชีพเฉพาะหรือเชี่ยวชาญเฉพาะ

1.7.1.3 ประเภทวิชาการ

1.7.1.4 ประเภทบริหาร

1.7.2 ลูกจ้างประจำ

ส่วนที่ 2 ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ

2.1 รายได้โดยเฉลี่ยต่อเดือน

2.2 รายจ่ายโดยเฉลี่ยต่อเดือน

2.3 หนี้สินโดยเฉลี่ยต่อเดือน

2. ตัวแปรตาม คือ พฤติกรรมการออมของข้าราชการและลูกจ้างประจำ ในสังกัดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในการหาความสัมพันธ์จะให้ความสำคัญกับปริมาณการออม

ปริมาณการออมของข้าราชการและลูกจ้างประจำ ในสังกัดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ หมายถึง จำนวนเงินออมที่ข้าราชการและลูกจ้างประจำ เก็บสะสมไว้ โดยนำเงินรายได้ส่วนที่เหลือจากการหักรายจ่ายรวมทั้งหนี้สินในแต่ละเดือน ไปออมในรูปแบบต่างๆ

นิยามคำศัพท์เฉพาะ

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นิยามคำศัพท์เฉพาะดังนี้

1. **พฤติกรรมการออม** หมายถึง การแสดงออกของข้าราชการและลูกจ้างประจำ ในสังกัดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เกี่ยวกับการเก็บออม โดยการนำรายได้ส่วนที่เหลือจากการหักรายจ่ายรวมทั้งหนี้สินในแต่ละเดือน ตามลักษณะนิสัยของแต่ละบุคคล ซึ่งประกอบด้วย

2. **ปริมาณเงินออม** หมายถึง จำนวนเงินออมที่ของข้าราชการและลูกจ้างประจำ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เก็บสะสมไว้

3. **รูปแบบการออม** หมายถึง วิธีการเก็บสะสมเงินออมในลักษณะที่เป็นตัวเงิน ด้วยวิธีการต่าง ๆ

4. **เงินสะสมกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (กบข.)** หมายถึง เงินที่ข้าราชการที่เป็นสมาชิกจ่ายเข้ากองทุน กบข. เป็นประจำทุกเดือน ในอัตราร้อยละ 3 ของเงินเดือนสมาชิก

5. **เงินสะสมกองทุนสำรองเลี้ยงชีพลูกจ้าง (กสจ.)** หมายถึง เงินที่ลูกจ้างประจำที่เป็นสมาชิกจ่ายเข้ากองทุน กสจ. เป็นประจำทุกเดือน ในอัตราร้อยละ 3 ของเงินเดือนสมาชิก

6. **เงินการฌาปนกิจสงเคราะห์เพื่อครอบครัวและบุคลากรทางการศึกษา (ชพค.)** หมายถึง เงินที่ข้าราชการและลูกจ้างประจำที่เป็นสมาชิก ชพค.จ่ายเพื่อช่วยเหลือรายศพของสมาชิก ชพค. เป็นประจำทุกเดือน ตามรายศพของสมาชิกที่ถึงแก่กรรม

7. **เงินการฌาปนกิจสงเคราะห์ช่วยเพื่อนครูและบุคลากรทางการศึกษาในกรณีคู่สมรส (ชพส.)** หมายถึง เงินที่ข้าราชการและลูกจ้างประจำที่เป็นสมาชิก ชพส.จ่ายเพื่อช่วยเหลือรายศพของสมาชิก ชพส. เป็นประจำทุกเดือน ตามรายศพของสมาชิกที่ถึงแก่กรรม

8. **เงินฝากสหกรณ์ออมทรัพย์** หมายถึง เงินที่ข้าราชการและลูกจ้างประจำที่เป็นสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์มีความประสงค์ฝากเงินเป็นประจำทุกเดือนๆ ละเท่าๆ กัน

9. **การประกันชีวิต** หมายถึง เงินที่ข้าราชการและลูกจ้างประจำจ่ายเพื่อร่วมกันเฉลี่ยภัยอันเนื่องจากการตาย การสูญเสียอวัยวะ ทุพพลภาพ และการสูญเสียรายได้ในยามชรา โดยที่เมื่อข้าราชการและลูกจ้างประจำต้องประสบกับภัยเหล่านั้น ก็ได้รับเงินเฉลี่ยช่วยเหลือเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนแก่ตนเองและครอบครัวโดยบริษัทประกันชีวิตจะทำหน้าที่เป็นแกนกลางในการนำเงินก้อนดังกล่าวไปจ่ายให้แก่ผู้ได้รับภัย

10. **กองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ (RMF)** หมายถึง เงินที่ข้าราชการและลูกจ้างประจำมีความประสงค์ซื้อกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพที่มีวัตถุประสงค์ในการส่งเสริมการออมและการลงทุน

11. **กองทุนรวมหุ้นระยะยาว (LTF)** หมายถึงเงินที่ข้าราชการและลูกจ้างประจำมีความประสงค์ซื้อกองทุนรวมหุ้นระยะยาวที่มีวัตถุประสงค์ในการส่งเสริมการออมและการลงทุน

12. **เงินฝากธนาคาร** หมายถึง เงินที่ข้าราชการและลูกจ้างประจำมีความประสงค์ฝากเงินกับธนาคารเพื่อการออมหรือหวังดอกเบียเงินฝาก

13. **ปัจจัยที่มีผลต่อการออม** หมายถึง ปัจจัยส่วนบุคคลของข้าราชการและลูกจ้างประจำ เช่น เพศ อายุ ตำแหน่งงาน ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกในครอบครัว และปัจจัยทางเศรษฐกิจ เช่น รายได้โดยเฉลี่ยต่อเดือน รายจ่ายโดยเฉลี่ยต่อเดือน และหนี้สินโดยเฉลี่ยต่อเดือน

14. **ข้าราชการ** หมายถึง ข้าราชการที่ปฏิบัติงาน ในสังกัดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒที่ปฏิบัติราชการ ประเภททั่วไป ประเภทวิชาชีพเฉพาะหรือเชี่ยวชาญเฉพาะ ประเภทวิชาการ และประเภทบริหารที่ได้รับเงินเดือนจากงบประมาณของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

15. **ลูกจ้างประจำ** หมายถึง ลูกจ้างประจำที่ปฏิบัติงาน ในสังกัดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่ได้รับเงินเดือนจากงบประมาณของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

16. **รายได้** หมายถึง เงินเดือน/ค่าจ้างประจำ เงินประจำตำแหน่งทางบริหาร/วิชาการ/วิชาชีพเฉพาะ เงินเพิ่มผู้รับ/ค่าวิชา เงินตอบแทนหนึ่งเท่าของเงินประจำตำแหน่ง เงินตอบแทนรายเดือนข้าราชการ/ลูกจ้างประจำ เงินตอบแทนพิเศษข้าราชการ/ลูกจ้างประจำ ค่าเช่าบ้าน ที่มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒจ่ายให้กับข้าราชการและลูกจ้างประจำ โดยใช้ยอดเงินตามบัญชีการเบิกจ่ายเงินเดือน ก่อนหักภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาและเงินสะสมเข้ากองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (กบข.) และเงินสะสมเข้ากองทุนสำรองเลี้ยงชีพของลูกจ้างประจำ (กสจ.)

17. **รายได้โดยเฉลี่ยต่อเดือน** หมายถึง รายได้โดยเฉลี่ยของข้าราชการและลูกจ้างประจำในสังกัดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ซึ่งพิจารณาเฉพาะรายได้ที่ได้รับจากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่เป็นรายได้โดยเฉลี่ยต่อเดือน

18. **รายจ่ายโดยเฉลี่ยต่อเดือน** หมายถึง รายจ่ายโดยเฉลี่ยที่ข้าราชการและลูกจ้างประจำ ในสังกัดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้ให้มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒหักจากเงินเดือนต่อเดือนของข้าราชการและลูกจ้างประจำ ในสังกัดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

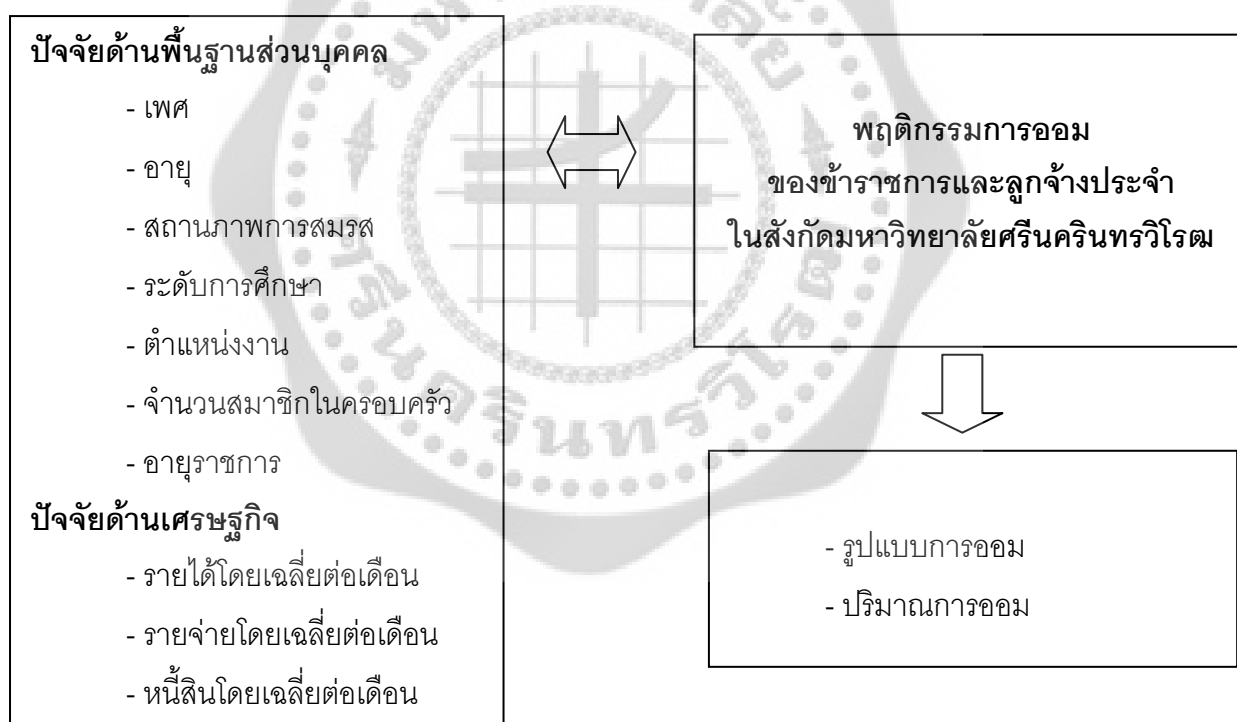
19. **หนี้สินโดยเฉลี่ยต่อเดือน** หมายถึง หนี้สินโดยเฉลี่ยที่ข้าราชการและลูกจ้างประจำ ในสังกัดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้ให้มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒหักจากเงินเดือนต่อเดือนเพื่อชำระหนี้แก่เจ้าหนี้ของข้าราชการและลูกจ้างประจำ ในสังกัดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

กรอบแนวคิดในการในการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการออมของข้าราชการและลูกจ้างประจำ ในสังกัดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ครั้งนี้ มีกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

ตัวแปรอิสระ (Independent Variables)

ตัวแปรตาม (Dependent Variables)

ภาพประกอบ 2 กรอบแนวคิดในการวิจัย 1

สมมติฐานการวิจัย

จากกรอบแนวคิดในการวิจัย สามารถสรุปเป็นสมมติฐานในการวิจัยครั้งนี้ คือ ปัจจัยด้านพื้นฐานส่วนบุคคลและปัจจัยด้านเศรษฐกิจมีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการออม ของข้าราชการและลูกจ้างประจำ สังกัดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี ตลอดจนงานวิจัยต่าง ๆ ที่มีความเกี่ยวข้อง เพื่อนำมาใช้เป็นกรอบในการกำหนดแนวทางการวิจัย โดยสรุปรวมเป็นประเด็นสำคัญ ดังนี้

1. แนวคิดทฤษฎี

1.1 แนวคิดทฤษฎีพฤติกรรมผู้บริโภค

1.2 แนวคิดทฤษฎีการออม

1.3 แนวคิดทฤษฎีวัฏจักรชีวิต (The Life Cycle Theory of Consumption)

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดทฤษฎี

1.1 แนวคิดทฤษฎีพฤติกรรมผู้บริโภค

ความหมายพฤติกรรมผู้บริโภค ได้มีผู้ให้ความหมายไว้ ดังนี้

นักวิชาการหลายท่านกล่าวถึงความหมายของคำว่าพฤติกรรมผู้บริโภค (Consumer Behavior) ไว้หลายความหมาย แต่ผู้วิจัยนำเสนอเป็นเพียงบางส่วนเท่านั้น ดังนี้

เอ็นเกอร์ (James F. Engel, 1995: 4) อธิบายว่า พฤติกรรมการบริโภคเป็นการกระทำของบุคคลที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการได้รับการใช้สินค้าและบริการรวมถึงกระบวนการตัดสินใจที่มีอยู่ก่อน และมีส่วนในการกำหนดให้มีการกระทำดังกล่าว

ชิฟแมน และคานุก (Schiffman; & Kanuk, 2007: 4) อธิบายว่า พฤติกรรมการบริโภคเป็นพฤติกรรมของผู้บริโภคที่แสดงออก ไม่ว่าจะเป็นการเสาะหา ซื้อ ใช้ ประเมิน หรือการบริโภคผลิตภัณฑ์ บริการและแนวคิดต่างๆ ซึ่งผู้บริโภคคาดว่าจะตอบสนองความต้องการของตนได้ เป็นการศึกษาการตัดสินใจของผู้บริโภคในการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ทั้ง เงิน เวลา และกำลัง เพื่อบริโภคสินค้าและบริการต่างๆ อันประกอบไปด้วยคำถาม เช่น ซื้ออะไร ทำไมจึงซื้อ ซื้อเมื่อไร อย่างไร ที่ไหนและบ่อยแค่ไหน

คอตเลอร์ (Kotler, 2003: 199) ให้ความหมายไว้ว่า พฤติกรรมผู้บริโภค หมายถึง พฤติกรรมที่เน้นจุดมุ่งหมาย และมีทางเลือกต่างๆ พฤติกรรมผู้บริโภคเป็นกระบวนการและมีอิทธิพลต่อกระบวนการตัดสินใจซื้อ และผู้บริโภคจำเป็นต้องได้รับการศึกษา

พฤติกรรมบริโภคส่วนบุคคล (Personal Consumer) คือ การซื้อสินค้าและบริการ เพื่อใช้สินค้านั้นเอง สินค้าที่ซื้อไปจัดเป็นสินค้าขั้นสุดท้ายที่ซื้อไปใช้เอง

พฤติกรรมบริโภคขององค์กร (Organizational Consumer) คือ องค์กรที่แสวงผลกำไรและไม่แสวงผลกำไร หน่วยงานราชการ สถาบันต่าง ๆ ซึ่งการซื้อสินค้าและบริการเพื่อใช้ในองค์กร

ศุภกร เสรีรัตน์ (2544: 7) ให้ความหมายไว้ว่า พฤติกรรมผู้บริโภค หมายถึง พฤติกรรมของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการซื้อและการใช้สินค้าหรือบริการ (ผลิตภัณฑ์) โดยผ่านกระบวนการแลกเปลี่ยนที่บุคคลต้องตัดสินใจทั้งก่อนและหลังการกระทำดังกล่าว

ดังนั้นสรุปได้ว่า พฤติกรรมผู้บริโภค หมายถึง การกระทำของบุคคลในการสรรหา คัดเลือก และตัดสินใจซื้อ เพื่อให้ได้มาซึ่งสินค้าและบริการ ซึ่งเกิดจากทัศนคติ การรับรู้ การเรียนรู้ และเหตุผลส่วนบุคคล และยังเกิดจากสภาพการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจ การเมือง สังคม วัฒนธรรม และเทคโนโลยี ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อของบุคคล

ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมผู้บริโภค

1. ปัจจัยส่วนบุคคล (The Individual Consumer) ได้แก่ ปัจจัยด้านประชากร เช่น เพศ อายุ รายได้ ระดับการศึกษา สถานภาพการสมรส ฯลฯ รวมถึงรูปแบบการดำรงชีวิตและบุคลิกภาพต่างก็มีผลต่อพฤติกรรมการซื้อของผู้บริโภคเช่นเดียวกัน นอกจากนี้ยังมีปัจจัยด้านจิตวิทยา ได้แก่ การรับรู้ การรับรู้ในคุณสมบัติของสินค้าหรือบริการ การเรียนรู้ ความเชื่อ ทัศนคติที่มีต่อตัวเลือกต่างๆ ของผู้บริโภคแต่ละคน

2. ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental Influencer) ได้แก่ วัฒนธรรม ชนชั้นทางสังคม กลุ่มอ้างอิง เช่น เพื่อน ครอบครัว นักแสดง ฯลฯ และองค์กรทางการตลาดที่ยื่นข้อเสนอที่สามารถตอบสนองของผู้บริโภคได้ การสื่อสารจากสิ่งแวดล้อมเหล่านี้ต่างมีอิทธิพลต่อการเลือกซื้อสินค้าหรือการใช้บริการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสื่อสารทางการตลาดจากผู้โฆษณา ซึ่งถือเป็นสิ่งกระตุ้น (stimuli) ที่นำเสนอผ่านตัวสินค้าหรือบริการ โฆษณา และพนักงานขาย

3. ปัจจัยทางวัฒนธรรม (Cultural Factors) เป็นปัจจัยที่ส่งอิทธิพลออกมากระทบต่อพฤติกรรมของผู้บริโภคได้กว้างขวางที่สุด ซึ่งแบ่งย่อยออกเป็น

3.1 วัฒนธรรมหลัก เป็นสิ่งที่มีอยู่ในทุกกลุ่มหรือในทุกสังคมมนุษย์ และเป็นตัวก่อให้เกิดค่านิยม การรับรู้ ความอยากได้ ไปจนถึงพฤติกรรมของมนุษย์ สิ่งเหล่านี้เมื่อเกิดขึ้นแล้วก็ถ่ายทอดให้แก่กันและกันมา และด้วยเหตุที่แต่ละสังคมต่างก็มีวัฒนธรรมหลักของตนเอง ผลก็คือพฤติกรรมการซื้อของมนุษย์ในแต่ละสังคมก็จะผิดแผกแตกต่างกันไป

3.2 อนุวัฒนธรรม หมายถึง วัฒนธรรมของคนกลุ่มย่อยที่รวมกันเข้าเป็นสังคมกลุ่มใหญ่ จำแนกอนุวัฒนธรรมออกเป็น 4 ลักษณะ คือ วัฒนธรรมทางเชื้อชาติ วัฒนธรรมตามท้องถิ่น วัฒนธรรมตามอายุ วัฒนธรรมทางอาชีพ

3.3 ขั้นชน หมายถึง คนจำนวนหนึ่งที่มีรายได้ อาชีพ การศึกษาหรือชาติตระกูลอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างเหมือนกัน ขั้นชนของผู้บริโภคในสังคมเมื่อแบ่งออกแล้วจะมีลักษณะ ดังนี้

- ผู้บริโภคที่อยู่ในขั้นเดียวกันมีแนวโน้มที่จะมีพฤติกรรมเหมือนกัน
- ขั้นของผู้บริโภคถูกจัดกลุ่มและลำดับความสูงต่ำโดยตัวแปรหลายตัว เช่น อาชีพ รายได้ ความมั่งคั่ง ร่ำรวย การศึกษา และค่านิยม เป็นต้น

4. ปัจจัยทางสังคม (Social factors) ปัจจัยทางสังคมที่ส่งอิทธิพลต่อกระบวนการตัดสินใจของผู้บริโภคมีมากมาย เช่น กลุ่มอ้างอิง ครอบครัว และบทบาทและสถานภาพในสังคมของผู้บริโภค เป็นต้น

5. ปัจจัยทางด้านจิตวิทยา (Psychological Factors) ที่ส่งอิทธิพลต่อกระบวนการตัดสินใจของผู้บริโภคได้แก่ การจูงใจ (motivation) การรับรู้ (perception) การเรียนรู้ (learning) ความเชื่อและทัศนคติ (beliefs and attitudes) (สุปัญญา ไชยชาญ. 2543: 123-133)

ฟังก์ชันการบริโภค (The consumption function)

ปัจจัยสำคัญที่เป็นตัวกำหนดการใช้จ่ายในการบริโภคของบุคคล คือ รายได้ แต่มีได้หมายความว่าปัจจัยอื่นๆ ไม่มีอิทธิพลแต่อย่างใด แต่ในการศึกษาในระยะสั้นได้กำหนดให้ปัจจัยอื่นๆ เช่น รสนิยม อุปนิสัยของบุคคล เป็นต้น ไม่เปลี่ยนแปลงจึงทำให้การใช้จ่ายในการบริโภคมีความสัมพันธ์กับระดับรายได้ และมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกล่าวคือ เมื่อรายได้เพิ่มขึ้นจะมีการบริโภคเพิ่มขึ้น ซึ่งสามารถเขียนความสัมพันธ์เป็นสมการได้ดังนี้

$$C = f(Y_d)$$

โดยที่ C คือ การใช้จ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภค

Y_d คือ รายได้สุทธิส่วนบุคคล

อย่างไรก็ตาม ตามหลักความเป็นจริง แม้ว่ารายได้ของบุคคลจะต่ำมากหรือไม่มีรายได้เลย บุคคลก็ต้องการบริโภค ซึ่งอย่างน้อยที่สุดก็จะบริโภคเท่าที่จะทำให้ดำรงชีวิตอยู่ได้ ต่อเมื่อรายได้เพิ่มมากขึ้นแล้วการใช้จ่ายในการบริโภคจึงจะเพิ่มตาม ดังนั้น สมการการใช้จ่ายหรือสมการอุปโภคบริโภคในทางเศรษฐศาสตร์จึงมีลักษณะดังนี้

$$C = a + b(Y_d)$$

- โดยที่ C คือ การใช้เพื่อการอุปโภคบริโภค
 Y_d คือ รายได้สุทธิส่วนบุคคล
 a คือ ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นขณะที่ยังไม่มีรายได้ใดๆ
 b คือ สัดส่วนของการใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้นเมื่อรายได้เพิ่มขึ้น 1 หน่วย

จากสมการดังกล่าวจะแสดงให้เห็นว่าเมื่อรายได้สุทธิส่วนบุคคลเพิ่มสูงขึ้น การใช้จ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภค จะเพิ่มสูงขึ้นด้วย แต่การใช้จ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภคจะเพิ่มขึ้นน้อยกว่ารายได้ที่เพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตาม ตามหลักความเป็นจริงแล้ว แม้ว่ารายได้ของบุคคลจะต่ำมากจนเท่ากับศูนย์ก็ได้ หมายความว่า จะไม่มีการใช้จ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภคเกิดขึ้น อย่างน้อยก็จะต้องมีระดับการใช้จ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภคจำนวนหนึ่งซึ่งน้อยที่สุดเท่าที่จะทำให้ดำรงชีวิตอยู่ได้ ต่อเมื่อรายได้เพิ่มมากขึ้นแล้วการใช้จ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภคจึงจะเพิ่มขึ้นตาม (รัตน สหายคณิต. 2541: 51-52)

ฟริตแมน (Friedman. 1957: 20-37) ได้วิเคราะห์ไว้ในทฤษฎีการบริโภค โดยมีสาระสำคัญว่า การบริโภคถาวร จะมีลักษณะเป็นสัดส่วนคงที่กับรายได้ถาวร การเปลี่ยนแปลงในรายได้ขณะหนึ่งขณะใด หรือรายได้ชั่วคราว จะไม่มีผลเชื่อมโยงกับการบริโภค แต่จะมีผลโดยตรงต่อการออมเท่านั้น ทั้งนี้ การออมนั้น ถือว่าเป็นส่วนที่สำรองไว้เพื่อเหตุการณ์ที่ไม่คาดคิด หรือภาวะฉุกเฉินในอนาคต

1.2 แนวคิดทฤษฎีการออม

ความหมายของการออม (Saving) ได้มีผู้ให้ความหมายไว้ ดังนี้

นันทวัน อันตรเสน (2521: 1) กล่าวว่า การออม (Saving) คือ รายได้ส่วนที่เกินจากรายจ่ายที่ใช้ในการอุปโภคบริโภค นั่นคือการที่บุคคลใดไม่ได้นำเอารายได้ทั้งหมดไปใช้จ่ายบริโภคแต่กันเงินส่วนหนึ่งไว้ต่างหาก

แกรวี (สุธิดา เทียนมนัส. 2538: 16; อ้างอิงจาก Gravy. 1953) ให้ความหมายของการออมคร่าวๆไว้ว่า การออมคร่าวๆหมายถึง รายได้ที่สามารถใช้จ่ายได้จริงซึ่งไม่ได้จ่ายออกไปเพื่อซื้อสินค้าและบริการเพื่อการบริโภคปัจจุบัน

คิลเลียน (สุธิดา เทียนมนัส. 2538: 16; อ้างอิงจาก Killien. 1953) ได้ให้ความหมายของ การออมเป็น 2 ลักษณะ คือความหมายในทางพลวัต “การออมของคร่าวๆ หมายถึง รายได้ที่ไม่ได้ใช้จ่ายในปัจจุบัน” ส่วนความหมายในทางสถิตย “การออมของคร่าวๆ หมายถึง การเปลี่ยนแปลงความมั่งคั่งของคร่าวๆ”

แบนนอค, แบกซ์เตอร์ และ รีส์ (สุธิดา เทียนมนัส. 2538: 17; อ้างอิงจาก Bannock, Baxter; & Rees. 1977) อธิบายว่าการออมของคร่าวๆหมายถึง รายได้ส่วนที่ไม่ได้ใช้จ่ายไปเพื่อการบริโภค

และชำระค่าภาษี รายได้ส่วนที่เหลือนี้ก็คือการออม ทั้งนี้การออมไม่จำเป็นต้องเป็นเงินออมที่อยู่ในบัญชีออมทรัพย์หรืออยู่ในรูปสินทรัพย์ใด ๆ แต่จะเป็นการออมที่เป็นเงินฝากในบัญชีกระแสรายวันหรือเก็บใส่ไว้ในที่ใดที่หนึ่งก็ได้ เพียงแต่ให้เป็นรายได้ส่วนที่มีได้มีการใช้จ่ายเท่านั้น

จากแนวความคิดดังกล่าวข้างต้น สามารถที่จะสรุปความหมายได้ว่า การออม หมายถึง การลดการบริโภคจากรายได้ปัจจุบันเพื่อการบริโภคในอนาคต เท่ากับว่าการออมนั้นมีวัตถุประสงค์ชัดเจนในการนำเงินออมไปลงทุนเพื่อให้มีรายได้มากขึ้นในอนาคต ดังนั้นการออมส่วนบุคคลหรือการออมของครัวเรือนจึงเป็นการออมจากส่วนหนึ่งของรายได้ ซึ่งผู้ออมยังไม่พอใจที่จะบริโภคสินค้าและบริการในระยะเวลาที่กำหนด หากแต่จะขยายระยะเวลานั้นออกไปจนกว่ารายรับจะมีส่วนสัมพันธ์กับการลงทุนจากรายได้นั้น

ทฤษฎีเกี่ยวกับการออม

ทฤษฎีการออม (Saving Theory)

หากพิจารณาการออม (Saving) กับกระแสรายได้และรายจ่ายแล้ว การออมนั้นหากจะกล่าวให้เต็มๆ ก็คือการออมทรัพย์ ซึ่งการออมทรัพย์ของครัวเรือนจะมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับรายได้ที่สามารถจับจ่ายใช้สอยได้จริงและการบริโภคของครัวเรือน อย่างมาก ด้วยเหตุที่ว่าหลังจากที่ครัวเรือนได้รับรายได้มาแล้ว เมื่อนำไปหักภาษีออก รายได้ดังกล่าวถือเป็นรายได้ที่ครัวเรือนสามารถนำไปจับจ่ายใช้สอยได้จริง ครัวเรือนจะจัดสรรรายได้ ส่วนนี้ไปใช้เพื่อการบริโภคส่วนที่เหลือจึงค่อยเก็บออมไว้เป็นเงินสะสม เรียกการออมเงินส่วนที่เหลือนี้ว่า "การออมทรัพย์" หากพิจารณาดูจะพบว่าการออมเปรียบเป็นส่วนร่วของวงจรการหมุนเวียนของกระแสรายได้ ซึ่งเป็นผลให้กระแสรายได้ในช่วงระยะเวลาใดเวลาหนึ่งมีค่าไม่เท่ากับกระแสรายจ่ายในช่วงเวลานั้น สามารถเขียนสมการแสดงความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ที่สามารถจับจ่ายใช้สอยได้จริง ค่าใช้จ่าย และปริมาณการออมได้ ดังนี้

$$Y = C + S \quad (1)$$

โดยที่ Y คือ รายได้ที่สามารถจับจ่ายใช้สอยได้จริง

C คือ ค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภค

S คือ ปริมาณการออม

การออม (Saving) หมายถึง ในส่วนของบุคคล ถ้าบุคคลใช้จ่ายรายได้ของเขาไปในการบริโภคน้อยกว่ารายได้ที่ได้รับ รายได้ส่วนที่เหลือจากการใช้จ่ายเรียกว่า เงินออม สามารถเขียนเป็นสมการการออม (รัตน สหายคณิต. 2537: 37-41) ได้ดังนี้

$$Y_d = C + S$$

$$S = Y_d - C$$

โดยที่ Y_d คือ รายได้สุทธิส่วนบุคคล

C คือ ค่าใช้จ่ายในการบริโภค

S คือ การออม

จะเห็นว่าการศึกษเกี่ยวกับกรออมมีความเกี่ยวข้องกับรายได้และการบริโภค จึงจำเป็นที่จะต้องศึกษาทฤษฎีของรายได้ และ ฟังก์ชันการอุปโภคบริโภค เพราะรายได้เป็นตัวกำหนดการใช้จ่ายในการอุปโภคบริโภค โดยสมการการบริโภคที่สัมพันธ์กับรายได้สามารถเขียนได้ ดังนี้

$$C = a + bY_d$$

โดยที่ C = ระดับการบริโภค

a = ระดับการบริโภคน้อยสุดที่ไม่ขึ้นกับระดับรายได้สุทธิ

b = ระดับการบริโภคที่เปลี่ยนแปลงไป เมื่อรายได้ สุทธิเปลี่ยนแปลงไป 1 หน่วย

Y_d = ระดับรายได้ส่วนบุคคล

และเมื่อแทนสมการการบริโภคลงในสมการข้างต้นจะได้

$$S = Y - a - bY_d \quad \text{หรือ}$$

$$S = -a + (1 - b)Y_d$$

สมการที่ได้คือสมการการออม แสดงให้เห็นว่าระยะสั้น การออมมีความสัมพันธ์กับรายได้ในทิศทางเดียวกัน แต่เมื่อรายได้เท่ากับศูนย์ การออมจะเท่ากับ $-a$ ต่อเมื่อระดับรายได้เพิ่มขึ้นแล้ว การออมจึงเพิ่มขึ้นตาม แต่จะเพิ่มขึ้นตาม แต่จะเพิ่มขึ้นเป็นสัดส่วนเท่ากับ $(1-b)$ ของระดับรายได้

ความโน้มเอียงเฉลี่ยในการออม

ความโน้มเอียงเฉลี่ยในการออม (Average Propensity to Save: APS) เป็นค่าที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณเงินออมกับรายได้ (รายได้ที่จับจ่ายใช้สอยได้จริง) มีค่าเท่ากับอัตราส่วนระหว่างปริมาณการออมกับรายได้ นั่นคือการออมเป็นสัดส่วนเท่าใดของระดับรายได้สุทธิส่วนบุคคล ซึ่งสามารถแสดงเป็นสมการได้ดังนี้ (อมรทิพย์ แท้เที่ยงธรรม. 2544: 53)

$$APS = \frac{S}{Y_d}$$

เนื่องจากการออมอาจจะต่ำกว่า เท่ากับ หรือมากกว่าระดับรายได้สุทธิส่วนบุคคล ณ.เวลานั้นก็ได้ ดังนั้น จึงทำให้ค่า APS อาจมีค่าน้อยกว่าศูนย์ (ค่าติดลบ) เท่ากับศูนย์ หรือมากกว่าศูนย์ (ค่าเป็นบวก) ก็ได้ขึ้นอยู่กับรายได้สุทธิส่วนบุคคล ถ้าหากค่า APS มีค่าเป็นบวก จึงสามารถสรุปได้ว่า เมื่อระดับรายได้สุทธิส่วนบุคคลสูงขึ้นเรื่อยๆ ค่า APS ก็สูงขึ้นเรื่อยๆ เช่นกัน

ความโน้มเอียงหน่วยสุดท้ายในการออม

ความโน้มเอียงหน่วยสุดท้ายในการออม (Marginal Propensity to Save: MPS) คือ ค่าที่บอกให้ทราบว่า เมื่อรายได้ที่สามารถจับจ่ายใช้สอยได้จริงเปลี่ยนแปลงไป 1 บาท ปริมาณการออมจะเปลี่ยนแปลงไปเท่าใด สามารถเขียนเป็นสมการได้ดังนี้ (อมรทิพย์ แท้เที่ยงธรรม. 2544: 50)

$$MPS = \frac{\Delta S}{\Delta Y_d}$$

จากหลักการที่ว่า เมื่อบุคคลมีรายได้เพิ่มขึ้น บุคคลจะใช้จ่ายเพิ่มขึ้นแต่เพิ่มขึ้นน้อยกว่ารายได้ที่เพิ่มขึ้น ดังนั้น MPS จะมีค่ามากกว่าศูนย์ แต่น้อยกว่า 1

ดิวเซนเบอร์รี่ (Duesenberry. 1959) เชื่อว่าผู้บริโภคแต่ละคนมีความเคยชินกับการบริโภคในอดีต นั่นคือ ผู้บริโภคทำการบริโภคในปัจจุบันเหมือนเช่นเคยเป็นมาในอดีต ดังนั้น ถ้าผู้บริโภคคนใดมีรายได้ปัจจุบันต่ำกว่ารายได้ในอดีตความโน้มเอียงในการบริโภคเฉลี่ย ต่อรายได้ปัจจุบันจะมีค่าสูง เนื่องจากความต้องการพยายามรักษาการบริโภคให้คงเดิม ในทำนองเดียวกันถ้าผู้บริโภคคนใดที่มีรายได้ปัจจุบันสูงกว่ารายได้ในอดีต ความโน้มเอียงในการบริโภคเฉลี่ยต่อรายได้ปัจจุบันจะมีค่าต่ำ

เคนส์ (Keynes. 1936: 97-99) ได้วิเคราะห์ถึงความสัมพันธ์ระหว่างการออมกับรายได้ โดยการอธิบายผ่านทางความโน้มเอียงในการบริโภค ที่ว่าการเพิ่มขึ้นของรายได้สุทธิส่วนบุคคลจะนำไปสู่การเพิ่มขึ้นในการบริโภค หากแต่การเพิ่มขึ้นในการบริโภค จะน้อยกว่าการเพิ่มขึ้นของระดับรายได้ที่เพิ่มขึ้น ซึ่งแสดงว่าค่าความโน้มเอียงในการบริโภคหน่วยสุดท้าย มีค่าน้อยกว่าหนึ่งแต่จะมากกว่าศูนย์เสมอ และค่าความโน้มเอียงเฉลี่ยในการบริโภค จะลดลงเมื่อรายได้เพิ่มขึ้น ขณะเดียวกันรายได้ส่วนที่เหลือจากค่าใช้จ่ายในการบริโภคซึ่งก็คือการออมนั้น ก็จะเพิ่มขึ้นทุกๆ ระดับรายได้ที่เพิ่มขึ้น ดังนั้นในแนวคิดของเคนส์ การออมของครัวเรือนจะขึ้นอยู่กับรายได้สุทธิส่วนบุคคลที่แท้จริงในปัจจุบัน

การออมกับทฤษฎีการบริโภค

การอธิบายผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงประชากรต่อการออม ของระบบเศรษฐกิจนั้น มีปรากฏในรายละเอียดค่อนข้างมาก แต่ส่วนมากก็เป็นการอธิบายเชิงมหภาคในเชิงสถิติ ประเด็นที่น่าสนใจสืบเนื่องต่อมาก็คือ การออมและการบริโภคของประชากรมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกันมาก (เทียนฉาน กิระนันท์. 2526:106) และหากพิจารณาการออมกับทฤษฎีการบริโภคจากที่กล่าวไปแล้วว่าการบริโภคและการออมเป็นของคู่กัน ดังนั้นการออมจึงมีความเกี่ยวข้องกับทฤษฎีการบริโภคอย่างใกล้ชิด สามารถวิเคราะห์ตามแนวทฤษฎีได้ ดังนี้

1. ทฤษฎีการบริโภคที่สัมพันธ์กับรายได้สมบูรณ์

ทฤษฎีการบริโภคที่สัมพันธ์กับรายได้สมบูรณ์ (Absolute income hypothesis of consumption) ตามแนวคิดของ John Maynard Keynes สมการการบริโภค คือ

$$C = a + bY; a > 0; 0 < b < 1 \quad (1)$$

แทนค่า (จาก $S = Y - C$) ใน (1) แล้วย้ายข้างสมการจะได้ว่า

$$S = Y - (a + bY)$$

ดังนั้น ในเบื้องต้นจึงสามารถเขียนสมการแสดงความสัมพันธ์แบบง่าย ๆ ของการออมได้ คือ

$$S = -a + (1-b)Y \quad (2)$$

2. ทฤษฎีการบริโภคที่สัมพันธ์กับรายได้เปรียบเทียบ

ทฤษฎีการบริโภคที่สัมพันธ์กับรายได้เปรียบเทียบ (Relative income hypothesis of consumption) ตามแนวคิดของ James S. Duesenberry เชื่อว่าครัวเรือนที่มีระดับค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคและระดับรายได้อยู่ในระดับหนึ่งแล้วจะเป็นการยากที่จะทำให้เขาลดระดับค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคให้ต่ำกว่าเดิมเมื่อระดับรายได้เปรียบเทียบกับระดับรายได้ที่เคยได้รับสูงสุด (previous peak income) ตามแนวความคิดนี้จะได้สมการของค่า APC คือ

$$APC = c - dY/YP$$

$$C/Y = c - dY/YP \quad (3)$$

- เมื่อ C คือ ค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภค
 c คือ ค่า APC ในขณะที่ Y/YP เท่ากับ 0
 d คือ ค่า coefficient ซึ่งแสดงถึงความลาด (slope) ของเส้น
 แสดงความสัมพันธ์ระหว่าง APC และ Y/YP เอง
 Y คือ ระดับรายได้ในงวดปัจจุบัน
 YP คือ ระดับรายได้สูงสุดที่ครัวเรือนเคยได้รับในงวดเวลาก่อน

แท้ที่จริงสมการข้างต้นเป็นสมการที่ตัดทอนให้เหลือแนวคิดเฉพาะในด้านการบริโภคเท่านั้น ซึ่งเดิมทีเดียวแนวคิดของ James S. Duesenberry มีกำเนิดมาจากการออมเป็นหลัก อย่างไรก็ตามเราสามารถกำหนดแนวคิดให้ย้อนกลับไปที่ด้านการออมได้ ดังนี้

$$C/Y + S/Y = 1$$

$$C/Y = 1 - S/Y \quad (4) \text{ แทนสมการ (4) ใน (3) จะได้ว่า}$$

$$1 - S/Y = c - dY/YP$$

$$S/Y = (1-c) + dY/YP$$

$$S/Y = e + dY/YP \quad (5)$$

e คือ ค่า APS ในขณะที่ Y/YP เท่ากับ 0 ซึ่งเท่ากับ $1-c$

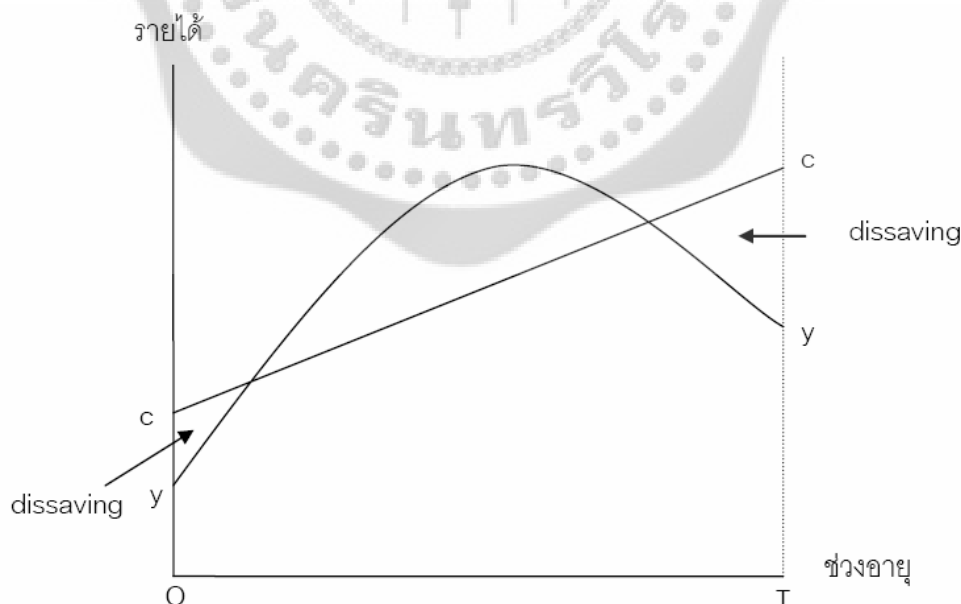
จากสมการ (5) เป็นสมการเริ่มต้นของทฤษฎีการบริโภคตามแนวคิดนี้ กล่าวคืออัตราส่วนของปริมาณการออมต่อรายได้ของครัวเรือนนั้น จะขึ้นอยู่กับระดับรายได้ในงวดปัจจุบันเมื่อเทียบกับ

ระดับรายได้สูงสุดที่ครัวเรือนเคยได้รับในงวดเวลาก่อน และจากสมการนี้เราจะได้ สมการการออม คือ

$$S = eY + dY^2/YP \quad (6)$$

1.3 ทฤษฎีวัฏจักรชีวิต (The Life Cycle Theory of Consumption)

ทฤษฎีวัฏจักรชีวิต (The Life Cycle Theory of Consumption) (Branson, 1989, p.193-194) เป็นทฤษฎีที่พัฒนาขึ้นโดยนักเศรษฐศาสตร์หลายท่าน อาทิ ฟรังโก มอดดีเกลียนี (Franco Modigliani) อัลเบิร์ต แอนโด (Albert Ando) และริชาร์ด บรูมเบิร์ก (Richard Brumberg) ได้เสนอแนวคิดร่วมกัน โดยมอดดีเกลียนี เริ่มเสนอผลงานตั้งแต่ปี 2497 (ค.ศ.1954) ซึ่งมีแนวคิดว่าการตัดสินใจของครัวเรือนระหว่างการบริโภคกับการออมในขณะใดขณะหนึ่ง สะท้อนถึงความพยายามที่จะให้บรรลุเป้าหมายของการกระจายการบริโภคตลอดชีวิตภายใต้ข้อจำกัดของรายได้หรือทรัพยากรที่คาดว่าจะได้รับตลอดชั่วอายุขัย ซึ่งหมายความว่า ระดับการบริโภคของครัวเรือนมิได้ขึ้นอยู่กับระดับรายได้ในงวดเวลาปัจจุบันเท่านั้น แต่ยังขึ้นอยู่กับรายได้ที่เขาคาดว่าจะได้รับในอนาคตอีกด้วย ตามสมมติฐานของทฤษฎีวัฏจักรชีวิต การกระจายของรายได้และการบริโภคของบุคคลในวัฏจักรชีวิตเป็นไปในลักษณะที่แสดงไว้ ดังรูป

ภาพประกอบ 3 การกระจายรายได้และการบริโภคในวัฏจักรชีวิต

จากภาพประกอบ 3 สมมติให้อายุขัยของบุคคลคือ OT ในช่วงอายุน้อยๆ บุคคลยังมีรายได้ต่ำแต่เมื่อบุคคลมีอายุมากขึ้น (อยู่ในวัยกลางคน) เขาจะมีรายได้สูงขึ้น และจะมีรายได้ลดลงเมื่ออยู่ในวัยสูงอายุ การกระจายรายได้ตลอดชั่วอายุขัยของบุคคลจึงมีลักษณะเหมือนเส้นโค้ง yy ส่วนเส้นการบริโภค cc เป็นเส้นตรงเอียงลาดจากซ้ายมือขึ้นไปทางขวามือ แสดงว่าในช่วงอายุน้อย ระดับการบริโภคของบุคคลจะยังต่ำอยู่ แต่ระดับการบริโภคจะสูงขึ้นไปเรื่อยๆ เมื่อบุคคลมีอายุมากขึ้นเมื่อเปรียบเทียบเส้นรายได้ yy กับเส้นการบริโภค cc แล้วจะเห็นได้ว่า ในช่วงอายุน้อยบุคคลจะมีระดับการบริโภคสูงกว่าระดับรายได้ แสดงว่าในช่วงนั้น เขาจะมีการออมเป็นลบ (dissaving) หรือมีหนี้สินเกิดขึ้น แต่เมื่ออยู่ในวัยกลางคน บุคคลจะมีระดับรายได้สูงกว่าระดับการบริโภค ทำให้เขาสามารถออมทรัพย์ได้ ส่วนในวัยสูงอายุ รายได้ของบุคคลจะลดลง ในขณะที่การบริโภคยังคงสูงอยู่ บุคคลจะกลับมา มีการออมเป็นลบอีกครั้งหนึ่งถ้าแนวคิดตามสมมติฐานนี้เป็นจริง ก็หมายความว่า เมื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการออมกับระดับรายได้ของครัวเรือนต่างๆ ที่มีระดับรายได้ต่างกันในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่งจะพบว่า ครัวเรือนที่มีระดับรายได้สูงซึ่งส่วนใหญ่อาจเป็นครัวเรือนที่มีหัวหน้าครัวเรือนที่อายุอยู่ในวัยกลางคน สัดส่วนของการออมต่อรายได้ (APS) ของครัวเรือนเหล่านี้จะมีค่าค่อนข้างสูง ส่วนครัวเรือนที่มีระดับรายได้ต่ำ ซึ่งส่วนใหญ่อาจเป็นครัวเรือนที่มีหัวหน้าครัวเรือนมีอายุน้อย หรืออยู่ในวัยสูงอายุ สัดส่วนการออมต่อรายได้ (APS) ของครัวเรือนเหล่านี้จะมีค่าค่อนข้างต่ำ ดังนั้นจึงทำให้ได้ข้อสรุปว่า ถ้าระดับรายได้ต่ำ ค่า APS จะต่ำ แต่เมื่อระดับรายได้สูงขึ้น ค่า APS จะสูง แต่ APS มากกว่า MPS เส้นการบริโภคระยะสั้นจึงเป็นเส้นที่เอียงลาดจากซ้ายไปขวา และตัดแกนตั้ง

พฤติกรรมการบริโภคข้ามเวลา (Inter-temporal Consumption)

พฤติกรรมการบริโภคข้ามเวลานั้นเป็นแนวคิดที่ว่า จะเลือกบริโภคในปัจจุบันหรือเลือกที่จะบริโภคในอนาคต ซึ่งถ้าหากว่าผู้บริโภคเลือกที่จะบริโภคในอนาคตมากขึ้น ผู้บริโภคจะต้องลดการบริโภคในปัจจุบันลง แล้วเก็บออมเงินนำไปลงทุนหรือให้สินเชื่อเพื่อก่อให้เกิดดอกผลสำหรับการบริโภคในอนาคต ซึ่งถ้าหากว่าผู้บริโภคเก็บออมเงินไว้แล้วนำไปลงทุนหรือโดยการให้สินเชื่อ ผู้บริโภคก็จะมีฐานะเป็นผู้ให้กู้ แต่ถ้าหากผู้บริโภคเลือกที่จะบริโภคในปัจจุบันมากกว่า ที่จะบริโภคในอนาคต ก็จะมีฐานะเป็นผู้กู้ (ชยันต์ ตันติวิศดาการ. 2550: 77)

การบริโภคนั้นผู้บริโภคจะเลือกการบริโภคในปัจจุบัน หรือจะเลือกที่จะบริโภคในอนาคต เพื่อให้ได้ความพอใจสูงสุดเท่าที่จะทำได้ภายใต้ข้อจำกัดของงบประมาณ ซึ่งงบประมาณตลอดช่วงอายุ เป็นดังนี้

$$c + \frac{c'}{1+r} = y + \frac{y'}{1+r} - t - \frac{t'}{1+r}$$

- โดยที่
- c คือ การบริโภคในปัจจุบัน
 - c' คือ การบริโภคในอนาคต
 - y คือ รายได้ที่แท้จริงในปัจจุบัน
 - y' คือ รายได้ที่แท้จริงในอนาคต
 - t คือ ภาษีในปัจจุบัน
 - t' คือ ภาษีในอนาคต
 - r คือ อัตราดอกเบี้ย

ปัจจัยที่มีผลต่อการออม ประกอบด้วยปัจจัยต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

การศึกษาปัจจัย ที่ทำให้คนมีเงินออมพบว่ามาจากหลายปัจจัยด้วยกัน เช่น การออมเนื่องจากการวางแผนการใช้จ่ายในชีวิต (Life-Cycle Motive) การออมเพื่อเป็นมรดกแก่บุตรหลาน (Bequest Motive) การออมเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงทางรสนิยมการใช้จ่าย (Improvement Motive) การออมเพื่อความต้องการในการซื้อสินค้าคงทน (Down payment Motive) การออมเนื่องจากผลตอบแทนและการเพิ่มค่าขึ้นของสินทรัพย์ (Inter temporal Substitution Motive) การออมเพื่อการลงทุนทางธุรกิจ (Enterprise Motive) การออมเพื่อป้องกันความไม่แน่นอนในชีวิต (Precautionary Motive) การออมเนื่องจากมีลักษณะนิสัยตระหนี่ (Avarice Motive) และการออมเนื่องความรู้สึกที่ต้องการมีอิสระทางการเงิน (Independence Motive)

บุคคลอาจมีความสนใจที่จะต้องการออมเงินมากขึ้นหรือลดลงได้ ทั้งที่ยังคงรายได้และรายจ่ายเช่นเดิม ทั้งนี้เนื่องจากปัจจัยสำคัญต่อไปนี้ คือ

1. ผลตอบแทนที่ผู้ออมได้รับจากการออม หมายความว่า ถ้ายิ่งผลตอบแทนในการออมเพิ่มมากขึ้นเท่าใด ก็จะเป็นสิ่งดึงดูดใจให้บุคคลบุคคลมีการออมมากขึ้นเท่านั้น เช่น ในภาวะที่รัฐบาลกำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ทุกแห่งลดดอกเบี้ยเงินฝากประจำทุกประเภทลง ทั้งยังเก็บภาษีดอกเบี้ยเงินฝากอีก จึงทำให้ระดับเงินออมของธนาคารพาณิชย์มีแนวโน้มลดลงเป็นอย่างมาก

2. มูลค่าของอำนาจซื้อในปัจจุบัน ผู้ออมจะตัดสินใจทำการออมขึ้นภายหลังจากการพิจารณาถึงอำนาจของเงินที่มีอยู่ในปัจจุบันว่าจะไม่ความแตกต่างจากมูลค่าของเงินในอนาคตมากนักหมายความว่า จำนวน 1 บาท ในวันนี้จะสามารถซื้อสินค้าและบริการได้ในจำนวนใกล้เคียงหรือเท่ากับการใช้เงิน 1 บาทซื้อสินค้าและบริการในอีก 2-3ปีข้างหน้าหรือมากกว่านั้น ในทางตรงกันข้ามถ้าท่านเห็นว่าการเก็บเงินออมไว้โดยไม่ยอมซื้อสินค้าในขณะนี้ ท่านอาจจะสูญเสียความพอใจที่ควรจะได้รับจากการซื้อสินค้าในปัจจุบันมากกว่าผลตอบแทนที่ได้รับจากการออมทั้งยังต้องเสียเวลาที่จะซื้อ

สินค้าในอนาคตที่อาจจะมีราคาสูงขึ้นมากกว่าอัตราผลตอบแทนที่ได้รับอีกด้วยถ้าท่านพอใจที่จะซื้อสินค้าในวันนี้มากกว่าการหวังผลตอบแทนที่จะได้รับเพิ่มขึ้นในอนาคต ท่านก็จะมีการออมลดลง

3. รายได้ส่วนบุคคลสุทธิ ผู้ที่มีรายได้คงที่แน่นอนเป็นประจำทุกเดือนในจำนวนที่ไม่สูงมากนัก เช่น ข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ พนักงานเอกชนระดับต่ำ จำนวนเงินออมที่กันไว้อาจเป็นเพียงจำนวนน้อยตามอัตราส่วนของรายได้ที่มีอยู่ ต่างจากจำนวนเงินออมของบริหารระดับสูง หรือนักการเมืองที่หน้าจะมีเงินเหลือออมได้มากกว่า นอกจากนั้น การเปลี่ยนแปลงรายได้ เนื่องจากการเลื่อนตำแหน่ง การโยกย้ายงาน การปลดออกตำแหน่งหน้าที่การงานก็มีผลต่อระดับการออมเช่นกัน คืออาจทำให้มีการออมเพิ่มมากขึ้นหรือลดลงไปจากระดับเดิมได้ ในระหว่างที่ท่านมีรายได้มากกว่าปกติ หรือในขณะที่ท่านมีความสามารถหารายได้ได้อยู่ จึงควรจะมีการออมเพื่อป้องกันปัญหาทางการเงินอันเกิดขึ้นได้ดังกล่าวแล้ว

4. ความแน่นอนของจำนวนรายได้ในอนาคตภายหลังเกษียณอายุ ถ้าผู้มีรายได้ทุกคนทราบได้แน่นอน เมื่อใดก็ตามที่ท่านไม่มีความสามารถหารายได้ได้อีกต่อไป ท่านก็จะไม่มีปัญหาทางการเงินเกิดขึ้น หรือถ้ามีก็ไม่ใช่ปัญหาที่รุนแรงนัก เนื่องจากหน่วยงานที่ท่านเคยทำงานอยู่มีนโยบายในการช่วยเหลือท่านในวัยชราภายหลังการเกษียณอายุ หรือภายหลังการออกจากงานก่อนกำหนด เช่น นโยบายการให้บำนาญบำเหน็จ เงินชดเชย เป็นต้น ในกรณีนี้ถ้าท่านเห็นว่ารายได้ในอนาคตเป็นจำนวนที่พอเพียงไว้ใช้จ่ายไปจนตลอดชีวิตแล้ว การออมในปัจจุบันจะมีลดน้อยลงต่างกับผู้ที่ไม่ได้รับการช่วยเหลือในลักษณะดังกล่าวข้างต้น เช่น ผู้ที่มีอาชีพเป็นนักแสดง นักร้อง นักกีฬา ฯลฯ บุคคลเหล่านี้ส่วนใหญ่จะมีรายได้ที่ค่อนข้างสูง การออมเงินไว้ในขณะที่มีรายได้เป็นจำนวนข้างมากจึงไม่เป็นปัญหามากนัก นอกจากนั้น การพิจารณาถึงผลตอบแทนแบบทบต้นที่จะได้รับก็จะมีผลต่อการออมเช่นกัน กล่าวคือ ถ้าแหล่งลงทุนของเงินออมมีนโยบายในการใช้จ่าย ผลตอบแทนที่ผู้ลงทุนได้รับมากขึ้น ผู้ออมขึ้น ผู้ออมอาจมีการลดลงเพื่อกันไว้ใช้จ่ายได้มากขึ้น ผู้ออมอาจมีการออมลดลงเพื่อกันเงินไว้ใช้จ่ายได้มากขึ้นโดยไม่ทำให้จำนวนเงินรวมในอนาคตกระทบกระเทือนแต่ประการใด (สุขใจ น้ำผุด. 2546: 18-20)

ปัจจัยที่กำหนดการออม

ปัจจัยที่มีผลต่อการออมของครัวเรือนในระดับส่วนบุคคลนั้น จะมีปัจจัยทางสังคมเป็นตัวแปรที่กำหนดตัวหนึ่ง โดยปัจจัยในทางสังคมที่เชื่อว่ามีอิทธิพลต่อการออม คือ (วไลลักษณ์ และวลัยภรณ์, 2531: 39-44)

1. จำนวนผู้มีเงินได้ในครอบครัว จะเป็นตัวกำหนดว่าจะออมได้หรือไม่ ถ้าจำนวนผู้มีเงินได้ในครอบครัวสูง โอกาสที่จะออมก็เป็นไปได้มากกว่าผู้มีเงินได้น้อย

2. เป้าหมายการออม ผู้ที่มีเป้าหมายในการออมมักจะมีแนวโน้มที่จะมีปริมาณการออมสูงกว่าผู้ที่ไม่มีความหมายการออม

3. รสนิยมในการบริโภค จะมีอิทธิพลต่อการออมอยู่มาก เนื่องจากถ้าบริโภคมากก็จะออมน้อย

4. อายุ จะมีอิทธิพลต่อการออมตามทฤษฎีการบริโภคตามช่วงอายุขัย นั่นคือ ผู้ที่มีอายุในวัยกลางคนจะมีการออมสูงกว่าวัยต้น และวัยบั้นปลายของชีวิต

5. การศึกษา เชื่อกันว่าจะมีอิทธิพลต่อการออม โดยทั่วไปผู้ที่มีการศึกษาสูงจะมีการออมมากกว่าผู้ที่มีการศึกษาน้อย ทั้งนี้อาจจะเนื่องจากผู้ที่มีการศึกษาสูงมักมีรายได้สูงกว่า หรือมิฉะนั้นก็เข้าใจในความสำคัญของการออมมากกว่า

6. อาชีพ เป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อการออม เพราะนอกจากความแตกต่างกันของอาชีพจะทำให้เกิดความแตกต่างกันในเรื่องของรายได้แล้ว ลักษณะของอาชีพบางอาชีพก็จำเป็นต้องมีการออมไปในตัว

7. ขนาดของครัวเรือน จะมีผลต่อการออม โดยครัวเรือนขนาดใหญ่ที่มีสมาชิกในการดูแลมาก การออมก็จะน้อย

8. กรรมสิทธิ์ในบ้านและที่ดิน เป็นสาเหตุหนึ่งที่กระทบต่อการออม เพราะผู้ที่มีสิทธิ์ในบ้านและที่ดินเรียบร้อยแล้ว ย่อมอยู่ในฐานะที่จะเก็บออมได้ดีกว่าผู้ที่ยังเป็นหนี้เกี่ยวกับที่อยู่อาศัย

9. สภาพภูมิศาสตร์และเขตที่อยู่อาศัย เป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อการออมที่สถาบันการเงิน เพราะความสะดวกจะมีผลต่อการออม ฉะนั้นถ้าแหล่งที่อยู่อาศัยสะดวกต่อการไปยังแหล่งออม การออมก็อาจจะเพิ่มขึ้นได้

10. ความพร้อมของสถาบันการเงิน ที่ให้ความสะดวกทั้งระบบการออมและการติดต่อ จะเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งในการออม

11. การโฆษณาและสิ่งจูงใจ เป็นผลให้ผู้ออมตื่นตัว และมีความต้องการที่จะออมมากขึ้นตามแรงโฆษณาและสิ่งจูงใจ

การออมส่วนบุคคล พื้นฐานของการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลเพื่อป้องกันมีจ่ายฉุกเฉินเกิดขึ้น ก็คือการออมโดยปกติทั่วไป การออมเป็นการสะสมเงินไว้จ่ายในยามที่ทันทหรือสมาชิกในครอบครัวมีปัญหาเกี่ยวกับรายได้เกิดขึ้น เช่น การมีรายได้ลดลง รายได้ไม่เพียงพอกับรายจ่ายที่เพิ่มขึ้นเนื่องจากภาวะเงินเฟ้อ เหตุการณ์ในลักษณะเช่นนี้อาจเกิดขึ้นได้เสมอถ้าท่านต้องถูกออกจากงาน ไร้ความสามารถ หรืออยู่ในวัยชราภายหลังการเกษียณอายุแล้ว ถ้าท่านมีเงินสะสมไว้ท่านก็จะไม่ประสบกับความเดือดร้อนทางการเงินมากนัก จึงจำเป็นที่ทุกคนจะต้องพยายามสะสมไว้ในขณะที่ท่านยังมีความสามารถหารายได้อยู่ โดยเป็นการลดรายจ่ายในบางรายการที่ยังไม่สมควรจะจ่าย หรือรายจ่าย

ที่มีจำนวนมากเกินไปลงบ้าง เพื่อกันเงินส่วนที่เหลือไว้ใช้ในยามขาดแคลน จำนวนเงินออมที่เหมาะสมอาจไม่สามารถกำหนดได้แน่นอนว่าควรจะเป็นจำนวนเงินสักเท่าใด เพราะรายได้และรายจ่ายของแต่ละบุคคลหรือครอบครัวย่อมแตกต่างกันไปตามสภาวะสิ่งแวดล้อม ความเป็นอยู่ รวมถึงนโยบายในการวางแผนการเงิน

ลักษณะการออมในประเทศไทยแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะได้แก่

1. การออมทางตรง คือ การออมที่เกิดขึ้นจากผู้มีเงินออม (ผู้ที่มีรายได้มากกว่ารายจ่าย) ซึ่งทำการออมผ่านเครื่องมือผ่านเครื่องมือการออมรูปแบบต่างๆ ได้โดยตรงโดยไม่ต้องผ่านนายหน้าหรือตัวกลางทางการเงิน ดังนั้นจึงทำให้ผู้ออมทราบว่าผู้ที่มีความต้องการเงินทุนเอาเงินไปลงทุนในรูปแบบใดบ้าง ดังนั้นจึงพบว่าการออมทางตรงในระบบเศรษฐกิจไทย หมายถึง การออมที่อยู่ในตลาดการเงินประเภทต่างๆ อันได้แก่ ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ศูนย์ซื้อขายตราสารหนี้แห่งประเทศไทย และตลาดหลักทรัพย์ใหม่ รวมทั้งการออมในระบบสหกรณ์

2. การออมทางอ้อม คือ การออมที่ผู้มีเงินออมทำการออมผ่านเครื่องมือการออมประเภทต่างๆ ที่เสนอโดยตัวกลางทางการเงินในตลาดการเงิน ซึ่งส่วนใหญ่ได้แก่ สถาบันการเงินได้ออกเครื่องมือทางการเงินเพื่อมาทำการระดมเงินออมจากหน่วยเศรษฐกิจต่างๆ ในระบบเศรษฐกิจ หลังจาก que ตัวกลางทางการเงินได้ทำการระดมเงินออมมาแล้ว ตัวกลางทางการเงินได้นำเงินออมเหล่านั้นมาให้ผู้ที่มีความต้องการเงินทุนกู้ยืมเพื่อนำไปลงทุนในโครงการลงทุนของตนเองต่อไป ดังนั้น ผู้ที่ออมเงินจะไม่สามารถทราบได้ว่าผู้ที่ทำการกู้เงินไปลงทุนนั้น นำไปลงทุนทำอะไร และผู้ใดเป็นผู้กู้เงิน และการออมทางอ้อมจะประกอบไปด้วย การออมแบบผูกพัน และการออมแบบไม่ผูกพัน ดังนี้

2.1 การออมแบบผูกพัน คือ การออมที่สัญญาการออมระหว่างผู้ออมกับตัวกลางทางการเงินมีความยาวนาน ผู้ออมไม่สามารถเรียกคืนเงินออมของตนเองได้จนกว่าจะครบกำหนดสัญญา ส่วนใหญ่การออมประเภทนี้จะเป็นผู้ที่ออมเงินไว้ในยามชราภาพ ซึ่งการออมแบบผูกพันนี้สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท ได้แก่

2.2 การออมแบบผูกพันที่เกิดจากการบังคับ ซึ่งเกิดจากการที่รัฐบาลกำหนดให้มีการออมโดยที่รัฐบาลมีวัตถุประสงค์เพื่อทำให้เกิดการออมเพื่อการชราภาพขั้นพื้นฐานสำหรับแรงงานในภาคต่างๆ ได้แก่ ระบบกองทุนประกันสังคมเป็นการออมภาคบังคับของภาคเอกชน และการออมในกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (กบข.) ซึ่งเป็นการออมภาคบังคับของข้าราชการ

2.3 การออมแบบผูกพันที่เกิดขึ้นแบบสมัครใจ คือ การออมที่เกิดจากการที่ผู้ออมต้องการที่จะออมเองโดยที่ไม่ได้ถูกบังคับ ซึ่งเกิดขึ้นจากการที่ผู้ออมต้องการออมเพิ่มขึ้นนอกเหนือจากการออมในแบบบังคับ เพื่อให้ปริมาณเงินออมเพื่อการเกษียณอายุของตนเองเพิ่มมากขึ้น เพื่อให้มั่นใจว่าปริมาณเงินออมจะมีเพียงพอ

2.4 การออมแบบไม่ผูกพัน คือ การออมที่สัญญาผูกพันระหว่างผู้ออม กับตัวกลางทางการเงินนั้นไม่ยาวนาน ผู้ออมสามารถเรียกคืนเงินออมที่ฝากไว้กับตัวกลางทางการเงินเมื่อใดก็ได้ ได้แก่ การออมผ่านสถาบันการเงินต่างๆ

รูปแบบของการออม

จากความหมายของการออมนั้นมิได้หมายความว่าถึง แต่รายได้ที่เป็นตัวเงินซึ่งเป็นส่วนที่เหลือจากค่าใช้จ่ายในการบริโภคเท่านั้น แต่รายได้ส่วนที่เหลือนั้นอาจจะเก็บออมในรูปของทรัพย์สินต่างๆ ได้ รูปแบบของการออมจะมีหลายประเภทดังนี้ (วิไลลักษณ์ และวลัยภรณ์, 2531: 36-39)

1. การออมในรูปทรัพย์สินถาวร เป็นการออมโดยการนำรายได้ส่วนที่เหลือจากการบริโภคไปใช้จ่ายโดยการซื้อทรัพย์สินถาวร (Real Assets) มาถือไว้ โดยเป้าหมายในการถือทรัพย์สินถาวรดังกล่าวอาจแตกต่างกันไป บ้างก็ถือไว้เพราะความจำเป็น บ้างก็ถือไว้เป็นหลักประกันในอนาคต บ้างก็ถือไว้เพื่อความสวยงามและดูมีฐานะมั่นคง สำหรับชนิดของทรัพย์สินถาวรที่ถือไว้ ได้แก่

1.1 ที่ดิน ซึ่งครัวเรือนส่วนใหญ่นิยมถือไว้เป็นทรัพย์สินอย่างหนึ่ง โดยคาดว่ามูลค่าของทรัพย์สินนี้จะเพิ่มขึ้นในอนาคต และจะเพิ่มหลักประกันความมั่นคงของครัวเรือนด้วย

1.2 อาคารและสิ่งก่อสร้างเพื่ออยู่อาศัย เป็นลักษณะการออมอย่างหนึ่งซึ่งครัวเรือนทั่วไปมักจะกระทำ กล่าวคือ เมื่อมีรายได้เกินกว่ารายจ่ายเพื่อการบริโภค ก็จะนำรายได้ส่วนที่เหลือไปซื้อที่อยู่อาศัย โดยอาจจะจ่ายเต็มราคาหรือผ่อนชำระก็ได้ ขึ้นอยู่กับผู้ออมจะมีเงินออมมากหรือน้อยเท่าใด

1.3 ทรัพย์สินประเภททุนที่ใช้ในการผลิต การซื้อทรัพย์สินประเภททุน (Capital goods) เช่น เครื่องจักร เครื่องมือต่างๆ สำหรับการผลิตนั้น อาจถือเป็นการออมอย่างหนึ่ง เพราะรายได้ส่วนที่เหลือจากการบริโภค เมื่อนำมาซื้อทรัพย์สินดังกล่าวไว้ เท่ากับว่าเป็นการสะสมการออมไว้ประเภทหนึ่งเช่นกัน

1.4 การเพิ่มขึ้นของสินค้าคงเหลือ อาจจัดได้ว่าเป็นการออมเช่นกัน เนื่องจากจำนวนของสินค้าคงเหลือก็คือส่วนหนึ่งของรายได้ที่ไม่ได้ใช้จ่ายนั่นเอง

1.5 การซื้อโลหะมีค่า และอัญมณี แต่อย่างไรก็ตามจะต้องคำนึงถึงมูลค่าของการออมในรูปทรัพย์สินถาวรจะต้องหักค่าเสื่อมราคาออกด้วย

2. การออมในรูปทรัพย์สินทางการเงิน อีกรูปแบบหนึ่งของการออมก็คือ การถือไว้เป็นทรัพย์สินทางการเงิน (Financial Assets) โดยเหตุผลของการออมไว้ในรูปทรัพย์สินทางการเงินก็แตกต่างกันออกไป เช่น สภาพคล่องสูงเพราะเปลี่ยนเป็นเงินสดได้ง่าย ให้ผลตอบแทน มีความเสี่ยงน้อย ฯลฯ ซึ่งการออมในลักษณะนี้อาจทำได้หลายวิธี คือ

2.1 การออมในรูปทรัพย์สินทางการเงินในระบบ หมายถึง การออมโดยการถือทรัพย์สินทางการเงินที่สร้างขึ้นภายใต้ขอบเขตของกฎหมายคุ้มครองอยู่ รูปแบบของการออมประเภทนี้ คือ

2.1.1 เงินสดในมือ ทั้งในรูปของเงินบาท และเงินตราต่างประเทศ

2.1.2 เงินฝากที่สถาบันการเงินต่างๆ เช่น เงินฝากที่ธนาคารพาณิชย์ (รวมถึงเงินฝากที่เป็นเงินตราต่างประเทศ) ธนาคารออมสิน ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ธนาคารอาคารสงเคราะห์ สหกรณ์ออมทรัพย์ ฯลฯ

2.1.3 การซื้อหลักทรัพย์ทางการเงินต่างๆ ทั้งของรัฐบาล และเอกชน เช่น ตั๋วเงินคลัง ตั๋วสัญญาใช้เงิน ตั๋วการค้า พันธบัตร หุ้นสามัญ สลากออมสิน ฯลฯ

2.1.4 การให้กู้ยืมซึ่งมีสัญญาถูกต้องตามกฎหมายทั้งระยะสั้น และระยะยาว

2.1.5 เบี้ยประกันตามกรมธรรม์ประกันชีวิต และกองทุนเลี้ยงชีพของหน่วยงานต่างๆ

2.1.6 อื่นๆ เช่น เงินค้ำหุ้นสมาชิกสหกรณ์ เงินค่าฌาปนกิจสงเคราะห์ เป็นต้น

2.2 การออมในรูปทรัพย์สินทางการเงินนอกระบบ ซึ่งหมายถึง การถือทรัพย์สินทางการเงินที่ไม่อยู่ในขอบเขตของกฎหมาย ซึ่งกฎหมายจะคุ้มครองไปถึงได้ยาก การออมในรูปแบบนี้ได้แก่

2.2.1 การเล่นแชร์

2.2.2 การให้กู้ยืมเป็นการส่วนตัวโดยไม่มีสัญญากู้ยืม

3. อื่น ๆ เช่น การลดลงของหนี้สิน อาจถือเป็นการออมได้อีกรูปแบบหนึ่ง โดยผู้ออมจะนำเงินไปจ่ายชำระหนี้ของตนเอง นอกจากนี้รายจ่ายเพื่อการซ่อมแซมรักษาทรัพย์สินก็น่าจะถือว่าเป็นรูปแบบหนึ่งของการออม เพราะค่าซ่อมแซมดังกล่าวจะต้องนำมาจาก ส่วนหนึ่งของการออม

รูปแบบการออมที่เกี่ยวข้องกับสถาบันการเงิน

สถาบันการเงินเปรียบเสมือนหัวใจในการประกอบธุรกิจของประเทศ เพราะเงินทุนทั้งหลายได้มาจากการปล่อยให้กู้ยืมทั้งธนาคารพาณิชย์ บริษัทเงินทุนหรือสถาบันการเงินอื่น ๆ โดยมีที่มาจากเงินออมของประชาชนเป็นหลัก ยิ่งประเทศใดมีปริมาณเงินออมสูงและมีสถาบันการเงินที่มีการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพจะส่งผลให้อัตราดอกเบี้ยของการให้กู้ยืมต่ำ เป็นแรงกระตุ้นให้มีการแข่งขัน ประชาชนก็จะได้รับความอยู่ดีกินดี

สถาบันการเงินสามารถแบ่งได้เป็น 2 กลุ่ม คือ

1. สถาบันการเงินในระบบ เป็นสถาบันการเงินที่ถูกตั้งขึ้นอย่างเป็นทางการ โดยมีกฎหมายและระเบียบข้อบังคับควบคุมการดำเนินงานของสถาบันการเงินในแต่ละประเภท

2. สถาบันการเงินนอกระบบ เป็นสถาบันการเงินที่เกิดขึ้นเองโดยธรรมชาติ ไม่มีกฎหมายและระเบียบข้อบังคับควบคุมการดำเนินงาน เช่น การกู้ยืมกันโดยตรง การเล่นแชร์ สินเชื่อทางการค้า

การซื้อขายลดเช็ค เป็นต้น สถาบันการเงินนอกระบบมีลักษณะที่แตกต่างกันไปหลายรูปแบบและยากต่อการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งในทางข้อเท็จจริงแล้วอาจไม่เรียกว่าเป็นสถาบันการเงินก็ได้เพราะกฎหมายมิได้รับรอง

สถาบันการเงินในประเทศไทยที่เกี่ยวข้องกับการออมสามารถแบ่งออกได้ดังนี้

1. **ธนาคารพาณิชย์** เป็นธนาคารที่ทำหน้าที่หลักในการรับฝากเงินจากประชาชน และเป็นสถาบันการเงินที่มีความสำคัญต่อเศรษฐกิจของประเทศมาก สำหรับการออมที่ธนาคารพาณิชย์จะอยู่ในรูปแบบของการฝากเงิน ใน 3 ลักษณะ เงินฝากออมทรัพย์ (Saving Deposit) เงินฝากประจำ (Time Deposit) และบัญชีเงินฝากกระแสรายวัน (Current Account)

2. **ธนาคารออมสิน** เป็นธนาคารที่รัฐบาลจัดตั้งขึ้นเพื่อรับฝากเงินจากประชาชนทั่วไป และออกสลากออมสินซึ่งผู้ออมมีสิทธิถูกลากออมสินได้ นอกจากนั้นยังให้กู้ยืมแก่เอกชนที่มีความจำเป็นต้องใช้เงินทุนในระยะสั้น การให้กู้ยืมแก่ประชาชนทั่วไปเพื่อจัดหาที่อยู่อาศัยและให้กู้ยืมในรูปของสินเชื่อสวัสดิการสำหรับข้าราชการและพนักงานขององค์การของรัฐที่มีรายได้น้อย

3. **ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร** เป็นสถาบันการเงินเฉพาะกิจที่มีจุดประสงค์ในการให้ความช่วยเหลือทางการเงิน เพื่อส่งเสริมอาชีพการดำเนินงานของเกษตรกรและสหกรณ์การเกษตรซึ่งมีฐานะการเงินไม่ดี ในขณะเดียวกันก็รับฝากเงินจากประชาชน ประเภทของเงินฝาก ได้แก่ เงินฝากออมทรัพย์ เงินฝากประจำ และเงินฝากตามส่วนเงินกู้ ผลตอบแทนจากการฝากเงินจะอยู่รูปของอัตราดอกเบี้ย

4. **ธนาคารอาคารสงเคราะห์** ให้บริการรับฝากเงินทั้งเงินฝากประจำและเงินฝากออมทรัพย์ ทั้งยังเป็นการช่วยเหลือทางการเงินแก่ประชาชน เพื่อให้มีที่อยู่อาศัยของตนเอง และให้ความช่วยเหลือแก่นิติบุคคลทำการจัดสรรที่ดินและบ้านจำหน่ายให้แก่ประชาชนผู้มีรายได้น้อยและปานกลาง

5. **บริษัทเงินทุนและหลักทรัพย์** บริษัทเงินทุนและหลักทรัพย์ทำหน้าที่ในการระดมเงินออมจากประชาชน แล้วนำเงินออมไปหาผลประโยชน์ต่างๆ ตามที่กฎหมายกำหนด

6. **บริษัทเครดิตฟองซิเอร์** ทำหน้าที่จัดหาเงินทุนหรือระดมเงินออมโดยการกู้ยืมจากประชาชน แล้วนำเงินที่ได้รับมาไปลงทุนหาผลประโยชน์ ด้วยการให้กู้ยืมแก่บุคคลทั่วไปที่มีความต้องการเงินทุนเพื่อนำไปดำเนินการให้บรรลุเป้าหมาย ที่ยังให้ความช่วยเหลือทางการเงินระยะยาวแก่ผู้ประสงค์จะซื้อที่ดินและบ้านเพื่ออยู่อาศัย หรือที่ดินและโรงงานเพื่อการอุตสาหกรรมและเกษตรกรรม

7. **สหกรณ์ออมทรัพย์** เป็นสถาบันการเงินที่มีสมาชิกเป็นบุคคลซึ่งมีอาชีพอย่างเดียวกัน หรือที่อาศัยอยู่ในชุมชนเดียวกัน มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้สมาชิกรู้จักการออมทรัพย์ และให้กู้ยืม

เมื่อเกิดความจำเป็นหรือเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์นอกเลย โดยสหกรณ์ออมทรัพย์มีหน้าที่สำคัญ 2 ประการ คือ เป็นแหล่งออมเงินและเป็นแหล่งกู้ยืมเงิน

8. **สหกรณ์การเกษตร** ทำหน้าที่จัดหาทุนให้สมาชิกกู้ยืม เพื่อนำไปลงทุนประกอบอาชีพ และใช้จ่ายในครอบครัวโดยดอกเบี้ยในอัตราต่ำและเหมาะสม และส่งเสริมให้สมาชิกรู้จักการออมทรัพย์ โดยวิธีฝากเงินทั้งฝากประจำและฝากสะสม

9. **บริษัทประกันชีวิต** การประกันชีวิตเป็นวิธีการออมทรัพย์อย่างหนึ่ง คือเป็นการประกันในด้านการเงินสำหรับผู้เอาประกันหรือผู้รับประโยชน์ โดยบริษัทประกันมีหน้าที่เก็บเบี้ยประกัน และรับผิดชอบการจ่ายเงินผลประโยชน์ตามที่กรมธรรม์ระบุไว้ การประกันชีวิตเป็นสัญญาระยะยาว และเงินอนาคตเป็นเงินสด โดยผู้ประกันจะต้องจ่ายเบี้ยประกันให้กับบริษัทประกันอย่างสม่ำเสมอตามที่ตกลงกันไว้ เมื่อผู้ประกันยังไม่เสียชีวิตและครบประกันตามเวลาที่กำหนด ก็จะได้เงินต้นพร้อมทั้งดอกเบี้ย ทำให้เกิดรายได้ในยามที่จำเป็น ในยามชราภาพ หรือเก็บไว้เพื่อเป็นทุนการศึกษาของบุตรหลาน เป็นการปลูกฝังให้รู้จักประหยัด และให้เกิดความรับผิดชอบต่อครอบครัว

สรุปได้ว่า สถาบันการเงินหลักของไทยซึ่งเป็นสถาบันการเงินในระบบประกอบไปด้วย 9 สถาบัน ได้แก่ ธนาคารพาณิชย์ ธนาคารออมสิน ธนาคารอาคารสงเคราะห์ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร บริษัทเงินทุนและหลักทรัพย์ บริษัทเครดิตฟองซิเอร์ สหกรณ์ออมทรัพย์ สหกรณ์การเกษตร และบริษัทประกันชีวิต สถาบันต่าง ๆ เหล่านี้มีวิวัฒนาการมาตามลำดับ และในช่วงของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สถาบันการเงินเหล่านี้ขยายตัวอย่างรวดเร็วตามการขยายตัวของระบบการเงินของโลก พัฒนาการทางด้านเทคโนโลยี และการเปลี่ยนโครงสร้างทางเศรษฐกิจของไทย และคาดว่าในอนาคตสถาบันการเงินของไทยจะขยายวงกว้างออกไปทั้งทางด้านจำนวน ประเภท และการให้บริการของสถาบันการเงิน

รูปแบบการออมที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย

เนื่องจากผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาการออมที่เป็นตัวเงินของข้าราชการและลูกจ้างประจำ ในสังกัดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ดังนั้น การศึกษาครั้งนี้จะศึกษาเฉพาะรูปแบบการออมที่เป็นตัวเงินที่ข้าราชการและลูกจ้างประจำ ในสังกัดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สามารถจะออมได้เท่านั้น ได้แก่

1. กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (กบข.)
2. กองทุนสำรองเลี้ยงชีพลูกจ้าง (กสจ.)
3. การฌาปนกิจสงเคราะห์เพื่อนครูและบุคลากรทางการศึกษา (ชพค.)
4. การฌาปนกิจสงเคราะห์ช่วยเพื่อนครูและบุคลากรทางการศึกษาในกรณีคู่สมรส (ชพส.)

5. เงินฝากสหกรณ์ออมทรัพย์
6. การประกันชีวิต
7. กองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ (RMF)
8. กองทุนรวมหุ้นระยะยาว (LTF)
9. เงินฝากธนาคาร

กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (กบข.)

กองทุนที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. 2539 เป็นองค์กรของรัฐที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายเฉพาะ ข้าราชการที่รับราชการอยู่ก่อนวันที่ 27 มีนาคม 2540 จะเป็นสมาชิก กบข. ต้องสมัครใจ แต่ข้าราชการที่เข้ารับราชการตั้งแต่วันที่ 27 มีนาคม 2540 ทุกคนต้องเป็นสมาชิก กบข. การจ่ายเงินสะสม ออมเงินจากเงินเดือนตามอัตราที่กฎหมายกำหนด คือ 3% ของเงินเดือนทุกเดือน และรับเงินสมทบจากรัฐเป็นรางวัลสำหรับการออมเงินในอัตราที่เท่ากัน คือ 3% ของเงินเดือนทุกเดือน สมาชิกจะได้รับเงินก้อนจากกองทุน นับแต่เกษียณอายุหรือลาออกจากราชการ ซึ่งประกอบด้วย เงินสะสมหรือเงินออมของสมาชิกที่ถูกหักจากเงินเดือนทุกเดือน เงินสมทบ หรือรางวัลการออมที่รัฐให้ เงินประเดิมและเงินชดเชย เป็นเงินที่รัฐให้กับสมาชิกเพื่อชดเชยสูตรบำนาญที่จะได้น้อยกว่าผู้รับบำนาญปกติที่ไม่เป็นสมาชิก กบข. เงินนี้มีเงื่อนไขว่าจะจ่ายให้สมาชิกเมื่อสมาชิกสิ้นสุดสมาชิกภาพและเลือกรับบำนาญเท่านั้น หากสมาชิกที่เลือกรับบำเหน็จจะไม่ได้รับเงินประเดิมและเงินชดเชย เพราะไม่มีการเปลี่ยนสูตรการคำนวณบำเหน็จ กรณีเสียชีวิตก็ตกทอดไปยังครอบครัว (สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง. 2553: ออนไลน์)

กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ (กสจ.)

กองทุนสำรองเลี้ยงชีพเป็นเครื่องมือตัวหนึ่งในการให้สวัสดิการของนายจ้าง จัดตั้งเมื่อปี พ.ศ. 2530 นอกเหนือจากค่าแรงที่ได้รับประจำ โบนัส หรือสวัสดิการอื่นๆ เพื่อสร้างแรงจูงใจให้ลูกจ้างทำงานให้กับนายจ้างนานขึ้น อีกทั้งยังสร้างความมั่นคงและมั่นใจให้ลูกจ้างเมื่อพ้นจากงาน เพราะเงินที่นำเข้ากองทุนสำรองเลี้ยงชีพประกอบไปด้วย เงินที่ลูกจ้างยินดีย่อยส่วนหนึ่งเรียกว่า "เงินสะสม" และนายจ้างยินดีย่อยเงินเข้าอีกส่วนหนึ่งเรียกว่า "เงินสมทบ" นั่นคือ นอกจากลูกจ้างจะออมแล้วนายจ้างยังช่วยลูกจ้างออมอีกแรงหนึ่งด้วย จึงเท่ากับว่ากองทุนสำรองเลี้ยงชีพเป็นกองทุนที่สร้างขึ้นด้วยความสมัครใจของลูกจ้างและนายจ้างที่จะร่วมแรงร่วมใจกันออมเงินผ่านกองทุนสำรองเลี้ยงชีพกองทุนสำรองเลี้ยงชีพเป็นทางเลือกหนึ่งในการส่งเสริมการออมที่เน้นการออมแบบผูกพันระยะยาว และเป็นหลักประกันให้สมาชิกอุ่นใจได้ว่าจะมีเงินก้อนไว้ใช้เมื่อเกษียณอายุ เมื่อลาออกจากราชการหรือเมื่อเสียชีวิตแล้วยังตกทอดไปยังครอบครัวได้อีกด้วย เพราะเมื่อใดก็ตามที่สมาชิกตัดสินใจที่จะออมเงินในกองทุนสำรองเลี้ยง

ชีพแล้ว จะไม่สามารถเบิกถอนได้ตามใจชอบ เงินสะสมและเงินสมทบจะถูกนำไปบริหารโดยนักลงทุนมืออาชีพที่เรียกว่า "บริษัทจัดการ" เพื่อให้เงินนั้นออกดอกออกผลเพิ่มพูนขึ้นเป็นผลประโยชน์ให้กับกองทุน และสมาชิกจะได้รับเงินที่ออกมาในกองทุนนี้ก็ต่อเมื่อพันธสมาชิกภาพออกไปจากกองทุนแล้ว (สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์. 2549: ออนไลน์)

การฌาปนกิจสงเคราะห์เพื่อนครูและบุคลากรทางการศึกษา (ช.พ.ค.)

จัดตั้งเมื่อปี พ.ศ.2494 มีเจตนารมณ์เพื่อเป็นสวัสดิการช่วยเหลือสงเคราะห์สมาชิกในการจัดการศพให้เป็นไปอย่างสมเกียรติของผู้ที่เคยเป็นครู รวมทั้งสงเคราะห์ครอบครัวของครูสมาชิก และกำหนดวัตถุประสงค์เพื่อให้เป็นประกันทางจิตใจให้แก่ผู้ที่เป็นสมาชิก ช.พ.ค. ได้ตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ของตนโดยไม่ต้องกังวลถึงเหตุการณ์ในอนาคต เมื่อตนถึงแก่กรรม สมาชิก ช.พ.ค. มีหน้าที่จะต้องปฏิบัติตามระเบียบ คือ จะต้องชำระเงินค่าสงเคราะห์รายศพให้แก่เพื่อนสมาชิกที่ถึงแก่กรรม ทุกๆ เดือน ในอัตราค่าสงเคราะห์รายศพศพละ 1 บาท ส่วนผู้มีสิทธิรับเงินสงเคราะห์ครอบครัว ได้แก่ บิดา มารดา คู่สมรส บุตรชอบด้วยกฎหมาย รวมถึงบุตรนอกสมรสที่บิดารับรองแล้ว เมื่อสมาชิกถึงแก่กรรม บุคคลในครอบครัวของสมาชิกมีสิทธิได้รับเงินสงเคราะห์ ซึ่งแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

ประเภทที่ 1 เงินค่าจัดการศพ ทาญาติจะได้รับเงินทันทีที่ได้รับแจ้งการถึงแก่กรรมของสมาชิก ช.พ.ค. รายละ 100,000 บาท

ประเภทที่ 2 เงินสงเคราะห์ครอบครัวจำนวนเงินตามที่เก็บได้จากเพื่อนสมาชิกที่ยังมีชีวิตอยู่ โดยหักค่าจัดการศพ และค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานแล้ว ปัจจุบันนี้ จ่ายโดยประมาณ ช.พ.ค. รายละ 696,488.00 บาท

การให้กู้ยืมได้ร่วมมือกับธนาคารออมสินโดยให้กู้ยืมของโครงการสวัสดิการการเงินกู้ ช.พ.ค.(การฌาปนกิจสงเคราะห์ช่วยเพื่อนครู และบุคลากรทางการศึกษา) โดยให้วงเงินกู้สูงถึง 3 ล้านบาท อัตราดอกเบี้ยร้อยละ MLR-0.85 บาท ต่อปี

การฌาปนกิจสงเคราะห์ช่วยเพื่อนครูและบุคลากรทางการศึกษาในกรณีคู่สมรส (ช.พ.ส.)

จัดตั้งเมื่อปี พ.ศ. 2518 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการกุศล คุณสมบัติของผู้มีสิทธิสมัครเป็นสมาชิก ช.พ.ส. ต้องเป็นคู่สมรสโดยชอบด้วยกฎหมาย ของสมาชิก ช.พ.ค. จะต้องชำระเงินค่าสงเคราะห์รายศพให้แก่เพื่อนสมาชิกที่ถึงแก่กรรม ทุกๆ เดือน ในอัตราค่าสงเคราะห์รายศพศพละ 1 บาท เมื่อสมาชิกถึงแก่กรรม บุคคลในครอบครัวของสมาชิกมีสิทธิได้รับเงินสงเคราะห์ ซึ่งแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

ประเภทที่ 1 เงินค่าจัดการศพ ทาญาติจะได้รับเงินทันทีที่ได้รับแจ้งการถึงแก่กรรมของสมาชิก
ช.พ.ส. รายละ 50,000 บาท

ประเภทที่ 2 เงินสงเคราะห์ครอบครัว จำนวนเงินตามที่ได้เก็บได้จากเพื่อนสมาชิกที่ยังมีชีวิตอยู่
โดยหักค่าจัดการศพ และค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานแล้ว ปัจจุบันนี้ จ่ายโดยประมาณ ช.พ.ส. รายละ
292,000 บาท

การให้กู้ยืมได้ร่วมมือกับธนาคารออมสินโดยให้กู้ยืมของโครงการสวัสดิการการเงินกู้ ช.พ.ส. (การ
ฅาปนกิจสงเคราะห์ช่วยเพื่อนครู และบุคลากรทางการศึกษา) โดยให้วงเงินกู้รายละไม่เกิน 150,000
บาท อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ ร้อยละ MLR ต่อปี MLR-0.85 บาท ต่อปี

เงินฝากสหกรณ์ออมทรัพย์

เงินฝากสหกรณ์ออมทรัพย์ (ประจำ) หมายถึง เงินฝากที่มีกำหนดเวลาการฝากที่แน่นอน
สหกรณ์จะคิดดอกเบี้ยตามยอดเงินฝากแต่ละยอดให้เมื่อครบกำหนด 12 เดือน ส่วนการถอนจะต้อง
ถอนเป็นยอดๆ ที่ได้ฝากไว้ หากถอนเงินฝากซึ่งได้ฝากหรือต่อเวลาไม่น้อยกว่า 3 เดือน แต่ไม่ถึง 12
เดือน สหกรณ์จะคิดดอกเบี้ยให้อัตราเดียวกับเงินฝากออมทรัพย์ หลังจากครบกำหนดการฝากแล้วผู้
ฝากไม่มาติดต่อกับสหกรณ์ สหกรณ์ถือว่าผู้ฝากตกลงฝากเฉพาะเงินต้นเท่านั้นต่อไปอีกเท่าระยะเวลา
เดิม ส่วนดอกเบี้ยสหกรณ์จะโอนเข้าบัญชีออมทรัพย์ของผู้ฝาก

การประกันชีวิต

การประกันชีวิต เป็นวิธีการที่บุคคลกลุ่มหนึ่งร่วมกันเฉลี่ยภัยอันเนื่องจากการตาย การ
สูญเสียอวัยวะ ทุพพลภาพ และการสูญเสียรายได้ในยามชรา โดยที่เมื่อบุคคลใดต้องประสบภัย
เหล่านั้น ก็ได้รับเงินเฉลี่ยช่วยเหลือเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนแก่ตนเองและครอบครัว โดยบริษัท
ประกันชีวิตจะทำหน้าที่เป็นแกนกลางในการนำเงินก้อนดังกล่าวไปจ่ายให้แก่ผู้ได้รับภัย การดำเนิน
ธุรกิจการประกันชีวิตอยู่ภายใต้พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ. 2535 ประเทศไทยได้มีการพัฒนา
และปรับปรุงรูปแบบของกรมธรรม์ต่างๆ ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภค และเกิดการ
ยกระดับธุรกิจประกันภัยเข้าสู่มาตรฐานสากล ให้เป็นที่ยอมรับจากสาธารณชนมากขึ้น

กองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ

กองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ (Retirement Mutual Fund หรือที่เรียกว่า RMF) เป็นกองทุน
รวมประเภทหนึ่งซึ่งมีวัตถุประสงค์ที่แตกต่างจากกองทุนรวมทั่วไป กล่าวคือ RMF เป็นเครื่องมือหนึ่ง
ในการสะสมเงินไว้ใช้ในวัยเกษียณโดยมีการสนับสนุนให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีแก่ผู้ลงทุนเพื่อเป็น
แรงจูงใจ RMF เหมาะกับคนทุกกลุ่มที่ต้องการออมเงินเพื่อวัยเกษียณ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คนที่ยังไม่มี

สวัสดิการออมเงินเพื่อวัยเกษียณมารองรับ หรือมีสวัสดิการดังกล่าว (เช่น กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ หรือ กบข.) แต่ยังมีกำลังออมมากกว่านั้น

กองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ (LTF)

กองทุนรวมหุ้นระยะยาว (Long Term Equity Fund หรือที่เรียกว่า LTF) เป็นกองทุนรวมที่เน้นลงทุนในหุ้น โดยทางการสนับสนุนให้จัดตั้งขึ้นเพื่อเพิ่มสัดส่วนผู้ลงทุนสถาบัน ที่จะลงทุนระยะยาวในตลาดหลักทรัพย์ฯ การเพิ่มผู้ลงทุนสถาบันดังกล่าวจะช่วยให้ตลาดทุนไทยมีเสถียรภาพมากขึ้น ทั้งนี้ ผู้ที่ลงทุนใน LTF ที่เป็นบุคคลธรรมดาจะได้รับสิทธิประโยชน์ทางภาษีเพื่อเป็นแรงจูงใจในการลงทุน LTF เหมาะกับคนทุกกลุ่มที่ต้องการลงทุนในหุ้นระยะยาว แต่อาจไม่มีความชำนาญเกี่ยวกับการลงทุนในหุ้น หรือไม่มีเวลา จึงลงทุนผ่านกองทุนรวม ทั้งนี้ ผู้ลงทุนจะต้องเข้าใจและยอมรับความเสี่ยงจากการลงทุน และเงื่อนไขเกี่ยวกับระยะเวลาในการลงทุนได้ นั่นก็คือ ลงทุนแล้วถือหน่วยลงทุนไว้ไม่น้อยกว่า 5 ปี

เงินฝากธนาคาร

เงินฝากธนาคาร (Cash in Bank or Deposit) หมายถึง บัญชีเงินฝากธนาคารที่กิจการมีอยู่ ไม่ว่าจะเป็นบัญชีเงินฝากกระแสรายวัน บัญชีเงินฝากออมทรัพย์ บัญชีเงินฝากประจำ โดยได้รับผลตอบแทนเป็นดอกเบี้ยเงินฝาก

เหตุผลของการออม

การตัดสินใจที่จะออมมีเหตุผลหลายประการ มีผู้สรุปถึงเหตุผลของการออมไว้หลายประเด็นด้วยกันดังนี้

1. เพื่อไว้ใช้จ่ายในยามฉุกเฉิน ยามฉุกเฉิน คือยามที่เกิดเหตุการณ์ที่ไม่คาดฝันมาก่อน ซึ่งจำเป็นที่จะต้องใช้จ่ายอย่างกระชั้นชิด เช่น ประสบอุบัติเหตุ การเจ็บไข้ได้ป่วย ฯลฯ
2. เพื่อไว้ใช้จ่ายสำหรับการศึกษา การเก็บออมไว้เพื่อการศึกษา นั้น อาจจะเป็นการศึกษาสำหรับตนเอง หรือสำหรับบุตรหลานก็ได้ ผู้ที่วางแผนชีวิตที่ดีจะต้องพยายามเพิ่มพูนความรู้ความสามารถ ด้วยการพยายามให้มีการศึกษาสูงขึ้นทั้งของตนเองและบุตรหลาน ดังนั้นการเก็บออมไว้เพื่อเหตุผลนี้ จึงเป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องเกิดขึ้น
3. เพื่อซื้อเครื่องมือเครื่องใช้ในการประกอบอาชีพ ในการประกอบอาชีพจำเป็นต้องอาศัยอุปกรณ์ เครื่องมือ เพื่อให้การทำงานสะดวกและเพิ่มประสิทธิภาพในการประกอบอาชีพมากยิ่งขึ้น
4. เพื่อไว้ใช้จ่ายในการซื้อที่อยู่อาศัย ที่อยู่อาศัยเป็นหนึ่งในปัจจัยสี่ที่จำเป็นแก่การดำรงชีวิต สำหรับผู้ที่ยังไม่มีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง จำเป็นต้องเก็บออมเพื่อเหตุผลนี้

5. เพื่อไว้ใช้จ่ายในยามชรา เป็นเหตุผลประการสำคัญในการเก็บออมของคนทั่วไป ดังนั้น จึงจำเป็นต้องมีการเก็บออมไว้ในขณะที่ตนเองยังมีรายได้อยู่ในระดับที่จะออมได้

6. เพื่อไว้ใช้จ่ายในการซื้อสินค้าถาวร สินค้าถาวรในปัจจุบันเป็นสิ่งอำนวยความสะดวกในการครองชีพ เช่น สิ่งอำนวยความสะดวกในบ้าน รถยนต์ เครื่องเสียง ฯลฯ ซึ่งบุคคลทั่วไปมักปรารถนาจะมีไว้เพื่อความสะดวกสบายในการดำรงชีวิต

7. เพื่อให้ได้มาสำหรับหลักประกันบางอย่าง ในที่นี้ได้แก่ การประกันชีวิต ประกันภัย ประกันอุบัติเหตุ ฯลฯ ซึ่งถ้าบุคคลใดประสบภัยพิบัติโดยไม่คาดฝันในกรณีต่างๆ ดังกล่าว หลักประกันนั้น จะช่วยบรรเทาความเดือดร้อนได้ ฉะนั้นการออมในรูปของการส่งเบี้ยประกันเพื่อให้ได้หลักประกันบางอย่างจึงมีอยู่เสมอ ปัจจุบัน มีรูปแบบใหม่ ให้ผลทั้งทางการประกันสุขภาพและถือเป็นการออมระยะยาว

8. เพื่อหาผลประโยชน์ ผลประโยชน์ในที่นี้คือผลตอบแทนที่จะได้จากการออม เช่น ดอกเบี้ย เงินปันผล ส่วนลด ฯลฯ นั่นเอง โดยทั่วไปผู้ที่มีรายได้สูงถึงระดับหนึ่งจะสามารถทำการออมเพื่อวัตถุประสงค์นี้ได้

9. เพื่อจัดตั้งหรือขยายงานธุรกิจ อาจเป็นเหตุผลอีกประการหนึ่งในการเก็บออม เพราะเมื่อผู้ใดมีฐานะจะประกอบธุรกิจได้ก็ย่อมพยายามที่จะกระทำ เพราะปัจจัยที่สำคัญในการประกอบธุรกิจก็คือ เงินทุน ดังนั้นการออมจึงเป็นวิธีหนึ่งที่จะได้เงินทุนมาประกอบธุรกิจ

10. เพื่อใช้จ่ายในการซื้อเครื่องประดับ อาจเป็นเหตุผลในการออมอย่างหนึ่งของผู้ที่มิรสนิยมในการประดับเครื่องแต่งกาย และนอกจากนี้เครื่องประดับ เช่น ทอง สร้อย เป็นต้น ยังสามารถทำให้เกิดเป็นเงินโดยการนำไปขายได้เมื่อถึงคราวจำเป็น

11. เพื่อใช้จ่ายในกิจกรรมทางด้านสังคม ในระบบของสังคมไทย ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับกิจกรรมทางสังคม เช่น การให้ของขวัญวันเกิด แต่งงาน ขึ้นบ้านใหม่ ฯลฯ มักเกิดขึ้นอยู่เสมอ และไม่ได้คาดคะเนมาก่อน ผู้ที่วางแผนการใช้จ่ายงบประมาณในครอบครัวอย่างดี มักกันเงินส่วนหนึ่งไว้เพื่อกิจกรรมนี้ เงินส่วนนี้ถือว่าเป็นเงินออมเช่นกัน

12. เพื่อเก็บไว้เป็นมรดกของบุตรหลาน ค่านิยมของสังคมไทยที่บิดา มารดา และปู่ย่า ตายายมักจะมีมรดกไว้ให้ลูกหลานในอนาคต จากค่านิยมดังกล่าว จึงเป็นเหตุผลที่ทำให้ผู้ที่สามารถจะออมได้จึงเก็บออมไว้เป็นมรดกของลูกหลาน

13. เพื่อไว้ใช้จ่ายในกิจกรรมอื่นๆ เช่น ออมไว้เพื่อใช้จ่ายในการสมรส เพื่อการท่องเที่ยว เพื่อทำบุญ ฯลฯ เหล่านี้เป็นเหตุผลที่ทำให้เกิดการเก็บออมขึ้นได้ทั้งสิ้น

สำหรับเหตุผลในการออมดังที่กล่าวมาแล้ว สรุปได้ 3 ส่วน คือ

1. เพื่อปัจจุบัน เช่น ปัจจัย 4 ที่จำเป็นในการดำเนินชีวิต เป็นต้น

2. เพื่ออนาคต เช่น ผลประโยชน์ตอบแทนทางธุรกิจต่างๆ หรือค่าใช้จ่ายยามชรา หรือเพื่อเป็นทุนมรดกให้กับลูกหลาน

3. เพื่อกรณีฉุกเฉิน หรือเหตุปัจจุบันทันด่วนที่ไม่อาจคาดคะเนได้ เช่น อุบัติเหตุต่างๆ

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เฉลิมศักดิ์ รอดเกลี้ยง (2547) ได้ทำการศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการออมของข้าราชการมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เป็นการศึกษารายได้ต่อเดือน รายจ่ายต่อเดือน หนี้สินต่อเดือนและพฤติกรรมการออม รวมถึงศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมการออม จำแนกตามเพศ อายุ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา ประเภทของข้าราชการ อายุราชการ รายได้ต่อเดือน รายจ่ายต่อเดือน และหนี้สินต่อเดือน โดยกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยคือ ข้าราชการมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำนวน 366 คน ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าความถี่ค่าร้อยละ และการทดสอบไค-สแควร์ ผลการศึกษา พบว่า ข้าราชการมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒที่มีเพศ อายุ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา และประเภทของข้าราชการ ต่างกัน มีพฤติกรรมการออมในด้าน ระดับการออม รูปแบบการออมกับสถาบันการเงิน รูปแบบการออมที่ไม่เกี่ยวข้องกับสถาบันการเงิน และวัตถุประสงค์ในการออม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และพบว่าข้าราชการมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒที่มีเพศต่างกันมีพฤติกรรมการออมในด้าน รูปแบบการออมที่แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ข้าราชการมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีพฤติกรรมการออมในด้านระดับการออม รูปแบบการออมกับสถาบันการเงิน รูปแบบการออมที่ไม่เกี่ยวข้องกับสถาบันการเงิน และวัตถุประสงค์ในการออม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ข้าราชการมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒที่มีรายจ่ายต่อเดือน และหนี้สินต่อเดือนต่างกัน มีพฤติกรรมการออมในด้านระดับการออม รูปแบบการออมกับสถาบันการเงิน รูปแบบการออมที่ไม่เกี่ยวข้องกับสถาบันการเงิน และวัตถุประสงค์ในการออม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และมีรูปแบบการออมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

พิรพล ขุนพรหม (2550) ได้ทำการศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการออมเงินของลูกจ้างประจำกองโรงเรียนช่างกล สำนักงานคลัง กรุงเทพมหานคร เป็นการศึกษารายได้ต่อเดือน โครงสร้างรายจ่ายต่อเดือน โครงสร้างหนี้สินระยะสั้นและระยะยาวต่อเดือน รวมถึงพฤติกรรมการออมต่าง เช่นระดับการออม รูปแบบการออมและวัตถุประสงค์การออม ตลอดจนศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมการออม โดยมีกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา คือ ลูกจ้างประจำกองโรงเรียนช่างกล สำนักงานคลัง กรุงเทพมหานคร จำนวน 235 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนาในการ

แจกแจงข้อมูลความถี่ในรูปของตารางสถิติ ร้อยละ และสถิติการทดสอบไคสแควร์ ผลการศึกษาพบว่า จากการทดสอบค่าสถิติไค-สแควร์ (Chi-Square Test) เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการออมของลูกจ้างประจำของโรงงานช่างกล สำนักการคลัง กรุงเทพมหานคร กับลักษณะพื้นฐานส่วนบุคคล และลักษณะทางเศรษฐกิจ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่า ลักษณะพื้นฐานส่วนบุคคลด้านอายุ ราชการมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการออมด้านรูปแบบการออมที่ไม่ผ่านสถาบันการเงินส่วนบุคคล ปัจจุบันด้านอื่นๆ ของลักษณะพื้นฐานส่วนบุคคลไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการออมทุกด้าน ที่ระดับนัยสำคัญที่ 0.05 และในการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการออมกับลักษณะทางเศรษฐกิจ พบว่า ลักษณะทางเศรษฐกิจด้านโครงสร้างรายได้ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการออมด้านรูปแบบการออมที่ไม่ผ่านสถาบันการเงิน ส่วนปัจจัยด้านอื่นๆ ของลักษณะพื้นฐานส่วนบุคคลไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการออมทุกด้าน ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

รัตนา ยินดี (2549) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การออมของข้าราชการในเขตกรุงเทพมหานคร เป็นการศึกษาการออมของข้าราชการ และลักษณะการออมของข้าราชการในเขตกรุงเทพฯ รวมถึงการศึกษาปัจจัยสำคัญทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและปัจจัยอื่นๆ ที่เป็นตัวกำหนดพฤติกรรมการออมของข้าราชการ จากข้าราชการที่สังกัดหน่วยงานต่างๆ ในเขตกรุงเทพฯ จำนวน 100 คน และนำมาประมวลผลและทดสอบไคสแควร์ (chi-square) ผลการศึกษาพบว่า ภาวการณ์ออมของข้าราชการในเขตกรุงเทพฯ สอดคล้องกับทฤษฎีความต้องการถือเงิน (demand for money) โดยข้าราชการในเขตกรุงเทพฯ ถือเงินไว้ใช้จ่ายประจำวันในลักษณะค่าใช้จ่ายต่างๆ ถือเงินเมื่อเกิดเหตุการณ์ฉุกเฉินโดยเก็บสะสมไว้ในลักษณะสะสมค่าเบี้ยประกันชีวิตประเภทสะสมทรัพย์ การสะสมกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ และการสะสมเงินออมประเภทต่างๆ และการถือเงินไว้เก็บกักไว้ โดยการสะสมในลักษณะของค่าหุ้นหรือหลักทรัพย์ หรือซื้อพันธบัตร หรือการซื้อของมีค่าสำหรับการสร้างความมั่นคง ในส่วนของที่อยู่อาศัยมีการออมในลักษณะการผ่อนชำระบ้านและที่ดินการวิเคราะห์เชิงปริมาณ โดยทดสอบค่าไคสแควร์ พบว่าการออมประเภทการสะสมกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ กองทุนสำรองเลี้ยงชีพมีนัยสำคัญต่อหน่วยงาน ระดับตำแหน่งงาน สถานภาพและอายุราชการ การออมเพื่อการสะสมประเภทผ่อนชำระบ้านหรือที่ดินมีนัยสำคัญต่ออายุราชการและสะสมเบี้ยประกันประเภทสะสมทรัพย์มีนัยสำคัญต่อเพศ

พิบูล ปัญญา (2554) ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการออมและปัจจัยที่มีผลต่อการออมของเจ้าหน้าที่การตลาดบริษัทหลักทรัพย์ โดยมีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาพฤติกรรมการออมและปัจจัยที่มีผลต่อการออมในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยมีจุดมุ่งหมายเพื่อ ศึกษาจำนวนเงินออม รูปแบบ วัตถุประสงค์ในการออม และศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการออมของเจ้าหน้าที่การตลาดบริษัทหลักทรัพย์ ผลการศึกษาพฤติกรรมการออม พบว่า ส่วนใหญ่เจ้าหน้าที่การตลาดออมเงินน้อยกว่า 10,000 บาทต่อเดือน ส่วน

ใหญ่ออกมาในสถาบันการเงินในรูปแบบผลิตภัณฑ์ทางการเงินต่างๆ และมีวัตถุประสงค์ในการออมเพื่อไว้ใช้ในยามชราภาพ หรือเจ็บป่วยมากที่สุด ผลการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการออม พบว่า ตัวแปรอิสระที่มีผลต่อการออมของเจ้าหน้าที่การตลาดบริษัทหลักทรัพย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ มี 5 ตัวแปร ได้แก่ สถานภาพการสมรส หย่าร้าง/หม้าย/แยกทาง มีผลต่อการออมของเจ้าหน้าที่การตลาดหลักทรัพย์ในทางบวก ระดับการศึกษามีผลต่อการออมของเจ้าหน้าที่การตลาดหลักทรัพย์ในทางบวก รายได้ต่อเดือนมีผลต่อการออมของเจ้าหน้าที่การตลาดหลักทรัพย์ในทางบวก

ศิริอรุณ อนันตวิรุพห์ (2550) ได้ทำการศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการออมเพื่อการเตรียมเกษียณอายุของลูกจ้างสถานประกอบการเอกชนขนาดใหญ่ในกรุงเทพมหานคร โดยได้ทำการศึกษารูปแบบการออมวัตถุประสงค์การออม จำนวนเงินออม ปัจจัยต่างๆที่ส่งผลกระทบต่อการออม และความพอเพียงของรายได้หลังเกษียณอายุ ของลูกจ้างสถานประกอบการเอกชนขนาดใหญ่ ในกรุงเทพมหานคร ที่มีอายุ 40 ปีขึ้นไป จำนวน 400 คน จำแนกเป็นเพศชายและเพศหญิง เพศละ 200 คนเท่ากัน โดยผู้ตอบให้ข้อมูลด้วยการกรอกแบบสอบถาม ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ร้อยละ 54.00 มีอายุระหว่าง 40-45 ปี ร้อยละ 59.25 มีการศึกษาในระดับต่ำกว่าปริญญาตรี และร้อยละ 40.75 มีการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป ร้อยละ 60.25 มีสถานภาพสมรสแล้ว เงินเดือนหรือค่าจ้างของกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ คือ ระหว่าง 5,001 - 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 40.00 รูปแบบการออมของกลุ่มตัวอย่างมี 2 แบบ คือ การออมแบบบังคับกับกองทุนประกันสังคม และการออมแบบสมัครใจ การออมแบบสมัครใจร้อยละ 46.25 เป็นสมาชิกกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ และร้อยละ 58.50 มีการออมแบบสมัครใจในรูปแบบอื่น โดยมีการออมกับสถาบันการเงินมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 47.00 กลุ่มตัวอย่างมีความเชื่อมั่นเฉลี่ยในการออมค่อนข้างต่ำ คิดเป็นร้อยละ 12.10 และมีความเชื่อมั่นเฉลี่ยหน่วยสุดท้ายในการออมเฉลี่ยเท่ากับ 0.15 ผู้ที่มีการออมโดยสมัครใจมีวัตถุประสงค์ของการออม 3 อันดับแรก คือ ออมเพื่อไว้ใช้หลังเกษียณ คิดเป็นร้อยละ 84.55 รองลงมาออมเพื่อไว้ใช้ยามเจ็บป่วย คิดเป็นร้อยละ 73.82 และอันดับสุดท้ายออมเพื่อเป็นหลักประกันให้ครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 45.49 สำหรับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อปริมาณเงินออม ได้แก่ อายุของผู้ตอบแบบสอบถาม เงินเดือนหรือค่าจ้าง ค่าล่วงเวลา โบนัสและรายได้อื่น โดยปัจจัยเกือบทุกตัวส่งผลกระทบต่อปริมาณเงินออมในทางบวก ยกเว้นอายุของผู้ตอบแบบสอบถามที่ส่งผลกระทบในทางลบในด้านความพอเพียงของรายได้หลังเกษียณอายุ ได้ใช้เกณฑ์รายได้ที่พอเพียงในการดำรงชีวิตหลังเกษียณ (ที่ระดับร้อยละ 50 ของรายได้เดือนสุดท้าย) ซึ่งมีเพียงร้อยละ 9.50 เท่านั้นที่มีรายได้พอเพียงใช้จ่ายหลังเกษียณอายุจนถึงอายุ 80 ปี ล้วนแล้วเป็นผู้ที่มีการออมโดยสมัครใจ

สุทิพย์ พิบูลทิพย์ (2538) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การออมครว้เรือนในสถาบันการเงินของประเทศไทย โดยศึกษาในลักษณะ แนวโน้ม และปัจจัยที่กำหนดการออมของครว้เรือนในสถาบัน

การเงินในประเทศไทย เพื่อนำเสนอมาตรการที่เหมาะสมในการเร่งระดมเงินออมในประเทศ ผลการศึกษาพบว่า ครัวเรือนเป็นหน่วยเศรษฐกิจที่มีสัดส่วนการออมสูงที่สุดในโครงสร้างการออมของประเทศ ปริมาณการออมของครัวเรือนมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในสัดส่วนที่ลดลง ส่วนลักษณะการออมของครัวเรือนจะแตกต่างกันขึ้นอยู่กับสถาบันทางการเงิน และบริการต่างๆ ผลการศึกษาแนวโน้มการออมครัวเรือนในสถาบันการเงินต่างๆ พบว่าปริมาณการออมของครัวเรือนในสถาบันการเงินทุกแห่งเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะธนาคารอาคารสงเคราะห์ สหกรณ์ออมทรัพย์ และธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร และผลการศึกษาพบว่ารายได้ของครัวเรือนที่แท้จริง อัตราผลตอบแทนที่แท้จริงของการออม และจำนวนสาขาของสถาบันการเงินมีอิทธิพลทางบวกกับการออมครัวเรือนที่แท้จริง

รดา อุดุลย์วัฒนกุล (2549) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยกำหนดการออมภาคครัวเรือนและพฤติกรรมการออมเป็นการศึกษาทั้งในระดับจุลภาคและระดับมหภาค โดยในระดับจุลภาคมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาปัจจัยกำหนดการออมภาคครัวเรือนและพฤติกรรมการออมภาคครัวเรือนในประเทศไทย และศึกษาถึงความสัมพันธ์ของปัจจัยกำหนดการออมภาคครัวเรือนกับการออมภาคครัวเรือน สำหรับในระดับมหภาคมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาแนวโน้มการออมภาคครัวเรือนในประเทศไทย การเก็บรวบรวมข้อมูล แบ่งเป็นข้อมูลปฐมภูมิและข้อมูลทุติยภูมิ โดยข้อมูลปฐมภูมิจะใช้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครัวเรือนในชุมชนไม้เรียง อ.ฉวาง และครัวเรือนในหมู่บ้านคีรีวง อ. ลานสกา จ. นครศรีธรรมราช จำนวนรวมทั้งสิ้น 312 ครัวเรือน และข้อมูลทุติยภูมิ ใช้ข้อมูลแบบอนุกรมเวลาเป็นรายปี (Time series data) ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2527 – พ.ศ. 2549 รวม 23 ปี ซึ่งข้อมูลที่รวบรวม ได้แก่ ระดับการออมของครัวเรือน รายได้ของครัวเรือน ค่าใช้จ่ายของครัวเรือนอัตราดอกเบี้ยเงินฝากออมทรัพย์ และอัตราเงินเฟ้อ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม สถิติและการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ การทดสอบไคสแควร์ และการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression) ผลการวิจัยระดับจุลภาค พบว่าหัวหน้าครัวเรือนที่มีเพศ อายุ มีพฤติกรรมการออมที่แตกต่างกัน ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 และ ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 หัวหน้าครัวเรือนที่มีสถานภาพสมรสแตกต่างกัน มีพฤติกรรมการออมที่ไม่แตกต่างกัน จำนวนสมาชิกในครัวเรือน จำนวนสมาชิกที่อยู่ในภาวะพึ่งพิง และระดับการศึกษาสูงสุดของสมาชิกในครัวเรือนที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมการออมที่แตกต่างกัน ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 รายได้รวมของครัวเรือนมีความสัมพันธ์ไปในเชิงบวก ค่าใช้จ่ายรวมของครัวเรือนมีความสัมพันธ์ไปในเชิงลบกับการออมของครัวเรือน ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 ผลการวิจัยระดับมหภาค พบว่ารายได้ของครัวเรือนเพิ่มขึ้นมีผลให้แนวโน้มการออมภาคครัวเรือนเพิ่มขึ้น ค่าใช้จ่ายของครัวเรือนเพิ่มขึ้นมีผลให้แนวโน้มการออมภาคครัวเรือนลดลง อัตราดอกเบี้ยเงินฝากสูงขึ้นมีผลให้แนวโน้มการออมภาคครัวเรือนเพิ่มขึ้น อัตราเงินเฟ้อสูงขึ้นมีผลให้แนวโน้มการออมภาคครัวเรือนลดลง

อุสาคี แซ่มสุวรรณ. (2544) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยกำหนดการออมครัวเรือนในประเทศไทยปี 2527 - 2541 โดยศึกษาถึงปัจจัยที่กำหนดการออมของครัวเรือนในประเทศไทย และการเปลี่ยนแปลงความสัมพันธ์ระหว่างมูลค่าของปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดการออมครัวเรือนในประเทศไทยกับการออมครัวเรือนในประเทศไทยในช่วงเวลาต่างๆ ผลการศึกษาพบว่า มูลค่าการออมรวมของประเทศไทยมีค่าสูงมาก โดยมูลค่าการออมของครัวเรือนในประเทศคิดเป็นร้อยละ 31.47 ของมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศในปี 2541 และปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดการออมครัวเรือนในประเทศไทย คือ รายได้เฉลี่ยต่อคน ค่าใช้จ่ายในการบริโภคในปีที่ผ่านมา และอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำที่แท้จริง สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของการออมครัวเรือนได้ร้อยละ 82.10 โดยรายได้เฉลี่ยต่อคน มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับการออมของครัวเรือน และหากกำหนดปัจจัยอื่นๆ คงที่ เมื่อรายได้เฉลี่ยต่อคนเพิ่มขึ้น 1 บาท จะมีผลต่อการออมครัวเรือนโดยรวมเพิ่มขึ้น 7.92 ล้านบาท ณ ระดับค่าความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และผลการศึกษาพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างมูลค่าของปัจจัยกำหนดการออมของครัวเรือนมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา และในอนาคตหากสิ่งแวดล้อมทางเศรษฐกิจเปลี่ยนแปลงไปความสัมพันธ์ระหว่างมูลค่าของปัจจัยที่กำหนดการออมของครัวเรือนกับการออมครัวเรือนอาจเปลี่ยนแปลงไปเช่นเดียวกัน และอาจทำให้ปัจจัยเดิมที่กำหนดการออมครัวเรือนมีความสัมพันธ์ลดลง

วรเวศม์ สุวรรณระดา และสมประวิณ มันประเสริฐ (2551) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “ปัจจัยกำหนดพฤติกรรมการออมของผู้มีงานทำในประเทศไทย” โดยมีความมุ่งหมายเพื่อปัจจัยกำหนดพฤติกรรมการออมของผู้มีงานทำให้ประเทศไทย เป็นการศึกษาจากข้อมูลการสำรวจในระดับจุลภาค ซึ่งทำขึ้นเพื่อวิเคราะห์ปัจจัยกำหนดพฤติกรรมการออม-ไม่ออมของผู้มีงานทำ และรวมไปถึงปัจจัยสำคัญที่มีส่วนในการกำหนดอัตราการออมของผู้มีงานทำที่เป็นผู้ออม โดยใช้แบบจำลองทางเศรษฐศาสตร์ที่มีพื้นฐานมาจากแบบจำลองวงจรชีวิต และรายได้ถาวรในการประมวลผลข้อมูลที่เก็บ โดยใช้แบบสอบถามในการเก็บจากภาคสนาม ซึ่งผลการศึกษาพบว่า ผู้มีงานทำมีแนวโน้มที่จะเป็นผู้ออมเงินหากมีระดับรายได้มากขึ้น หรือมีรายได้อย่างสม่ำเสมอ โดยมีความโน้มเอียงในการออม (MPS) มีค่าเท่ากับ 0.345 และ 0.264 การกักเงินทำให้ผู้มีงานทำมีแนวโน้มที่จะไม่ออม อายุของผู้มีงานทำมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับการออม คือการมีอายุมากขึ้นก็มีแนวโน้มที่ตัดสินใจออมมากขึ้น และการหย่าร้างจะมีแนวโน้มในการตัดสินใจออมระยะยาวในทางบวกอย่างเห็นได้ชัด

สมปอง แฉ่งสุบิน (2544) ได้ทำการศึกษาเรื่อง เปรียบเทียบพฤติกรรมการบริโภคและการออมของครัวเรือนก่อนเกิดวิกฤตเศรษฐกิจในปี 2539 กับช่วงวิกฤตเศรษฐกิจในปี 2541 ด้วยการประมาณค่าสัมประสิทธิ์ด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด (OLS) แล้วทดสอบความแตกต่างด้วยวิธีการ Chow test ซึ่งข้อมูลการศึกษาใช้แนวคิดจากทฤษฎีรายได้สัมบูรณ์ (Absolute Income Theory)

ทฤษฎีรายได้ถาวร (Permanent Income Theory) และทฤษฎีการบริโภคในวงจรชีวิต (Life Cycle Theory of Consumption) โดยการจำแนกอาชีพหลักของครัวเรือนเป็น 2 ประเภท กล่าวคือ

ครัวเรือนที่มีรายได้แน่นอน (Certainty) และครัวเรือนที่มีรายได้ไม่แน่นอน (Uncertainty) การศึกษาพบว่า ทั้งครัวเรือนที่มีแหล่งที่มาของรายได้แน่นอน (certainty) และไม่แน่นอน (uncertainty) มีพฤติกรรมการออมก่อนวิกฤตแตกต่างจากช่วงวิกฤตเศรษฐกิจอย่างมีนัยสำคัญ โดยมีปัจจัยด้านรายได้เป็นปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการออมทั้งสองช่วงเวลาดังกล่าวถ้ารายได้เฉลี่ยต่อหัวของครัวเรือนทั้ง 2 กลุ่ม เพิ่มขึ้นในอัตราที่เท่าๆ กันแล้ว จะส่งผลให้สัดส่วนเงินออมต่อรายได้ของครัวเรือนก่อนวิกฤตมีค่าต่ำกว่าช่วงวิกฤตสำหรับปัจจัยอื่นๆ พบว่าครัวเรือนที่มีแหล่งรายได้ที่แน่นอน (certainty) ไม่มีปัจจัยอื่นๆ ที่มีอิทธิพลต่อการออมทั้งสองช่วงเวลา แต่สำหรับครัวเรือนที่มีแหล่งที่มาของรายได้ไม่แน่นอน (uncertainty) มีปัจจัยอื่นๆ ที่มีอิทธิพลต่อการออมของทั้งสองช่วงเวลา พบว่าค่าสัดส่วนเงินออมต่อรายได้ของครัวเรือนก่อนวิกฤตต่ำกว่าช่วงวิกฤต ผู้ปฏิบัติในกระบวนการผลิต ที่มีหัวหน้าครัวเรือนจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา อาชีวศึกษา และอุดมศึกษาหรือสูงกว่า พบว่าค่าสัดส่วนเงินออมต่อรายได้ของครัวเรือนก่อนวิกฤตสูงกว่าช่วงวิกฤตในขณะที่ครัวเรือนที่ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัวในการค้า หรือผู้ที่ปฏิบัติงานในกระบวนการผลิต ที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองพบว่าค่าสัดส่วนเงินออมต่อรายได้ของครัวเรือนก่อนวิกฤตสูงกว่าช่วงวิกฤต ส่วนอัตราพึงพิงของสมาชิกวัยเด็กและวัยชราภาพต่อสมาชิกวัยทำงานเป็นปัจจัยที่กำหนดความแตกต่างพฤติกรรมการออมของครัวเรือนที่มีรายได้ไม่แน่นอนทุกอาชีพ โดยที่ถ้าอัตราการพึงพิงเพิ่มขึ้นเท่ากัน จะส่งผลให้ค่าสัดส่วนเงินออมต่อรายได้ของครัวเรือนก่อนวิกฤตต่ำกว่าช่วงวิกฤต

ตาราง 2 สรุปงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ปี	ชื่อผู้วิจัย	ผลการศึกษา
2547	เฉลิมศักดิ์ รอดเกลี้ยง	ได้ทำการศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการออมของข้าราชการมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ผลการศึกษาพบว่า ข้าราชการมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒที่มี เพศ อายุ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา และประเภทของ ข้าราชการ ต่างกัน มีพฤติกรรมการออมในด้าน ระดับการออม รูปแบบการออมกับสถาบันการเงิน รูปแบบการออมที่ไม่เกี่ยวข้องกับสถาบันการเงิน และวัตถุประสงค์ในการออม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01
2550	พีรพล ขุนพรหม	ได้ทำการศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการออมเงินของ ลูกจ้างประจำของโรงเรียนช่างกล สำนักงานคลัง กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า ลักษณะทางเศรษฐกิจ ด้านโครงสร้างรายจ่าย มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการออมด้านรูปแบบการออมที่ไม่ผ่านสถาบันการเงิน ส่วนปัจจัย ด้านอื่นๆ ของลักษณะพื้นฐานส่วนบุคคลไม่มีความสัมพันธ์ กับพฤติกรรมการออมทุกด้าน
2549	รัตนา ยินดี	ได้ทำการศึกษาเรื่อง การออมของข้าราชการในเขต กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า การออมประเภทการ สะสมกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ กองทุนสำรองเลี้ยงชีพมีนัยสำคัญต่อหน่วยงาน ระดับตำแหน่งงาน สถานภาพ และอายุราชการ การออมเพื่อการสะสมประเภทผ่อนชำระ บ้านหรือที่ดินมีนัยสำคัญต่ออายุราชการและสะสมเบี้ย ประกันประเภทสะสมทรัพย์มีนัยสำคัญต่อเพศ

ตาราง 2 (ต่อ)

ปี	ชื่อผู้วิจัย	ผลการศึกษา
2554	พิกุล ปัญญา	ได้ทำการศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการออมและปัจจัยที่มีผลต่อการออมของเจ้าหน้าที่การตลาดบริษัทหลักทรัพย์ ตัวแปรอิสระที่มีผลต่อการออมของเจ้าหน้าที่การตลาดบริษัทหลักทรัพย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ มี 5 ตัวแปร ได้แก่ สถานภาพการสมรส หย่าร้าง/หม้าย/แยกทาง มีผลต่อการออมของเจ้าหน้าที่การตลาดหลักทรัพย์ในทางบวก ระดับการศึกษามีผลต่อการออมของเจ้าหน้าที่การตลาดบริษัทหลักทรัพย์ในทางบวก รายได้ต่อเดือนมีผลต่อการออมของเจ้าหน้าที่การตลาดบริษัทหลักทรัพย์ในทางบวก
2550	ศิริอรุณ อนันตวิรุฬห์	ได้ทำการศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการออมเพื่อการเตรียมเกษียณอายุของลูกจ้างสถานประกอบการเอกชนขนาดใหญ่ในกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า ผู้มีการออมโดยสมัครใจในทางบวก เงินเดือนหรือค่าจ้าง ค่าล่วงเวลา โบนัส และรายได้อื่น เป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อปริมาณเงินออมของกลุ่มตัวอย่างในทางบวก ความสัมพันธ์ในทางบวกกับการออมในรูปสินทรัพย์ที่มีสภาพคล่องสูง
2538	สุทิพย์ พิบูลทิพย์	ได้ทำการศึกษาเรื่อง การออมครัวเรือนในสถาบันการเงินของประเทศไทย ผลการศึกษาพบว่า ปริมาณการออมของครัวเรือนในสถาบันการเงินทุกแห่งเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะธนาคารอาคารสงเคราะห์ สหกรณ์ออมทรัพย์ และธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร และผลการศึกษายังพบว่ารายได้ของครัวเรือนที่แท้จริง อัตราผลตอบแทนที่แท้จริงของการออม และจำนวนสาขาของสถาบันการเงินมีอิทธิพลทางบวกกับการออมครัวเรือนที่แท้จริง

ตาราง 2 (ต่อ)

ปี	ชื่อผู้วิจัย	ผลการศึกษา
2549	รดา อุดลย์วัฒนกุล	ได้ทำการศึกษาเรื่อง การออมครัวเรือนในสถาบันการเงินของประเทศไทย ผลการศึกษาพบว่า ปริมาณการออมของครัวเรือนในสถาบันการเงินทุกแห่งเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะธนาคารอาคารสงเคราะห์ สหกรณ์ออมทรัพย์ และธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร และผลการศึกษายังพบว่ารายได้ของครัวเรือนที่แท้จริง อัตราผลตอบแทนที่แท้จริงของการออม และจำนวนสาขาของสถาบันการเงินมีอิทธิพลทางบวกกับการออมครัวเรือนที่แท้จริง
2544	อุสาห์ แท้มสุวรรณ	ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยกำหนดการออมครัวเรือนในประเทศไทยปี 2527 - 2541 ผลการศึกษาพบว่า มูลค่าการออมรวมของประเทศไทยมีค่าสูงมาก โดยมูลค่าการออมของครัวเรือนในประเทศคิดเป็นร้อยละ 31.47 ของมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศในปี 2541 และปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดการออมครัวเรือนในประเทศไทย คือ รายได้เฉลี่ยต่อคน ค่าใช้จ่ายในการบริโภคในปีที่ผ่านมา และอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำที่แท้จริง สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของการออมครัวเรือนได้ร้อยละ 82.10 โดยรายได้เฉลี่ยต่อคนมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับการออมของครัวเรือน

ตาราง 2 (ต่อ)

ปี	ชื่อผู้วิจัย	ผลการศึกษา
2551	วรเวศม์ สุวรรณระดา และ สมประวิณ มันประเสริฐ	ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยกำหนดพฤติกรรมการออมของผู้มี งานทำในประเทศไทย ผลการศึกษาพบว่า ผู้มีงานทำมี แนวโน้มที่จะเป็นผู้ออมเงินหากมีระดับรายได้มากขึ้น หรือมี รายได้อย่างสม่ำเสมอ การกักเงินทำให้ผู้มีงานทำมีแนวโน้ม ที่จะไม่ออม อายุของผู้มีงานทำมีความสัมพันธ์ในทิศทาง เดียวกันกับการออม คือการมีอายุมากขึ้นก็มีแนวโน้มที่ ตัดสินใจออมมากขึ้น และการหย่าร้างจะมีแนวโน้มในการ ตัดสินใจออมระยะยาวในทางบวกอย่างเห็นได้ชัด
2544	สมปอง แจ่งสุบิน	ได้ทำการศึกษาเรื่อง เปรียบเทียบพฤติกรรมการบริโภคและ การออมของครัวเรือนก่อนเกิดวิกฤตเศรษฐกิจในปี 2539 กับ ช่วงวิกฤตเศรษฐกิจในปี 2541 ผลการศึกษาพบว่า ค่าสัดส่วน เงินออมต่อรายได้ของครัวเรือนก่อนวิกฤตสูงกว่าช่วงวิกฤตใน ขณะที่ครัวเรือนที่ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัวในการค้า หรือ อุตสาหกรรม และอาชีพเป็นพนักงานเกษตร คนงานทั่วไป หรือ ผู้ที่ปฏิบัติงานในกระบวนการผลิต ที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองพบว่า ค่าสัดส่วนเงินออมต่อรายได้ของครัวเรือนก่อนวิกฤตสูงกว่า ช่วงวิกฤต ส่วนอัตราพึงพิงของสมาชิกวัยเด็กและวัยชราภาพ ต่อสมาชิกวัยทำงานเป็นปัจจัยที่กำหนดความแตกต่าง พฤติกรรมการออมของครัวเรือนที่มีรายได้ไม่แน่นอนทุก อาชีพ โดยที่ถ้าอัตราการพึงพิงเพิ่มขึ้นเท่ากัน จะส่งผลให้ค่า สัดส่วนเงินออมต่อรายได้ของครัวเรือนก่อนวิกฤตต่ำกว่าช่วง วิกฤต

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเรื่อง “พฤติกรรมการออมของข้าราชการและลูกจ้างประจำ ในสังกัดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ” ซึ่งผู้วิจัยได้มีแนวทางในการดำเนินงานวิจัยประกอบด้วยขั้นตอนสำคัญๆ 5 ขั้นตอน ได้แก่

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำในการวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ จะศึกษาถึงพฤติกรรมการออม ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ ข้าราชการจำนวนทั้งสิ้น 1,279 คน และลูกจ้างประจำ จำนวนทั้งสิ้น 297 ราย ในสังกัดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่ยังรับราชการในเดือน มกราคม 2555

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

จากประชากรจำนวน 1,576 คน การคำนวณกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้มาจากการคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรในการหาขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Taro Yamane (Yamane. 1967: 886-887) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และยอมรับความผิดพลาดจากการสุ่มตัวอย่างไม่เกิน 5%

$$n = \frac{N}{n + Ne^2}$$

เมื่อ e = ค่าความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่าง
($0.0 - 1.00$ ในที่นี้ $= 0.05$)

N = ขนาดของประชากร

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

$$\text{แทนค่า } n = \frac{1576}{1 + (1576)(0.05)^2}$$

$$N \approx 320 \text{ ตัวอย่าง}$$

วิธีการสุ่มตัวอย่าง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างไว้ที่ 320 คน โดยการสุ่มตัวอย่างอย่างมีขั้นตอน จากนั้นจึงสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Sampling) (บุญเรือง ขจรศิลป์. 2543: 53) เป็นการสุ่มตามประเภททั่วไป ประเภทวิชาชีพเฉพาะหรือเชี่ยวชาญเฉพาะ ประเภทวิชาการ และประเภทบริหาร ทั้งหมดเพื่อให้ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการ ดังนี้

$$\text{ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่จะเก็บในแต่ละตำแหน่ง} = \frac{(\text{จำนวนประชากรแต่ละตำแหน่ง} \times \text{จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการ})}{\text{จำนวนประชากรทั้งหมด}}$$

ดังนั้น จะได้กลุ่มตัวอย่างประเภททั่วไป จำนวน 53 คน ประเภทวิชาชีพเฉพาะหรือเชี่ยวชาญเฉพาะ จำนวน 96 คน ประเภทวิชาการ จำนวน 151 คน ประเภทบริหาร จำนวน 3 คน และ ลูกจ้างประจำ 53 ราย รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดจำนวน 320 คน

2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลโดยแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านพื้นฐานส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามที่มีให้เลือก 2 คำตอบ และแบบสอบถามที่มีหลายคำตอบให้เลือก (Multiple Choices Question) ได้แก่ เพศ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา และตำแหน่งงาน และมีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด (Open - Question) ได้แก่ อายุ และอายุราชการ

ตอนที่ 2 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด (Open - Question) ได้แก่ รายได้โดยเฉลี่ยต่อเดือน รายจ่ายโดยเฉลี่ยต่อเดือน หนี้สินโดยเฉลี่ยต่อเดือน

ตอนที่ 3 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการหอของข้าราชการและลูกจ้างประจำ ในสังกัดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เป็นคำถามปลายเปิด (Open - Question) ได้แก่ ปริมาณการหอ และมีลักษณะเป็นแบบสอบถามที่มีหลายคำตอบให้เลือก (Multiple Choices Question) ได้แก่ รูปแบบการหอ

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยมีขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร แนวคิดทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กำหนดโครงสร้างของแบบสอบถามตามประเด็นความสำคัญของจุดมุ่งหมาย ขอบเขตการศึกษา และกรอบแนวคิดในการวิจัย ซึ่งส่วนหนึ่งได้สร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรม รวมถึงได้ศึกษาค้นคว้าแนวคิดจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยครั้งนี้

2. สร้างแบบสอบถาม โดยได้แบ่งข้อมูลในแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอน เพื่อให้ครอบคลุมข้อมูลที่ต้องการในการประมวลผลการวิจัยในครั้งนี้

3. นำแบบสอบถามฉบับร่างที่ได้ ไปขอคำปรึกษาจากอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ พิจารณาตรวจสอบและขอคำแนะนำ ในการแก้ไข ปรับปรุง แบบสอบถามให้ครอบคลุมเนื้อหาสาระที่ต้องการทราบ

4. นำแบบสอบถามที่แก้ไขแล้วตามคำแนะนำ มาดำเนินการทดลองใช้ (Try out) กับข้าราชการและลูกจ้างประจำ ในสังกัดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่ไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เมื่อวันที่ 17 – 20 เมษายน 2555 ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้วิธีแบบสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alphacoefficient) ของครอนบาค (Cronbach's) มีค่าเท่ากับ 0.76

5. นำแบบสอบถามไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการศึกษาในครั้งนี้

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยวิธีการดังนี้คือ

1. ผู้วิจัยขอหนังสือขอความร่วมมือการตอบแบบสอบถามจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อขอความความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม

2. ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลในระหว่างวันที่ 23 – 27 เมษายน พ.ศ. 2555 กับข้าราชการและลูกจ้างประจำ ในสังกัดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

4. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

วิธีจัดกระทำข้อมูล

ในการจัดกระทำ และการวิเคราะห์ข้อมูล เรื่อง “พฤติกรรมกรออมของข้าราชการและลูกจ้างประจำ ในสังกัดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ” ลักษณะของข้อมูลที่น่าสนใจเป็นข้อมูลปฐมภูมิ ซึ่งได้จากการตอบแบบสอบถาม สำหรับการจัดกระทำข้อมูลนั้นมีขั้นตอน ดังนี้

1. นำแบบสอบถามที่ได้รับมากลับมาทั้งหมดเพื่อนำมาตรวจสอบจำนวนของแบบสอบถามว่าได้มาครบจำนวนหรือไม่
2. ทำการตรวจสอบความถูกต้องและสมบูรณ์ของแบบสอบถามก่อนนำไปวิเคราะห์ข้อมูล
3. นำข้อมูลทั้งหมดมาทำการจัดระบบข้อมูลโดยการบันทึกลงในโปรแกรมสำเร็จรูป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การประมวลผลข้อมูล โดยข้อมูลที่ได้จากการสำรวจแบบสอบถามและข้อมูลด้านต่างๆ ที่รวบรวมได้ นำมาวิเคราะห์ ตามวิธีการทางสถิติ ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป (SPSS) เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนด ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยด้านพื้นฐานส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา ประเภทบุคลากร และอายุราชการ โดยนำข้อมูลมาแจกแจงความถี่ (Frequency) ของทุกตัวแปร และคำนวณ หาค่าร้อยละ (Percentage) แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการพรรณนาข้อมูล
2. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ รายได้โดยเฉลี่ยต่อเดือน รายจ่ายโดยเฉลี่ยต่อเดือน หนี้สินโดยเฉลี่ยต่อเดือน โดยนำข้อมูลมาแจกแจงความถี่ (Frequency) ของทุกตัวแปร และคำนวณหาค่าร้อยละ (Percentage) แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการพรรณนาข้อมูล
3. วิเคราะห์ข้อมูลพฤติกรรมการออม ได้แก่ ปริมาณการออม และรูปแบบการออม โดยนำข้อมูลคำนวณหาค่าร้อยละ (Percentage) แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการพรรณนาข้อมูล
4. วิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ของการออมของข้าราชการและลูกจ้างประจำ ในสังกัดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยใช้การจำแนกสัดส่วนแบบตาราง (Cross-tabulation) วิเคราะห์ความสัมพันธ์ด้วยค่าไค-สแควร์ (χ^2) ว่ามีความเข้มข้นมากหรือน้อยอย่างไร โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานหลัก (H_0): ปัจจัยด้านพื้นฐานส่วนบุคคลและปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา ตำแหน่งงาน อายุราชการ รายได้โดยเฉลี่ยต่อเดือน รายจ่ายโดยเฉลี่ยต่อเดือน หนี้สินโดยเฉลี่ยต่อเดือน ปริมาณการออม และรูปแบบการออม เป็นปัจจัยที่

ไม่มีความสัมพันธ์หรือส่งผลต่อพฤติกรรมการออมของข้าราชการและลูกจ้างประจำ ในสังกัดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สมมติฐานรอง (H₁): ปัจจัยด้านพื้นฐานส่วนบุคคลและปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา ตำแหน่งงาน อายุราชการ รายได้โดยเฉลี่ยต่อเดือน รายจ่ายโดยเฉลี่ยต่อเดือน หนี้สินโดยเฉลี่ยต่อเดือน ปริมาณการออม และรูปแบบการออม เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์หรือส่งผลต่อพฤติกรรมการออมของข้าราชการและลูกจ้างประจำ ในสังกัดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยสถิติดังนี้

การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) เพื่ออธิบายลักษณะของข้อมูลด้วยค่าสถิติพื้นฐาน

1. ค่าร้อยละ (Percentage) เป็นค่าสถิติที่บอกถึงสัดส่วนจำนวนต่อร้อยละ (ล้วน สายยศ; และอังคณา สายยศ. 2540: 83) ใช้สำหรับคำนวณข้อมูล ดังต่อไปนี้

1.1 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยด้านพื้นฐานส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา ตำแหน่งงาน และอายุราชการ

1.2 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ รายได้โดยเฉลี่ยต่อเดือน รายจ่ายโดยเฉลี่ยต่อเดือน และหนี้โดยเฉลี่ยสินต่อเดือน

1.3 ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการออมของข้าราชการและลูกจ้างประจำ ในสังกัดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้แก่ ปริมาณการออม รูปแบบการออม

$$\text{ร้อยละ (\%)} = \frac{X \times 100}{N}$$

เมื่อ X = จำนวนข้อมูล (ความถี่) ที่ต้องการนำมาหาค่าร้อยละ

N = จำนวนข้อมูลทั้งหมด

การวิเคราะห์สถิติเชิงอนุมาน

1. การทดสอบแบบไค-สแควร์ (Chi-Square test) (ธำนิษฐ์ ศิลป์จารุ. 2550: 204-205)

ปัจจัยด้านพื้นฐานส่วนบุคคล และปัจจัยด้านเศรษฐกิจ มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการออมของข้าราชการและลูกจ้างประจำ ในสังกัดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยให้ความสำคัญกับระดับปริมาณการออม

2.1 ทดสอบปัจจัยด้านพื้นฐานส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา ตำแหน่งงาน และอายุราชการ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการออมของข้าราชการและลูกจ้างประจำ ในสังกัดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยให้ความสำคัญกับระดับปริมาณการออม ณ.ระดับนัยสำคัญ 0.05

2.2 ทดสอบปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ รายได้โดยเฉลี่ยต่อเดือน รายจ่ายโดยเฉลี่ยต่อเดือน และหนี้สินโดยเฉลี่ยต่อเดือน มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการออมของข้าราชการและลูกจ้างประจำ ในสังกัดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยให้ความสำคัญกับระดับปริมาณการออม ณ. ระดับนัยสำคัญ 0.05

คำนวณจากสูตร (ชูศรี วงศ์รัตนะ. 2550: 204-205)

$$\chi^2 = \sum_{i=1}^r \sum_{j=1}^c \frac{(O_{ij} - E_{ij})^2}{E_{ij}}$$

$$E_{ij} = \frac{(r_i)(c_j)}{n}$$

เมื่อ χ^2 แทน ค่าไค-สแควร์

O_{ij} แทน ค่าความถี่ที่สังเกต (ข้อมูลจริง) ในแถวที่ i สดมภ์ที่ j

E_{ij} แทน ค่าความถี่ที่คาดหวัง ในแถวที่ i สดมภ์ที่ j

r_i แทน ความถี่รวมในแถวที่ i

c_j แทน ความถี่รวมในสดมภ์ที่ j

n แทน จำนวนข้อมูลทั้งหมด

df แทน ค่าองศาแห่งความอิสระ คำนวณจาก $df = (r-1)(c-1)$

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลของการวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการออมของข้าราชการและลูกจ้างประจำ ในสังกัดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยการใช้แบบสอบถามจำนวน 320 ตัวอย่าง และนำผลที่ได้มาประมวลผลโดยโปรแกรมสำเร็จรูป ซึ่งผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 3 ตอน และเพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการแปลความหมาย ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์

ในการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลความหมายของผลการวิเคราะห์ข้อมูล จากการวิจัยครั้งนี้ ได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

n	ท่น ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
χ^2	แทน ค่าไค-สแควร์
Sig.	แทน ค่านัยสำคัญทางสถิติจากการคำนวณค่าไค-สแควร์
*	ท่น มีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ 0.05
(...)	แทน ค่าร้อยละ

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูลของการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งการนำเสนอออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าเฉลี่ย และค่าสูงสุด

การวิเคราะห์ข้อมูลของการวิจัยครั้งนี้ นำเสนอในรูปแบบของตารางประกอบคำอธิบายตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยด้านพื้นฐานส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา ตำแหน่งงาน และอายุราชการ
2. วิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ ได้แก่ รายได้โดยเฉลี่ยต่อเดือน รายจ่ายโดยเฉลี่ยต่อเดือน และหนี้สินโดยเฉลี่ยต่อเดือน
3. การวิเคราะห์ข้อมูลพฤติกรรมการออมของข้าราชการและลูกจ้างประจำ ในสังกัดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้แก่ ปริมาณการออม รูปแบบการออม

ตอนที่ 2 ค่าไค-สแควร์

สำหรับข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยด้านพื้นฐานส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา ตำแหน่งงาน จำนวนสมาชิกในครอบครัว และอายุราชการ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการออมของข้าราชการและลูกจ้างประจำ ในสังกัดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยให้ความสำคัญกับปริมาณการออม

สำหรับข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ รายได้โดยเฉลี่ยต่อเดือน รายจ่ายโดยเฉลี่ยต่อเดือน และหนี้สินโดยเฉลี่ยต่อเดือน มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการออมของข้าราชการและลูกจ้างประจำ ในสังกัดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยให้ความสำคัญกับปริมาณการออม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลของการวิจัยครั้งนี้ นำเสนอในรูปแบบของตารางประกอบคำอธิบายตามลำดับขั้นตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าเฉลี่ย และค่าสูงสุด

สำหรับข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยด้านพื้นฐานส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา ตำแหน่งงาน และอายุราชการ

ตาราง 3 จำนวนและร้อยละปัจจัยส่วนบุคคล

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	104	32.5
หญิง	216	67.5
รวม	320	100

ตาราง 3 (ต่อ)

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
2. อายุ		
ต่ำกว่า 39 ปี	36	11.3
40-49 ปี	91	28.4
50-59 ปี	168	52.5
60 ปีขึ้นไป	25	7.8
รวม	320	100
3. สถานภาพการสมรส		
โสด	55	17.2
สมรส	261	81.5
หม้าย / แยกกันอยู่ / หย่าร้าง	4	1.3
รวม	320	100
4. ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	44	13.7
ปริญญาตรี	86	26.9
ปริญญาโท	113	35.3
ปริญญาเอก	77	24.1
รวม	320	100
5. จำนวนสมาชิกในครอบครัว		
1 - 2 คน	239	39.7
3 - 4 คน	69	35.0
5 - 6 คน	12	13.1
รวม	320	100

ตาราง 3 (ต่อ)

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
6. อายุราชการ		
ต่ำกว่า 19 ปี	121	37.8
20-29 ปี	88	27.5
30-39 ปี	109	34.1
40 ปีขึ้นไป	2	0.6
รวม	320	100
7 ประเภทบุคลากร		
ลูกจ้างประจำ	53	16.6
ข้าราชการ-ประเภททั่วไป	17	5.2
ข้าราชการ-ประเภทวิชาชีพเฉพาะหรือเชี่ยวชาญเฉพาะ	96	30.0
ข้าราชการ-ประเภทวิชาการ	151	47.2
ข้าราชการ-ประเภทบริหาร	3	1.0
รวม	320	100

ที่มา: คำนวณจากข้อมูลในแบบสอบถาม

จากตาราง 3 ผลการวิเคราะห์ลักษณะข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของข้าราชการและลูกจ้างประจำ ในสังกัดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำแนกตามตัวแปรได้ดังนี้

เพศ ข้าราชการและลูกจ้างประจำเป็นเพศหญิง จำนวน 216 คน คิดเป็นร้อยละ 67.5 เป็นเพศชาย จำนวน 104 คน คิดเป็นร้อยละ 32.5

อายุ ข้าราชการและลูกจ้างประจำมีอายุ 50-59 ปี จำนวน 168 คน คิดเป็นร้อยละ 52.5 รองลงมาคือ 40-49 ปี จำนวน 91 คน คิดเป็นร้อยละ 28.4 อายุต่ำกว่า 39 ปี จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 11.3 อายุ 60 ปีขึ้นไป จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 7.8

สถานภาพการสมรส ข้าราชการและลูกจ้างประจำ มีสถานภาพการสมรส จำนวน 261 คน คิดเป็นร้อยละ 81.5 รองลงมาคือ โสด จำนวน 55 คน จำนวนร้อยละ 17.2 และหม้าย/แยกกันอยู่/หย่าร้าง จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 1.3

ระดับการศึกษา ข้าราชการและลูกจ้างประจำมีการศึกษาระดับปริญญาโท จำนวน 113 คน คิดเป็นร้อยละ 35.3 รองลงมาคือ ระดับปริญญาตรี จำนวน 86 คน คิดเป็นร้อยละ 26.9 ระดับปริญญาเอก จำนวน 77 คิดเป็นร้อยละ 24.1 และต่ำกว่าระดับปริญญาตรี จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 13.7

จำนวนสมาชิกในครอบครัว ข้าราชการและลูกจ้างประจำมีจำนวนสมาชิกในครอบครัว 1 - 2 คน จำนวน 239 คน คิดเป็นร้อยละ 39.7 รองลงมาคือ สมาชิกในครอบครัว 3 - 4 คน จำนวน 69 คน จำนวนร้อยละ 35.0 สมาชิกในครอบครัว 5 - 6 คน จำนวน 12 คน จำนวนร้อยละ 13.1

อายุราชการ ข้าราชการและลูกจ้างประจำมีอายุราชการต่ำกว่า 19 ปี จำนวน 121 คน คิดเป็นร้อยละ 37.8 รองลงมาคืออายุราชการ 30-39 ปี จำนวน 109 คน คิดเป็นร้อยละ 34.1 อายุราชการ 20-29 ปี จำนวน 88 คน คิดเป็นร้อยละ 27.5 และอายุราชการ อายุ 40 ปีขึ้นไป จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.6

ประเภทบุคลากร ข้าราชการ-ประเภทวิชาการ จำนวน 151 คน คิดเป็นร้อยละ 47.2 รองลงมาคือ ข้าราชการ-ประเภทวิชาชีพเฉพาะหรือเชี่ยวชาญเฉพาะ จำนวน 96 คน คิดเป็นร้อยละ 30.0 ลูกจ้างประจำ จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 16.6 ข้าราชการ-ประเภททั่วไป จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 5.2 และข้าราชการ-ประเภทบริหาร จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 1.0

ตอนที่ 2 ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ ของข้าราชการและลูกจ้างประจำ ในสังกัดมหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ

สำหรับข้อมูลเกี่ยวกับด้านเศรษฐกิจ ของข้าราชการและลูกจ้างประจำ ในสังกัดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ซึ่งประกอบไปด้วย รายได้โดยเฉลี่ยต่อเดือน ค่าใช้จ่ายโดยเฉลี่ยต่อเดือน และหนี้สินโดยเฉลี่ยต่อเดือน โดยแสดงเป็นจำนวนคน และค่าร้อยละ ของแต่ละตัวแปร เพื่อนำมาอธิบายพฤติกรรมทางการเงินของข้าราชการและลูกจ้างประจำ ทางด้านเศรษฐกิจ

ตาราง 4 แสดงค่าความถี่ และค่าร้อยละ ของข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ รายได้โดยเฉลี่ย ต่อเดือน

ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
8. รายได้โดยเฉลี่ยต่อเดือน		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 20,000 บาท	73	22.8
20,001-40,000 บาท	156	48.8
มากกว่า 40,000 บาท ขึ้นไป	91	28.4
รวม	320	100
ค่าต่ำสุด = 10,070.00 ค่าสูงสุด = 97,370.00	ค่าเฉลี่ย = 34,349.64	

ที่มา: คำนวณจากข้อมูลในแบบสอบถาม

ตาราง 4 รายได้โดยเฉลี่ยต่อเดือนของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยส่วนใหญ่มีรายได้โดยเฉลี่ย ต่อเดือน ระหว่าง 20,001 - 40,000 บาท จำนวน 156 คน คิดเป็นร้อยละ 48.8 รองลงมา มีรายได้โดยเฉลี่ยต่อเดือน มากกว่า 40,000 บาท ขึ้นไป จำนวน 91 คน คิดเป็นร้อยละ 28.4 และน้อยที่สุดมีรายได้โดยเฉลี่ยต่อเดือน น้อยกว่าหรือเท่ากับ 20,000 บาท จำนวน 73 คน คิดเป็นร้อยละ 22.8

รายได้โดยเฉลี่ยต่อเดือนของผู้ตอบแบบสอบถาม จากผู้ตอบแบบสอบถาม ทั้งหมด 320 คน รายได้โดยเฉลี่ยต่อเดือนต่ำสุดเท่ากับ 10,070.00 บาท รายได้โดยเฉลี่ยต่อเดือนสูงสุดเท่ากับ 97,370.00 บาท และรายได้โดยเฉลี่ยต่อเดือนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 34,349.64 บาท

ตาราง 5 แสดงค่าความถี่ และค่าร้อยละ ของข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ ค่าใช้จ่ายโดยเฉลี่ยต่อเดือน

ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
9. ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือน		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 20,000 บาท	230	71.9
20,001-40,000 บาท	84	26.2
มากกว่า 40,000 บาท ขึ้นไป	6	1.9
รวม	320	100
ค่าต่ำสุด = 5,655.00 ค่าสูงสุด = 48,685.00	ค่าเฉลี่ย = 17,989.59	

ที่มา: คำนวณจากข้อมูลในแบบสอบถาม

ตาราง 5 ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยส่วนใหญ่มีค่าใช้จ่ายโดยเฉลี่ยต่อเดือน น้อยกว่าหรือเท่ากับ 20,000 บาท จำนวน 230 คน คิดเป็นร้อยละ 71.9 รองลงมา มีค่าใช้จ่ายโดยเฉลี่ยต่อเดือน ระหว่าง 20,001 - 40,000 บาท จำนวน 84 คน คิดเป็นร้อยละ 26.2 และน้อยที่สุดมีค่าใช้จ่ายโดยเฉลี่ยต่อเดือน มากกว่า 40,000 บาท ขึ้นไป จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 1.9

ค่าใช้จ่ายโดยเฉลี่ยต่อเดือนของผู้ตอบแบบสอบถาม จากผู้ตอบแบบสอบถาม ทั้งหมด 320 คน ค่าใช้จ่ายโดยเฉลี่ยต่อเดือนต่ำสุดเท่ากับ 5,655.00 บาท ค่าใช้จ่ายโดยเฉลี่ยต่อเดือนสูงสุดเท่ากับ 48,685.00 บาท และค่าใช้จ่ายโดยเฉลี่ยต่อเดือนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 17,989.59 บาท

ตาราง 6 แสดงค่าความถี่ และค่าร้อยละ ของข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ ปริมาณการ
ออมโดยเฉลี่ยต่อเดือน

ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
10. ปริมาณการออมโดยเฉลี่ยต่อเดือน		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 20,000 บาท	147	45.9
20,001 - 40,000 บาท	112	35.0
มากกว่า 40,000 บาท ขึ้นไป	61	19.1
รวม	320	100
ค่าต่ำสุด = 310.82	ค่าสูงสุด = 89,174.22	ค่าเฉลี่ย = 26,063.48

ที่มา: คำนวณจากข้อมูลในแบบสอบถาม

ตาราง 6 ปริมาณการออมโดยเฉลี่ยต่อเดือนของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยส่วนใหญ่มีปริมาณการออมโดยเฉลี่ยต่อเดือน น้อยกว่าหรือเท่ากับ 20,000 บาท จำนวน 147 คน คิดเป็นร้อยละ 45.9 รองลงมาปริมาณการออมโดยเฉลี่ยต่อเดือน ระหว่าง 20,001 - 40,000 บาท จำนวน 112 คน คิดเป็นร้อยละ 35.0 และน้อยที่สุดมีปริมาณการออมโดยเฉลี่ยต่อเดือน มากกว่า 40,000 บาท ขึ้นไป จำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 19.1

ปริมาณการออมโดยเฉลี่ยต่อเดือนของผู้ตอบแบบสอบถาม จากผู้ตอบแบบสอบถาม ทั้งหมด 320 คน ปริมาณการออมโดยเฉลี่ยต่อเดือนต่ำสุดเท่ากับ 310.82 บาท ปริมาณการออมโดยเฉลี่ยต่อเดือนสูงสุดเท่ากับ 89,174.22 บาท และปริมาณการออมโดยเฉลี่ยต่อเดือนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 26,063.48 บาท

ตาราง 7 แสดงค่าความถี่ และค่าร้อยละ ของข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ หนี้สินโดยเฉลี่ย ต่อเดือน

ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
11. หนี้สินโดยเฉลี่ยต่อเดือน		
ไม่มีหนี้สิน	45	14.1
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 20,000 บาท	239	74.7
20,001-40,000 บาท	35	10.9
มากกว่า 40,000 บาท ขึ้นไป	1	0.3
รวม	320	100
ค่าต่ำสุด = 100.00	ค่าสูงสุด = 46,700.00	ค่าเฉลี่ย = 9,198.99

ที่มา: คำนวณจากข้อมูลในแบบสอบถาม

ตาราง 7 หนี้สินโดยเฉลี่ยต่อเดือนของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยส่วนใหญ่มีหนี้สินโดยเฉลี่ย ต่อเดือน น้อยกว่าหรือเท่ากับ 20,000 บาท จำนวน 239 คน คิดเป็นร้อยละ 74.7 รองลงมาคือ ไม่มี หนี้สิน จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 14.1 และน้อยที่สุด มีหนี้สินโดยเฉลี่ยต่อเดือน มากกว่า 40,000 บาท ขึ้นไป จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.3

หนี้สินโดยเฉลี่ยต่อเดือนของผู้ตอบแบบสอบถาม จากผู้ตอบแบบสอบถาม ทั้งหมด 320 คน หนี้สินโดยเฉลี่ยต่อเดือนต่ำสุดเท่ากับ 100.00 บาท เงินกู้โดยเฉลี่ยต่อเดือนสูงสุดเท่ากับ 46,700.00 บาท และค่าใช้จ่ายโดยเฉลี่ยต่อเดือนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 9,198.99 บาท

ตาราง 8 แสดงปัจจัยทางเศรษฐกิจ รูปแบบการออม

ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ	จำนวน	ร้อยละ
	(คำตอบ)	
12. รูปแบบการออม (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ	241	22.8
กองทุนสำรองเลี้ยงชีพลูกจ้าง	39	3.8
เงินฝากสหกรณ์	70	6.7
การฌาปนกิจสงเคราะห์เพื่อครอบครัวและบุคลากรทางการศึกษา	172	16.2
การฌาปนกิจสงเคราะห์ช่วยเพื่อนครูและบุคลากรทางการศึกษาในกรณีคู่สมรส	27	2.5
ประกันชีวิต	37	3.5
กองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ	76	7.2
กองทุนรวมหุ้นระยะยาว	14	1.3
ธนาคาร	320	30.2
อื่นๆ	62	5.8
รวม	1,058	100

ที่มา: คำนวณจากข้อมูลในแบบสอบถาม

ตาราง 8 รูปแบบการออมของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยส่วนใหญ่มีรูปแบบการออม โดยฝากเงินกับธนาคาร จำนวน 1,058 คำตอบ คิดเป็นร้อยละ 30.2 รองลงมา มีรูปแบบการออมโดยเป็นกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ จำนวน 241 คำตอบ คิดเป็นร้อยละ 22.8 และน้อยที่สุดมีรูปแบบการออมโดยซื้อกองทุนรวมหุ้นระยะยาว จำนวน 14 คำตอบ คิดเป็นร้อยละ 30.2

ตาราง 9 แสดงปัจจัยทางเศรษฐกิจ จำนวนรูปแบบการออม

ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
13 จำนวนรูปแบบการออม		
1 แบบ	10	3.1
2 แบบ	60	18.8
3 แบบ	116	36.2
4 แบบ	91	28.44
5 แบบ	40	12.5
6 แบบ	3	0.9
รวม	320	100

ตาราง 9 จำนวนรูปแบบการออมของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยส่วนใหญ่มีจำนวนรูปแบบการออมมากที่สุด 3 แบบ จำนวน 116 คน คิดเป็นร้อยละ 36.2 รองลงมา มีจำนวนรูปแบบการออม 4 แบบ จำนวน 91 คน คิดเป็นร้อยละ 28.8 และน้อยที่สุดมีจำนวนรูปแบบการออม 6 แบบ จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 0.9

ตอนที่ 3 วิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการออมของข้าราชการและลูกจ้างประจำ ในสังกัดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์จะทำการศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ ได้แก่ ปัจจัยด้านพื้นฐานส่วนบุคคล ซึ่งประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพการสมรส ประเภทบุคลากร ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ซึ่งประกอบด้วย รายได้โดยเฉลี่ยต่อเดือน รายจ่ายโดยเฉลี่ยต่อเดือน และหนี้สินโดยเฉลี่ยต่อเดือน กับตัวแปรตาม คือ พฤติกรรมการออมของข้าราชการและลูกจ้างประจำ ในสังกัดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ทำการวิเคราะห์โดยวิธีการทดสอบค่าไคสแควร์ (Chi-Square) เฉพาะปริมาณการออม โดยมีสมมติฐานการวิจัย ดังนี้

ตาราง 10 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับปริมาณการออม ของพฤติกรรมการออมของข้าราชการ และลูกจ้างประจำ ในสังกัดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

หน่วย:คน:(ร้อยละ)

ปริมาณการออม	เพศ		
	ชาย	หญิง	รวม
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 20,000 บาท	55	92	147
ร้อยละ	(52.9)	(42.6)	(45.9)
20,001 – 40,000 บาท	23	89	112
ร้อยละ	(22.1)	(41.2)	(35.0)
มากกว่า 40,000 บาทขึ้นไป	26	35	61
ร้อยละ	(25.0)	(16.2)	(19.1)
รวม	104	216	320
ร้อยละ	(100.0)	(100.0)	(100.0)

$$\chi^2 = 11.776^*$$

$$\text{Sig} = 0.003$$

ที่มา: คำนวณจากข้อมูลในแบบสอบถาม

จากตาราง 10 พบว่า ปริมาณการออม ระดับน้อยกว่าหรือเท่ากับ 20,000 บาท เป็นเพศหญิงมากที่สุด (คิดเป็นร้อยละ 42.6) และผลจากการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับปริมาณการออมของพฤติกรรมการออมของข้าราชการและลูกจ้างประจำ ในสังกัดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า ค่า χ^2 เท่ากับ 11.776 และ ค่า Sig เท่ากับ 0.003 ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 0.05 สรุปได้ว่า เพศมีความสัมพันธ์กับการออม ของข้าราชการและลูกจ้างประจำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตาราง 11 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับปริมาณการออม ของพฤติกรรมการออมของข้าราชการ และลูกจ้างประจำ ในสังกัดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

หน่วย:คน:(ร้อยละ)

ปริมาณการออม	อายุ				รวม
	ต่ำกว่า 39 ปี	40-49 ปี	50-59 ปี	60 ปี ขึ้นไป	
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 20,000 บาท	22	51	67	7	147
ร้อยละ	(61.1)	(56.0)	(39.9)	(28.0)	(45.9)
20,001 – 40,000 บาท	12	30	59	11	112
ร้อยละ	(33.3)	(33.0)	(35.1)	(44.0)	(35.0)
มากกว่า 40,000 บาทขึ้นไป	2	10	42	7	61
ร้อยละ	(5.6)	(11.0)	(25.0)	(28.0)	(19.1)
รวม	36	91	168	25	320
	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)
$\chi^2 = 18.347^*$ Sig = 0.005					

ที่มา: คำนวณจากข้อมูลในแบบสอบถาม

จากตาราง 11 พบว่า ปริมาณการออม ระดับน้อยกว่าหรือเท่ากับ 20,000 บาท มีช่วงอายุระหว่าง 50 - 59 ปี มากที่สุด (คิดเป็นร้อยละ 39.9) และผลจากการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับปริมาณการออม ของพฤติกรรมการออมของข้าราชการและลูกจ้างประจำ ในสังกัดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า ค่า χ^2 เท่ากับ 18.347 และ ค่า Sig เท่ากับ 0.005 ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 0.05 สรุปได้ว่า อายุกับการออมของข้าราชการและลูกจ้างประจำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตาราง 12 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพกับปริมาณการออม ของพฤติกรรมการออมของ
ข้าราชการและลูกจ้างประจำ ในสังกัดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

หน่วย: คน:(ร้อยละ)

ปริมาณการออม	สถานภาพการสมรส			รวม
	โสด	สมรส	หม้าย / แยกกันอยู่ / หย่าร้าง	
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 20,000 บาท	22	121	4	147
ร้อยละ	(40.0)	(46.4)	(100.0)	(45.9)
20,001 – 40,000 บาท	20	92	0	64
ร้อยละ	(36.4)	(35.2)	(0.0)	(35.0)
มากกว่า 40,000 บาทขึ้นไป	13	48	0	61
ร้อยละ	(23.6)	(18.4)	(0.0)	(19.1)
รวม	55	261	4	320
ร้อยละ	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)

$$\chi^2 = 5.839$$

$$\text{Sig} = 0.212$$

ที่มา: คำนวณจากข้อมูลในแบบสอบถาม

จากตาราง 12 พบว่า ปริมาณการออม ระดับน้อยกว่าหรือเท่ากับ 20,000 บาท มีสถานภาพการสมรส มากที่สุด (คิดเป็นร้อยละ 46.4) และผลจากการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพการสมรสกับปริมาณการออม ของพฤติกรรมการออมของข้าราชการและลูกจ้างประจำ ในสังกัดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า ค่า χ^2 เท่ากับ 5.839 และ ค่า Sig เท่ากับ 0.212 ซึ่งมีค่ามากกว่า 0.05 สรุปได้ว่า สถานภาพการสมรสกับการออมของข้าราชการและลูกจ้างประจำ อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตาราง 13 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับปริมาณการออม ของพฤติกรรมการออมของ
ข้าราชการและลูกจ้างประจำ ในสังกัดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

หน่วย:คน:(ร้อยละ)

ปริมาณการออม	ระดับการศึกษา				รวม
	ต่ำกว่า ปริญญาตรี	ปริญญา ตรี	ปริญญา โท	ปริญญา เอก	
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 20,000 บาท	41	52	43	11	147
ร้อยละ	(93.2)	(60.5)	(38.1)	(14.3)	(45.9)
20,001 – 40,000 บาท	3	29	49	31	112
ร้อยละ	(6.8)	(33.7)	(43.4)	(40.3)	(35.0)
มากกว่า 40,000 บาทขึ้นไป	0	5	21	35	61
ร้อยละ	(0.00)	(5.8)	(18.6)	(45.5)	(19.1)
รวม	44	86	113	77	320
ร้อยละ	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)

$$\chi^2 = 1.010^*$$

$$\text{Sig} = 0.000$$

ที่มา: คำนวณจากข้อมูลในแบบสอบถาม

จากตาราง 13 พบว่า ปริมาณการออม ระดับน้อยกว่าหรือเท่ากับ 20,000 บาท มีระดับ
การศึกษาระดับปริญญาโท มากที่สุด (คิดเป็นร้อยละ 60.5) และผลจากการทดสอบความสัมพันธ์
ระหว่างระดับการศึกษากับปริมาณการออม ของพฤติกรรมการออมของข้าราชการและลูกจ้างประจำ
ในสังกัดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า ค่า χ^2 เท่ากับ 1.850 และ ค่า Sig เท่ากับ 0.000 ซึ่งมี
ค่าน้อยกว่า 0.05 สรุปได้ว่า การศึกษามีความสัมพันธ์กับการออม ของข้าราชการและลูกจ้างประจำ
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตาราง 14 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนสมาชิกในครัวเรือนกับปริมาณการออม ของพฤติกรรม
การออมของข้าราชการและลูกจ้างประจำ ในสังกัดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

หน่วย: คน:(ร้อยละ)

ปริมาณการออม	จำนวนสมาชิกในครัวเรือน			
	1 - 2 คน	3 - 4 คน	5 - 6 คน	รวม
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 20,000 บาท	108	33	6	147
ร้อยละ	(45.2)	(47.8)	(50.0)	(45.9)
20,001 – 40,000 บาท	88	22	2	112
ร้อยละ	(36.8)	(31.9)	(16.7)	(35.0)
มากกว่า 40,000 บาทขึ้นไป	43	14	4	61
ร้อยละ	(14.29)	(23.81)	(100.00)	(19.10)
รวม	239	69	12	320
ร้อยละ	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)

$$\chi^2 = 3.176$$

$$\text{Sig} = 0.529$$

ที่มา: คำนวณจากข้อมูลในแบบสอบถาม

จากตาราง 14 พบว่า ปริมาณการออม ระดับน้อยกว่าหรือเท่ากับ 20,000 บาท มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 1 - 2 มากที่สุด (คิดเป็นร้อยละ 45.2) และผลจากการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนสมาชิกในครัวเรือนกับปริมาณการออม ของพฤติกรรมการออมของข้าราชการและลูกจ้างประจำ ในสังกัดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า ค่า χ^2 เท่ากับ 3.176 และ ค่า Sig เท่ากับ 0.529 ซึ่งมีค่ามากกว่า 0.05 สรุปได้ว่า จำนวนสมาชิกในครัวเรือนกับการออมของข้าราชการและลูกจ้างประจำ อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตาราง 15 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอายุราชการกับปริมาณการออม ของพฤติกรรมการออมของข้าราชการและลูกจ้างประจำ ในสังกัดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

หน่วย: คน:(ร้อยละ)

ปริมาณการออม	อายุราชการ			
	ต่ำกว่า 19 ปี	20-39 ปี	40 ปีขึ้นไป	รวม
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 20,000 บาท	75	71	1	147
ร้อยละ	(62.0)	(36.0)	(50.0)	(45.9)
20,001 – 40,000 บาท	37	74	1	112
ร้อยละ	(30.6)	(37.6)	(50.0)	(35.0)
มากกว่า 40,000 บาทขึ้นไป	9	52	0	61
ร้อยละ	(7.4)	(26.4)	(0.0)	(19.1)
รวม	121	197	2	320
ร้อยละ	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)

$$\chi^2 = 26.680^*$$

$$\text{Sig} = 0.000$$

ที่มา: คำนวณจากข้อมูลในแบบสอบถาม

จากตาราง 15 พบว่า ปริมาณการออม ระดับน้อยกว่าหรือเท่ากับ 20,000 บาท มีอายุราชการต่ำกว่า 19 ปี มากที่สุด (คิดเป็นร้อยละ 62.0) และผลจากการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างอายุราชการกับปริมาณการออม ของพฤติกรรมการออมของข้าราชการและลูกจ้างประจำ ในสังกัดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า ค่า χ^2 เท่ากับ 26.680 และ ค่า Sig เท่ากับ 0.000 ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 0.05 สรุปได้ว่า อายุราชการมีความสัมพันธ์กับการออม ของข้าราชการและลูกจ้างประจำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตาราง 16 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างประเภทของบุคลากรกับปริมาณการออม ของพฤติกรรมการ
ออมของข้าราชการและลูกจ้างประจำ ในสังกัดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

หน่วย:คน:(ร้อยละ)

ปริมาณการออม	ประเภทบุคลากร					รวม
	ข้าราชการประเภททั่วไป	ข้าราชการประเภทบริหาร	ข้าราชการประเภทวิชาการ	ข้าราชการ-ประเภทวิชาชีพเฉพาะหรือเชี่ยวชาญเฉพาะ	ลูกจ้างประจำ	
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 20,000 บาท	14	1	37	44	51	147
ร้อยละ	(82.4)	(33.3)	(24.5)	(45.8)	(96.2)	(45.9)
20,001 – 40,000 บาท	3	0	65	42	2	112
ร้อยละ	(17.6)	(0.0)	(43.0)	(43.8)	(3.8)	(35.0)
มากกว่า 40,000 บาทขึ้นไป	0	2	49	10	0	61
ร้อยละ	(0.0)	(66.7)	(32.5)	(10.4)	(0.0)	(19.1)
รวม	17	3	151	96	53	320
ร้อยละ	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)

$$\chi^2 = 1.063^*$$

$$\text{Sig} = 0.000$$

ที่มา: คำนวณจากข้อมูลในแบบสอบถาม

จากตาราง 16 พบว่า ปริมาณการออม ระหว่าง 20,001 – 40,000 บาท เป็นข้าราชการ-ประเภทวิชาการ มากที่สุด (คิดเป็นร้อยละ 43.0) และผลจากการทดสอบความสัมพันธ์ประเภทบุคลากรกับปริมาณการออม ของพฤติกรรมการออมของข้าราชการและลูกจ้างประจำ ในสังกัดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า ค่า χ^2 เท่ากับ 1.063 และ ค่า Sig เท่ากับ 0.000 ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 0.05 สรุปได้ว่า ประเภทบุคลากรมีความสัมพันธ์กับการออม ของข้าราชการและลูกจ้างประจำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตาราง 17 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างรายได้โดยเฉลี่ยต่อเดือนกับปริมาณการออม ของพฤติกรรม
การออมของข้าราชการและลูกจ้างประจำ ในสังกัดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

หน่วย: คน (ร้อยละ)

ปริมาณการออม	รายได้โดยเฉลี่ยต่อเดือน			รวม
	น้อยกว่าหรือเท่ากับ 20,000 บาท	20,001 – 40,000 บาท	มากกว่า 40,000 บาท ขึ้นไป	
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 20,000 บาท	71	71	5	147
ร้อยละ	(97.3)	(45.5)	(5.5)	(45.9)
20,001 – 40,000 บาท	1	83	28	112
ร้อยละ	(1.4)	(53.2)	(30.8)	(35.0)
มากกว่า 40,000 บาทขึ้นไป	1	2	58	61
ร้อยละ	(1.4)	(1.3)	(63.7)	(19.1)
รวม	73	156	91	320
ร้อยละ	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)

$$\chi^2 = 2.462^*$$

$$\text{Sig} = 0.000$$

ที่มา: คำนวณจากข้อมูลในแบบสอบถาม

จากตาราง 17 พบว่า ปริมาณการออม ระหว่าง 20,001 – 40,000 บาท ข้าราชการและลูกจ้างประจำมีรายได้โดยเฉลี่ยต่อเดือน ระหว่าง 20,001 – 40,000 บาท มากที่สุด (คิดเป็นร้อยละ 53.2) และผลจากการทดสอบความสัมพันธ์รายได้โดยเฉลี่ยต่อเดือนกับปริมาณการออม ของพฤติกรรมการออมของข้าราชการและลูกจ้างประจำ ในสังกัดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า ค่า χ^2 เท่ากับ 2.462 และ ค่า Sig เท่ากับ 0.000 ซึ่งมีความน้อยกว่า 0.05 สรุปได้ว่า รายได้โดยเฉลี่ยต่อเดือนมีความสัมพันธ์กับการออม ของข้าราชการและลูกจ้างประจำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตาราง 18 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างรายจ่ายโดยเฉลี่ยต่อเดือนกับปริมาณการออม ของพฤติกรรม
การออมของข้าราชการและลูกจ้างประจำ ในสังกัดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

หน่วย:คน:(ร้อยละ)

ปริมาณการออม	รายจ่ายโดยเฉลี่ยต่อเดือน			รวม
	น้อยกว่าหรือเท่ากับ 20,000 บาท	20,001 – 40,000 บาท	มากกว่า 40,000 บาท ขึ้นไป	
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 20,000 บาท	142	5	0	147
ร้อยละ	(61.7)	(6.0)	(0.0)	(45.9)
20,001 – 40,000 บาท	84	28	0	112
ร้อยละ	(36.5)	(33.3)	(0.0)	(35.0)
มากกว่า 40,000 บาทขึ้นไป	4	51	6	61
ร้อยละ	(1.7)	(60.7)	(100.0)	(19.1)
รวม	230	84	6	320
ร้อยละ	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)

$$\chi^2 = 1.801^*$$

$$\text{Sig} = 0.000$$

ที่มา: คำนวณจากข้อมูลในแบบสอบถาม

จากตาราง 18 พบว่า ปริมาณการออม น้อยกว่าหรือเท่ากับ 20,000 บาท ข้าราชการและลูกจ้างประจำ มีรายจ่ายโดยเฉลี่ยต่อเดือน น้อยกว่าหรือเท่ากับ 20,000 บาท มากที่สุด (คิดเป็นร้อยละ 61.7) และผลจากการทดสอบความสัมพันธ์รายจ่ายโดยเฉลี่ยต่อเดือนกับปริมาณการออม ของพฤติกรรมกรออมของข้าราชการและลูกจ้างประจำ ในสังกัดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า ค่า χ^2 เท่ากับ 1.801 และ ค่า Sig เท่ากับ 0.000 ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 0.05 สรุปได้ว่า รายจ่ายโดยเฉลี่ยต่อเดือนมีความสัมพันธ์กับการออม ของข้าราชการและลูกจ้างประจำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตาราง 19 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างหนี้สินโดยเฉลี่ยต่อเดือนกับปริมาณการออม ของพฤติกรรม
การออมของข้าราชการและลูกจ้างประจำ ในสังกัดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

หน่วย: คน:(ร้อยละ)

ปริมาณการออม	หนี้สินโดยเฉลี่ยต่อเดือน				รวม
	ไม่มีหนี้	น้อยกว่า หรือเท่ากับ 20,000 บาท	20,001 – 40,000 บาท	มากกว่า 40,000 บาทขึ้นไป	
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 20,000 บาท	5	118	23	1	147
ร้อยละ	(11.1)	(49.4)	(65.7)	(100.0)	(45.9)
20,001 – 40,000 บาท	20	85	7	0	112
ร้อยละ	(44.4)	(35.6)	(20.0)	(0.0)	(35.0)
มากกว่า 40,000 บาทขึ้นไป	20	36	5	0	61
ร้อยละ	(44.4)	(15.1)	(14.3)	(0.0)	(19.1)
รวม	45	239	35	1	320
ร้อยละ	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)

$$\chi^2 = 37.704^*$$

$$\text{Sig} = 0.000$$

ที่มา: คำนวณจากข้อมูลในแบบสอบถาม

จากตาราง 19 พบว่า ปริมาณการออม ระดับน้อยกว่าหรือเท่ากับ 20,000 บาท มีหนี้สินโดยเฉลี่ยต่อเดือน น้อยกว่าหรือเท่ากับ 20,000 บาท มากที่สุด (คิดเป็นร้อยละ 49.4) และผลจากการทดสอบความสัมพันธ์หนี้สินโดยเฉลี่ยต่อเดือนกับปริมาณการออม ของพฤติกรรมการออมของข้าราชการและลูกจ้างประจำ ในสังกัดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า ค่า χ^2 เท่ากับ 37.704 และ ค่า Sig เท่ากับ 0.000 ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 0.05 สรุปได้ว่า หนี้สินโดยเฉลี่ยต่อเดือนมีความสัมพันธ์กับการออม ของข้าราชการและลูกจ้างประจำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตาราง 20 ผลการทดสอบสมมติฐาน ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางเศรษฐกิจกับปริมาณการออมของข้าราชการและลูกจ้างประจำ ในสังกัดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือน, รายจ่ายโดยเฉลี่ยต่อเดือน, หนี้สินโดยเฉลี่ยต่อเดือน

สมมติฐาน	พฤติกรรมกรรมการออมของข้าราชการและลูกจ้างประจำ ในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	
รายได้โดยเฉลี่ยต่อเดือน	$\chi^2 = 2.462$	Sig = 0.000
รายจ่ายโดยเฉลี่ยต่อเดือน	$\chi^2 = 1.801$	Sig = 0.000
หนี้สินโดยเฉลี่ยต่อเดือน	$\chi^2 = 37.704$	Sig = 0.000

ที่มา: คำนวณจากข้อมูลในแบบสอบถาม

จากตาราง 20 แสดงผลการทดสอบสมมติฐาน ซึ่งได้ผลสรุปดังนี้

รายได้โดยเฉลี่ยต่อเดือน ผลจากการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างรายได้โดยเฉลี่ยต่อเดือนกับปริมาณการออมของข้าราชการและลูกจ้างประจำ ในสังกัดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า ค่า χ^2 เท่ากับ 2.462 และ ค่า Sig เท่ากับ 0.000 ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 0.05 สรุปได้ว่า รายได้โดยเฉลี่ยต่อเดือนมีความสัมพันธ์กับการออมของข้าราชการและลูกจ้างประจำ ในสังกัดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

รายจ่ายโดยเฉลี่ยต่อเดือน ผลจากการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างรายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือนกับปริมาณการออมของข้าราชการและลูกจ้างประจำ ในสังกัดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า ค่า χ^2 เท่ากับ 1.801 และ ค่า Sig เท่ากับ 0.000 ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 0.05 สรุปได้ว่า รายจ่ายโดยเฉลี่ยต่อเดือนมีความสัมพันธ์กับการออมของข้าราชการและลูกจ้างประจำ ในสังกัดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

หนี้สินโดยเฉลี่ยต่อเดือน ผลจากการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างหนี้สินเฉลี่ยต่อเดือนกับปริมาณการออมของข้าราชการและลูกจ้างประจำ ในสังกัดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า ค่า χ^2 เท่ากับ 37.704 และ ค่า Sig เท่ากับ 0.000 ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 0.05 สรุปได้ว่า หนี้สินโดยเฉลี่ยต่อ

เดือนมีความสัมพันธ์กับการออมของข้าราชการและลูกจ้างประจำ ในสังกัดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตาราง 21 สรุปปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับปริมาณการออมของข้าราชการและลูกจ้างประจำ ในสังกัดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ปัจจัย	พฤติกรรมกรออมของข้าราชการและลูกจ้างประจำ ในสังกัดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	
	มีความสัมพันธ์	ไม่มีความสัมพันธ์
เพศ	✓	
อายุ	✓	
สถานภาพการสมรส		✓
ระดับการศึกษา	✓	
จำนวนสมาชิกในครอบครัว		✓
อายุราชการ	✓	
ประเภทบุคลากร	✓	
รายได้โดยเฉลี่ยต่อเดือน	✓	
รายจ่ายโดยเฉลี่ยต่อเดือน	✓	
หนี้สินโดยเฉลี่ยต่อเดือน	✓	

ที่มา: คำนวณจากข้อมูลในแบบสอบถาม

สรุปปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับปริมาณการออม ระหว่างปัจจัยด้านพื้นฐานส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อายุราชการ ประเภทบุคลากร และปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ รายได้โดยเฉลี่ยต่อเดือน รายจ่ายโดยเฉลี่ยต่อเดือน และหนี้สินโดยเฉลี่ยต่อเดือน มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการออมของข้าราชการและลูกจ้างประจำ ในสังกัดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับนัยสำคัญ 0.05 และปัจจัยด้านพื้นฐานส่วนบุคคล ได้แก่ สถานภาพการสมรส และจำนวนสมาชิกในครอบครัว ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการออมของข้าราชการและลูกจ้างประจำ ในสังกัดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับนัยสำคัญ 0.05

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยพฤติกรรมการออมของข้าราชการและลูกจ้างประจำ ในสังกัดมหาวิทยาลัย-ศรีนครินทรวิโรฒ สามารถสรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะได้ดังต่อไปนี้

ความมุ่งหมาย สมมติฐาน และวิธีดำเนินการวิจัย

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมายไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาปัจจัยต่างๆ ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการออมของข้าราชการและลูกจ้างประจำ ในสังกัดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการออมของข้าราชการและลูกจ้างประจำ ในสังกัดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่เกี่ยวกับรูปแบบการออม ปริมาณการออม

สมมติฐานการวิจัย

จากการรอบแนวคิดในการวิจัย สามารถสรุปเป็นสมมติฐานในการวิจัยครั้งนี้ คือ ปัจจัยด้านพื้นฐานส่วนบุคคลและปัจจัยด้านเศรษฐกิจมีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการออม ของข้าราชการและลูกจ้างประจำ สังกัดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ จะศึกษาถึงพฤติกรรมการออม ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ ข้าราชการจำนวนทั้งสิ้น 1,279 คน และลูกจ้างประจำ จำนวนทั้งสิ้น 297 ราย ในสังกัดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่ยังปฏิบัติราชการในเดือน มกราคม 2555

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

จากประชากรจำนวน 1,576 คน การคำนวณกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้มาจากการคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรในการหาขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Taro Yamane (Yamane, 1967: 886-887) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และยอมรับความผิดพลาดจากการสุ่มตัวอย่างไม่เกิน 5%

$$n = \frac{N}{n + Ne^2}$$

เมื่อ e = ค่าความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่าง
($0.0 - 1.00$ ในที่นี้ $= 0.05$)

N = ขนาดของประชากร

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

$$\text{แทนค่า } n = \frac{1576}{1 + (1576)(0.05)^2}$$

$$N \approx 320 \text{ ตัวอย่าง}$$

วิธีการสุ่มตัวอย่าง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างไว้ที่ 320 คน โดยการสุ่มตัวอย่างอย่างมีขั้นตอน จากนั้นจึงสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Sampling) (บุญเรือง ขจรศิลป์. 2543: 53) เป็นการสุ่มตามประเภททั่วไป ประเภทวิชาชีพเฉพาะหรือเชี่ยวชาญเฉพาะ ประเภทวิชาการ และประเภทบริหาร ทั้งหมดเพื่อให้ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการ ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่} &= \frac{(\text{จำนวนประชากรแต่ละตำแหน่ง} \times \text{จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการ})}{\text{จำนวนประชากรทั้งหมด}} \\ \text{จะเก็บในแต่ละตำแหน่ง} & \end{aligned}$$

ดังนั้น จะได้กลุ่มตัวอย่างประเภททั่วไป จำนวน 53 คน ประเภทวิชาชีพเฉพาะหรือเชี่ยวชาญเฉพาะ จำนวน 96 คน ประเภทวิชาการ จำนวน 151 คน ประเภทบริหาร จำนวน 3 คน และลูกจ้างประจำ 53 ราย รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด จำนวน 320 คน

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลโดยแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านพื้นฐานส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามที่มีให้เลือก 2 คำตอบ และแบบสอบถามที่มีหลายคำตอบให้เลือก (Multiple Choices

Question) ได้แก่ เพศ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา และตำแหน่งงาน และมีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด (Open - Question) ได้แก่ อายุ และอายุราชการ

ตอนที่ 2 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด (Open - Question) ได้แก่ รายได้โดยเฉลี่ยต่อเดือน รายจ่ายโดยเฉลี่ยต่อเดือนหนี้สินโดยเฉลี่ยต่อเดือน

ตอนที่ 3 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการออมของข้าราชการและลูกจ้างประจำ ในสังกัดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เป็นคำถามปลายเปิด (Open - Question) ได้แก่ ปริมาณการออม และมีลักษณะเป็นแบบสอบถามที่มีหลายคำตอบให้เลือก (Multiple Choices Question) ได้แก่ รูปแบบการออม

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยมีขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร แนวคิดทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กำหนดโครงสร้างของแบบสอบถามตามประเด็นความสำคัญของจุดมุ่งหมาย ขอบเขตการศึกษา และกรอบแนวคิดในการวิจัย ซึ่งส่วนหนึ่งได้สร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรม รวมถึงได้ศึกษาค้นคว้าแนวคิดจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยครั้งนี้
2. สร้างแบบสอบถาม โดยได้แบ่งข้อมูลในแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอน เพื่อให้ครอบคลุมข้อมูลที่ต้องการในการประมวลผลการวิจัยในครั้งนี้
3. นำแบบสอบถามฉบับร่างที่ได้ ไปขอคำปรึกษาจากอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ พิจารณาตรวจสอบและขอคำแนะนำ ในการแก้ไข ปรับปรุง แบบสอบถามให้ครอบคลุมเนื้อหาสาระที่ต้องการทราบ
4. นำแบบสอบถามที่แก้ไขแล้วตามคำแนะนำ มาดำเนินการทดลองใช้ (Try out) กับข้าราชการและลูกจ้างประจำ ในสังกัดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่ไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เมื่อวันที่ 17 – 20 เมษายน 2555 ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้วิธีแบบสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alphacoefficient) ของครอนบาค (Cronbach's) มีค่าเท่ากับ 0.76
5. นำแบบสอบถามไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการศึกษาในครั้งนี้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยวิธีการดังนี้คือ

1. ผู้วิจัยขอหนังสือขอความร่วมมือการตอบแบบสอบถามจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อขอความความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม
2. ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลในระหว่างวันที่ 23 – 27 เมษายน พ.ศ. 2555 กับข้าราชการและลูกจ้างประจำ ในสังกัดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การทดสอบแบบไค-สแควร์ (Chi-Square test) (ธานินทร์ ศิลป์จารุ. 2550: 204-205) บัณฑิตวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และบัณฑิตวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการออมของข้าราชการและลูกจ้างประจำ ในสังกัดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยให้ความสำคัญกับระดับปริมาณการออม

1. ทดสอบปัจจัยด้านพื้นฐานส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา ประเภทบุคลากร และอายุราชการ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการออมของข้าราชการและลูกจ้างประจำ ในสังกัดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยให้ความสำคัญกับ ปริมาณการออม ณ.ระดับนัยสำคัญ 0.05
2. ทดสอบปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ รายได้โดยเฉลี่ยต่อเดือน รายจ่ายโดยเฉลี่ยต่อเดือน และหนี้สินโดยเฉลี่ยต่อเดือน มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการออมของข้าราชการและลูกจ้างประจำ ในสังกัดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยให้ความสำคัญกับ ปริมาณการออม ณ. ระดับนัยสำคัญ 0.05

สรุปผลการการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลและผลการทดสอบสมมติฐานของการวิจัย แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพการสมรส ประเภทบุคลากร และอายุราชการ

จากการวิเคราะห์ข้อมูลของข้าราชการและลูกจ้างประจำ จากการตอบแบบสอบถามจำนวน 320 คน พบว่า ข้อมูลที่ได้แบ่งเป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 67.5 เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 32.5 มีช่วงอายุระหว่าง 50 - 59 ปี คิดเป็นร้อยละ 52.5 รองลงมาคือมีอายุ 40-49 ปี คิดเป็นร้อยละ 28.4 และมีช่วงอายุตั้งแต่ 60 ปี ขึ้นไป น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 7.8 จบการศึกษาในระดับปริญญาโทมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 35.31 และมีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 3.4 ส่วนใหญ่มีสถานภาพการสมรส คิดเป็นร้อยละ 81.56 รองลงมาคือมีสถานภาพโสด คิดเป็นร้อยละ 17.19

มีบุคลากรเป็นข้าราชการ-ประภทวิชาการ คิดเป็นร้อยละ 47.19 และมีประภทข้าราชการ-บริหารนอยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 0.94

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ ของข้าราชการและลูกจ้างประจำ ในสังกัดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้แก่

รายได้โดยเฉลี่ยต่อเดือนของข้าราชการและลูกจ้างประจำ ในสังกัดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีรายได้โดยเฉลี่ยต่อเดือนเท่ากับ 20,001 - 40,000 บาท มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 48.8 และมีรายได้โดยเฉลี่ยต่อเดือน น้อยที่สุดคือ น้อยกว่าหรือเท่ากับ 20,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 22.8 โดยมีรายได้โดยเฉลี่ยต่อเดือนต่ำสุดเท่ากับ 10,070 บาท รายได้โดยเฉลี่ยต่อเดือนสูงสุดเท่ากับ 97,370 บาท และรายได้โดยเฉลี่ยต่อเดือนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 35,349.64 บาท

รายจ่ายโดยเฉลี่ยต่อเดือนของข้าราชการและลูกจ้างประจำ ในสังกัดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีรายจ่ายโดยเฉลี่ยเท่ากับ น้อยกว่าหรือเท่ากับ 20,000 บาท มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 71.9 และมีรายจ่ายโดยเฉลี่ยต่อเดือน น้อยที่สุดคือ มากกว่า 40,000 บาท ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 1.9 โดยมีรายจ่ายโดยเฉลี่ยต่อเดือนต่ำสุดเท่ากับ 5,655.00 บาท รายจ่ายโดยเฉลี่ยต่อเดือนสูงสุดเท่ากับ 48,685.00 บาท และรายจ่ายโดยเฉลี่ยต่อเดือนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 17,989.59 บาท

หนี้สินโดยเฉลี่ยต่อเดือนของข้าราชการและลูกจ้างประจำ ในสังกัดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีหนี้สินโดยเฉลี่ยต่อเดือนเท่ากับ น้อยกว่าหรือเท่ากับ 20,000 บาท มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 74.7 และมีหนี้สินโดยเฉลี่ยต่อเดือน น้อยที่สุดคือ มากกว่า 40,000 บาท ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 0.3 โดยมีหนี้สินโดยเฉลี่ยต่อเดือนต่ำสุดเท่ากับ 100.00 บาท หนี้สินโดยเฉลี่ยต่อเดือนสูงสุดเท่ากับ 46,700.00 บาท และหนี้สินโดยเฉลี่ยต่อเดือนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 9,198.99 บาท

รูปแบบการออมของข้าราชการและลูกจ้างประจำ ในสังกัดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สามารถจัดลำดับรูปแบบการออมตามจำนวนผู้ออมจากมากไปน้อย ได้ดังนี้

1. การออมกับธนาคาร
2. การออมกับกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ
3. การออมกับการฌาปนกิจสงเคราะห์เพื่อนครและบุคลากรทางการศึกษา
4. การออมกับกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ
5. การออมกับสหกรณ์ออมทรัพย์
6. การออมกับกองทุนสำรองเลี้ยงชีพลูกจ้าง
7. การออมโดยการซื้อประกันชีวิต
8. การออมกับกองทุนรวมหุ้นระยะยาว

จะเห็นได้ว่า จากกลุ่มตัวอย่างมีรูปแบบการออมกับธนาคาร มากที่สุด เนื่องจากมีสภาพคล่องสูง ส่วนการออมกับกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ ฅาปนกิจสงเคราะห์เพื่อนครุและบุคลากรทางการศึกษา กองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ การลงทุนในหุ้นของสหกรณ์ออมทรัพย์ กองทุนสำรองเลี้ยงชีพลูกจ้าง การซื้อประกันชีวิต และกองทุนรวมหุ้นระยะยาว กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญน้อยกว่า อาจเนื่องมาจากมีสภาพคล่องน้อย เงินที่นำไปลงทุนแล้วไม่สามารถเบิกมาใช้ได้เมื่อมีความจำเป็น เพราะมีเงื่อนไขของเวลาเข้ามาเกี่ยวข้อง และผู้ที่ลงทุนต้องมีความรู้ในการลงทุนพอสมควร

ปริมาณการออมโดยเฉลี่ยต่อเดือนของข้าราชการและลูกจ้างประจำ ในสังกัดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีปริมาณการออม น้อยกว่าหรือเท่ากับ 20,000 บาท มากที่สุด จำนวน 147 คน คิดเป็นร้อยละ 45.9 และมีปริมาณการออมโดยเฉลี่ยต่อเดือน น้อยที่สุดคือ มากกว่า 40,000 บาท ขึ้นไป จำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 19.1 โดยมีปริมาณการออมโดยเฉลี่ยต่อเดือนต่ำสุดเท่ากับ 310.82 บาท ปริมาณการออมโดยเฉลี่ยต่อเดือนสูงสุดเท่ากับ 89,174.22 บาท และปริมาณการออมโดยเฉลี่ยต่อเดือนเฉลี่ยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 26,063.48 บาท

ตอนที่ 3 วิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการออมของข้าราชการและลูกจ้างประจำ ในสังกัดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ปัจจัยด้านพื้นฐานส่วนบุคคล จากผลการศึกษาพบว่า

เพศ อายุ ระดับการศึกษา อายุราชการ และประเภทบุคลากร มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการออมของข้าราชการและลูกจ้างประจำ ในสังกัดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สถานภาพการสมรส และจำนวนสมาชิกในครอบครัว ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการออมของข้าราชการและลูกจ้างประจำ ในสังกัดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ จากผลการศึกษาพบว่า

รายได้โดยเฉลี่ยต่อเดือน รายจ่ายโดยเฉลี่ยต่อเดือน และหนี้สินโดยเฉลี่ยต่อเดือน มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการออมของข้าราชการและลูกจ้างประจำ ในสังกัดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อภิปรายผล

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษา พฤติกรรมการออมของข้าราชการและลูกจ้างประจำ ในสังกัดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อปริมาณการออม จากผลการศึกษาเบื้องต้นสามารถสรุปได้ว่า จากกลุ่มตัวอย่าง 320 คน

1. เพศมีความสัมพันธ์กับปริมาณการออม มีระดับปริมาณการออมน้อยกว่าหรือเท่ากับ 20,000 บาท เป็นเพศหญิง มากที่สุด (คิดเป็นร้อยละ 42.6) และผลจากการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับปริมาณการออม ของพฤติกรรมกรรมการออมของข้าราชการและลูกจ้างประจำ ในสังกัดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า เพศมีความสัมพันธ์กับการออม ของข้าราชการและลูกจ้างประจำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รัตน ยินดี (2549) ที่ศึกษาเรื่องการออมของข้าราชการในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า เพศมีนัยสำคัญต่อการออมเพื่อการสะสมเบี้ยประกันชีวิตประเภทสะสมทรัพย์ และมีบทความของ กรวัช อยู่สุข (2553) ที่กล่าวถึงเรื่อง ผู้หญิงกับการประกันชีวิต กล่าวว่า การวิจัยของวิทยาลัยประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยพบว่าผู้หญิงมีสัดส่วนการออมสูงกว่าผู้ชาย ข้อเท็จจริงคือผู้หญิงจำเป็นต้องใช้เงินในช่วงหลังวัยทำงานหรือวัยเกษียณสูงกว่าผู้ชายทั้งนี้เพราะผู้หญิงมีอายุขัยเฉลี่ยสูงกว่าผู้ชาย โดยพบว่าอายุขัยเฉลี่ยของคนไทยหลังอายุ 60 ปีนั้น ผู้ชายจะมีอายุเฉลี่ย 79 ปี ส่วนผู้หญิงจะมีอายุเฉลี่ย 82 ปี นั้นหมายความว่ากรณีผู้หญิงมีอายุยืนกว่าผู้ชายซึ่งจำเป็นต้องออมเพื่อใช้ในยามชราภาพ

2. อายุมีความสัมพันธ์กับระดับปริมาณการออม มีระดับปริมาณการออมน้อยกว่าหรือเท่ากับ 20,000 บาท มีช่วงอายุระหว่าง 50 - 59 ปี มากที่สุด (คิดเป็นร้อยละ 39.9) และผลจากการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับปริมาณการออม ของพฤติกรรมกรรมการออมของข้าราชการและลูกจ้างประจำ ในสังกัดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า อายุกับการออมของข้าราชการและลูกจ้างประจำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งได้สอดคล้องกับงานวิจัยของ วรเวศร์ สุวรรณระดา และสมประวิณ มั่นประเสริฐ (2551) ที่ศึกษาเรื่อง ปัจจัยกำหนดการออมภาคครัวเรือนในประเทศไทย ปี 2527 - 2541 โดยมีความมุ่งหมายเพื่อปัจจัยกำหนดพฤติกรรมกรรมการออมของผู้มีงานทำให้ประเทศไทย เป็นการศึกษาจากข้อมูลการสำรวจในระดับจุลภาค ซึ่งทำขึ้นเพื่อวิเคราะห์ปัจจัยกำหนดพฤติกรรมกรรมการออม-ไม่ออมของผู้มีงานทำ และรวมไปถึงปัจจัยสำคัญที่มีส่วนในการกำหนดอัตราการออมของผู้มีงานทำที่เป็นผู้ออม โดยใช้แบบจำลองทางเศรษฐศาสตร์ที่มีพื้นฐานมาจากแบบจำลองวงจรชีวิต ซึ่งผลการศึกษาพบว่า อายุของผู้มีงานทำมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับการออม คือ การมีอายุมากขึ้นก็มีแนวโน้มที่ตัดสินใจออมในทางบวกอย่างเห็นได้ชัด

3. สถานภาพการสมรสไม่มีความสัมพันธ์กับปริมาณการออม มีระดับปริมาณการออมน้อยกว่าหรือเท่ากับ 20,000 บาท มีสถานภาพการสมรส มากที่สุด (คิดเป็นร้อยละ 46.4) และผลจากการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพการสมรสกับปริมาณการออม ของพฤติกรรมกรรมการออมของข้าราชการและลูกจ้างประจำ ในสังกัดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า สถานภาพการสมรสกับ

การออมของข้าราชการและลูกจ้างประจำ อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งได้สอดคล้องกับงานวิจัยของ พีรพล ขุนพรหม (2550) ได้ทำการศึกษาเรื่องพฤติกรรมการออมเงินของลูกจ้างประจำของโรงเรียนช่างกล สำนักงานการคลัง กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า จากการทดสอบค่าสถิติไค-สแควร์ (Chi-Square Test) เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการออมของลูกจ้างประจำของโรงงานช่างกล สำนักงานการคลัง กรุงเทพมหานคร กับลักษณะพื้นฐานส่วนบุคคลไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการออมทุกด้าน ที่ระดับนัยสำคัญที่ 0.05 เนื่องจากไม่ว่ามีสถานภาพจะเป็นเช่นไร ถ้ามีเหตุผลและแรงจูงใจก็จะทำให้ข้าราชการและลูกจ้างประจำออมเงินได้

4. ระดับการศึกษามีความสัมพันธ์กับปริมาณการออม มีระดับปริมาณการออมน้อยกว่าหรือเท่ากับ 20,000 บาท มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโท มากที่สุด (คิดเป็นร้อยละ 60.5) และผลจากการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับปริมาณการออม ของพฤติกรรมการออมของข้าราชการและลูกจ้างประจำ ในสังกัดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า การศึกษามีความสัมพันธ์กับการออม ของข้าราชการและลูกจ้างประจำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ เฉลิมศักดิ์ รอดเกลี้ยง (2547) ที่ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการออมของข้าราชการมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า ระดับการศึกษา ต่างกัน มีพฤติกรรมการออมในด้าน ระดับการออม รูปแบบการออมกับสถาบันการเงิน รูปแบบการออมที่ไม่เกี่ยวข้องกับสถาบันการเงิน และวัตถุประสงค์ในการออม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 อาจเนื่องจากเมื่อมีระดับการศึกษาสูง สามารถศึกษาวิธีการออมด้วยตัวเองโดยมีความรู้ความเข้าใจที่ง่ายกว่าผู้ที่มีระดับการศึกษาน้อย

5. จำนวนสมาชิกไม่มีความสัมพันธ์กับปริมาณการออม ที่ระดับปริมาณการออมน้อยกว่าหรือเท่ากับ 20,000 บาท มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 1 - 2 มากที่สุด (คิดเป็นร้อยละ 45.2) และผลจากการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนสมาชิกในครัวเรือนกับปริมาณการออม ของพฤติกรรมการออมของข้าราชการและลูกจ้างประจำ ในสังกัดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า จำนวนสมาชิกในครัวเรือนกับการออมของข้าราชการและลูกจ้างประจำ อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ พีรพล ขุนพรหม (2550) ได้ทำการศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการออมเงินของลูกจ้างประจำของโรงเรียนช่างกล สำนักงานการคลัง กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า จากการทดสอบค่าสถิติไค-สแควร์ (Chi-Square Test) เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการออมของลูกจ้างประจำของโรงงานช่างกล สำนักงานการคลัง กรุงเทพมหานคร กับลักษณะพื้นฐานส่วนบุคคลไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการออมทุกด้าน ที่

ระดับนัยสำคัญที่ 0.05 เนื่องจากสมาชิกในครอบครัวบางคนมีรายได้เป็นของตัวเองและอาจด้านค่าใช้จ่ายภายในครอบครัว ทำให้ไม่เป็นภาระด้านรายจ่ายของครอบครัวได้

6. อายุราชการมีความสัมพันธ์กับปริมาณการออม มีระดับปริมาณการออมกว่าหรือเท่ากับ 20,000 บาท มีอายุราชการต่ำกว่า 19 ปี มากที่สุด (คิดเป็นร้อยละ 62.0) และผลจากการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างอายุราชการกับปริมาณการออม ของพฤติกรรมการออมของข้าราชการและลูกจ้างประจำ ในสังกัดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า อายุราชการมีความสัมพันธ์กับการออมของข้าราชการและลูกจ้างประจำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ไพรพล ขุนพรหม (2550) ได้ทำการศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการออมเงินของลูกจ้างประจำของโรงเรียนช่างกล สำนักงานคลัง กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่าลักษณะพื้นฐานส่วนบุคคลด้านอายุราชการมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการออมด้านรูปแบบการออมที่ไม่ผ่านสถาบันการเงิน เนื่องจากข้าราชการที่บรรจุใหม่ หลังวันที่ 27 มีนาคม พ.ศ. 2540 ต้องเป็นสมาชิกกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ ตามพระราชบัญญัติกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ

7. ประเภทบุคลากรมีความสัมพันธ์กับปริมาณการออม มีระดับปริมาณการออมระหว่าง 20,001 – 40,000 บาท เป็นข้าราชการ-ประเภทวิชาการ มากที่สุด (คิดเป็นร้อยละ 43.0) และผลจากการทดสอบความสัมพันธ์ประเภทบุคลากรกับปริมาณการออม ของพฤติกรรมการออมของข้าราชการและลูกจ้างประจำ ในสังกัดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า ประเภทบุคลากรมีความสัมพันธ์กับการออมของข้าราชการและลูกจ้างประจำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ เฉลิมศักดิ์ รอดเกลี้ยง (2547) ที่ศึกษาเรื่อง พฤติกรรม การออมของข้าราชการมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า ประเภทของข้าราชการ ต่างกัน มีพฤติกรรมการออมในด้าน ระดับการออม รูปแบบการออมกับสถาบันการเงิน รูปแบบการออมที่ไม่เกี่ยวข้องกับสถาบันการเงิน และวัตถุประสงค์ในการออม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เนื่องจากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เป็นมหาวิทยาลัยทางการศึกษา ข้าราชการประเภทวิชาการจึงจำนวนมาก ยิ่งเมื่อรับบุคลากรใหม่ก็ต้องเป็นสมาชิกกองทุนบำเหน็จบำนาญ เช่นกัน

8. รายได้โดยเฉลี่ยต่อเดือนของข้าราชการและลูกจ้างประจำ โดยส่วนใหญ่ มีรายได้โดยเฉลี่ยต่อเดือน ระหว่าง 20,001 - 40,000 บาท จำนวน 156 คน คิดเป็นร้อยละ 48.8 ค่าใช้จ่ายโดยเฉลี่ยต่อเดือนของข้าราชการและลูกจ้างประจำ โดยส่วนใหญ่มีค่าใช้จ่ายโดยเฉลี่ยต่อเดือน น้อยกว่าหรือเท่ากับ 20,000 บาท จำนวน 230 คน คิดเป็นร้อยละ 71.9 และหนี้สินโดยเฉลี่ยต่อเดือนของข้าราชการและลูกจ้างประจำ โดยส่วนใหญ่มีหนี้สินโดยเฉลี่ยต่อเดือน น้อยกว่าหรือเท่ากับ 20,000 บาท จำนวน 239 คน คิดเป็นร้อยละ 74.7 รายได้โดยเฉลี่ยต่อเดือน รายจ่ายโดยเฉลี่ยต่อเดือน และหนี้สินโดยเฉลี่ยต่อเดือน มีความสัมพันธ์กับปริมาณการออม ของข้าราชการและลูกจ้างประจำ ใน

สังกัดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เฉลิมศักดิ์ รอดเกลี้ยง (2547) ที่ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการออมของข้าราชการมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า ข้าราชการมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒที่มีรายได้ต่อเดือน รายจ่ายต่อเดือน และหนี้สินต่อเดือนต่างกัน มีพฤติกรรมการออมในด้านระดับการออม รูปแบบการออมกับสถาบันการเงิน รูปแบบการออมที่ไม่เกี่ยวข้องกับสถาบันการเงิน และวัตถุประสงค์ในการออม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และมีรูปแบบการออมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จากกลุ่มตัวอย่างมีรูปแบบการออมกับธนาคารมากที่สุด เนื่องจากมีสภาพคล่องสูง ส่วนการออมรูปแบบอื่นๆ กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญน้อยกว่า อาจเนื่องมาจากมีสภาพคล่องน้อย เงินที่นำไปออมแล้วไม่สามารถเบิกมาใช้ได้เมื่อมีความจำเป็น เพราะมีเงื่อนไขของเวลาเข้ามาเกี่ยวข้อง ด้านปริมาณการออมของข้าราชการและลูกจ้างประจำ มีปริมาณการออม น้อยกว่าหรือเท่ากับ 20,000 บาท มากที่สุด จำนวน 147 คน คิดเป็นร้อยละ 45.9 อาจเนื่องจากไม่มีความรู้ด้านการออม ทำให้ข้าราชการและลูกจ้างประจำไม่กล้าที่จะออมและผู้ที่ออมต้องมีความรู้ในการออมพอสมควร

ดังนั้น ถ้าข้าราชการและลูกจ้างประจำมีการออมตั้งแต่อายุน้อยหรือตั้งแต่เริ่มปฏิบัติราชการ จะเห็นได้ว่าการนำเงินออมที่ออมไว้ไปสร้างผลประโยชน์ตอบแทนจากจากออม ข้าราชการและลูกจ้างประจำ จึงควรเริ่มออมตั้งแต่วันนี้เป็นต้นไป เพื่อความเป็นอยู่ที่ดีของตนเองในปัจจุบันและอนาคต ทั้งนี้จะต้องหาความรู้เรื่องการออมเป็นเรื่องสำคัญ เพราะจะเป็นตัวส่งเสริมให้ข้าราชการและลูกจ้างประจำรู้จักวิธีการออมที่ก่อให้เกิดผลประโยชน์สูงสุด ลดอัตราการเสี่ยง มีความพอเพียงของรายได้ มีเงินออม เมื่อไม่มีปัญหาด้านการเงิน สุขภาพจิตก็จะดี มีความสุข และจะสามารถทุ่มเทเวลาและความคิดทั้งหมดให้กับการทำงานส่งผลให้สามารถสร้างผลผลิตที่มีประสิทธิภาพให้กับมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และเงินออมของข้าราชการและลูกจ้างประจำก็จะกลับไปเป็นเงินลงทุนของรัฐบาลเพื่อนำไปพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าต่อไปในอนาคต

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ผลการวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมการออมของข้าราชการและลูกจ้างประจำในสังกัดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีข้อเสนอแนะดังนี้

1. จากการสังเกตที่ได้จากผลการสำรวจแบบสอบถามการของข้าราชการและลูกจ้างประจำ มีข้อสังเกตที่ได้ดังนี้คือ ข้าราชการและลูกจ้างประจำ จะเน้นรูปแบบการออมในรูปแบบที่มีความมั่นคง เช่น ธนาคาร กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ กองทุนสำรองเลี้ยงชีพลูกจ้าง และการหวังผลประโยชน์ในการกู้ยืม การกู้ยืมเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้รายได้สุทธิต่อเดือนของข้าราชการและลูกจ้างประจำลดลง ส่งผล

ให้ข้าราชการและลูกจ้างประจำออมลดลง ดังนั้น ผู้วิจัยขอเสนอแนะให้ผู้บริหารของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒควรร่วมมือกับสถาบันการเงินโดยการส่งเสริมความรู้ด้านผลิตภัณฑ์การออมของสถาบันการเงินให้กับข้าราชการและลูกจ้างประจำ ซึ่งจะทำให้มีรายได้จากผลตอบแทนจากการออมเพิ่มขึ้น และยังเป็นการส่งเสริมขวัญและกำลังใจในการทำงานของข้าราชการและลูกจ้างประจำทางอ้อม

2. ปริมาณการออมของข้าราชการและลูกจ้างประจำ ในสังกัดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยส่วนใหญ่มีปริมาณการออมเฉลี่ยน้อยกว่าหรือเท่ากับ 20,000 บาท โดยมีปริมาณการออมต่ำสุดเท่ากับ 310.82 บาท ซึ่งมีปริมาณการออมค่อนข้างต่ำ และเมื่อเกษียณอายุราชการ ข้าราชการและลูกจ้างประจำจะมีรายได้ลดลงเกือบครึ่งหนึ่งของรายได้ที่เคยได้รับ การวางแผนการออมให้กับข้าราชการและลูกจ้างประจำเพื่อใช้จ่ายหลังเกษียณ จึงมีความสำคัญอย่างมาก จะทำให้ข้าราชการและลูกจ้างประจำลดความกังวลทางการเงินหลังเกษียณได้ และจะทำให้ข้าราชการและลูกจ้างประจำทำงานให้กับมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้อย่างมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการศึกษากิจกรรมที่มีผลต่อการออมของบุคลากรกลุ่มต่างๆ ที่หลากหลาย ทั้งที่เป็นลูกจ้างชั่วคราวตามสัญญาจ้าง พนักงานในมหาวิทยาลัย และพนักงานราชการ
2. ควรทำการศึกษากิจกรรมที่มีผลต่อการออมของบุคลากร ในสังกัดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ หลังจากหน่วยงานออกนอกระบบราชการ

บรรณานุกรม

- เฉลิมศักดิ์ รอดเกลี้ยง. (2547). พฤติกรรมการออมของข้าราชการมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. สารนิพนธ์ ศ.ม. (เศรษฐศาสตร์การจัดการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- พีรพล ชุนพรหม. (2550). พฤติกรรมการออมเงินของลูกจ้างประจำของโรงเรียนช่างกล สำนักงานคลังกรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ ศ.ม. (เศรษฐศาสตร์การจัดการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- นันทวัน อันตรเสน. (2521). สถาบันเกี่ยวกับการออมและการลงทุน. สารนิพนธ์ ศ.ม. (เศรษฐศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- พิกุล ปัญญา. (2554). พฤติกรรมการออมและปัจจัยที่มีผลต่อการออมของเจ้าหน้าที่การตลาดบริษัทหลักทรัพย์. สารนิพนธ์ ศ.ม. (เศรษฐศาสตร์การจัดการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- รัตนา ยินดี. (2549). การออมของข้าราชการในเขตกรุงเทพมหานคร เป็นการศึกษาการออมของข้าราชการ และลักษณะการออมของข้าราชการในเขตกรุงเทพฯ. สารนิพนธ์ ศ.ม. (เศรษฐศาสตร์การจัดการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- รัตนา สายคณิต. (2544). หลักเศรษฐศาสตร์เบื้องต้น: มหาเศรษฐศาสตร์. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ล้วน สายยศ ; และอังคณา สายยศ. (2540). สถิติวิทยาทางการวิจัย. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- วิภาดา นนทโชติ; และโสภาพร ศรีพิทักษ์พงศ์. (2552). พฤติกรรมการออมที่มีผลต่อระดับความคิดเห็นด้านวัตถุประสงค์การออม กรณีศึกษา ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย (SME BANK) สำนักงานใหญ่ และธนาคารกสิกรไทย (KBANK) สำนักพหลโยธิน. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- วิภาดา นนทโชติ; และโสภาพร ศรีพิทักษ์พงศ์. (2552). ศึกษาปัจจัยและพฤติกรรมการออมที่มีผลต่อระดับความคิดเห็นด้านวัตถุประสงค์การออม กรณีศึกษา ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย (SME BANK) สำนักงานใหญ่และ ธนาคารกสิกรไทย (KBANK) สำนักพหลโยธิน. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- วรเวศม์ สุวรรณระดา; และสมประวิณ มันประเสริฐ. (2551). ปัจจัยกำหนดพฤติกรรมการออมของผู้มีงานทำในประเทศไทย. ม.ป.ท.

- ศิริอรุณ อนันตวิรุฬห์. (2550). พฤติกรรมการออมเพื่อการเตรียมเกษียณอายุของลูกจ้างสถานประกอบการเอกชนขนาดใหญ่ในกรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ ศ.ม. (เศรษฐศาสตร์การ จัดการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุทิพย์ พิบูลทิพย์. (2538). การออมครัวเรือนในสถาบันการเงินของประเทศไทย โดยศึกษาในลักษณะ แนวโน้ม และปัจจัยที่กำหนดการออมของครัวเรือนในสถาบันการเงินในประเทศไทย. สารนิพนธ์ ศ.ม. (เศรษฐศาสตร์การจัดการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุธิดา เทียนมนัส. (2538). วิเคราะห์พฤติกรรมการออมของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์: สหกรณ์ออม ทรัพย์ครูกรมสามัญศึกษา จำกัด. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (เศรษฐศาสตร์สหกรณ์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- สมปอง แจ่มสุบิน. (2544). เปรียบเทียบพฤติกรรมการบริโภคและการออมของครัวเรือนก่อนเกิดวิกฤต เศรษฐกิจในปี 2539 กับช่วงวิกฤตเศรษฐกิจในปี 2541. สารนิพนธ์ ศ.ม. (เศรษฐศาสตร์การ จัดการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อมรทิพย์ แท้เที่ยงธรรม. (2540). เศรษฐศาสตร์มหภาค. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- อุสาร์ แซ่มสุวรรณ. (2544). ปัจจัยกำหนดการออมครัวเรือนในประเทศไทยปี 2527 – 2541. สารนิพนธ์ ศ.ม. (เศรษฐศาสตร์การจัดการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- Dussenberry. J.S. (1959). *Income savings and the theory of Consumer Behavior*. New York: Combridge University Press.
- Engel James F., Blackwell Roger D.; & Miniard Paul W . (1995). *Consumer Behavior*, 8th ed. Fort Worth: The Dryden Press Inc.
- Friedman, Milton (1957). *A Theory of the Consumption Function*. N.J: Princeton University Press.
- Kotler Philip. (2003). *Marketing for Hospitality and Tourism: The Millennium Edition*. New Jersey: Prentice-Hall.
- John Maynard Keyenes. (1936). *The General Theory of Employment, Interest and Money*. London: Machillian and Co.
- Schiffman, Leon G.; & Leslie Lazar Kanuk. (2007). *Consumer Behavior*. New Jersey: Prentice-Hall.

Yamane Taro. (1973). *Statistics: an Introduction Analysis*. 3rd ed. New York: Harper And Raw.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

ตารางผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตารางแสดงความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับปริมาณการออม ของพฤติกรรมการออมของข้าราชการ
และลูกจ้างประจำ ในสังกัดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

หน่วย:คน:(ร้อยละ)

ปริมาณการออม	เพศ		
	ชาย	หญิง	รวม
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 20,000 บาท	55	92	147
ร้อยละ	(52.9)	(42.6)	(45.9)
20,001 – 40,000 บาท	23	89	112
ร้อยละ	(22.1)	(41.2)	(35.0)
มากกว่า 40,000 บาทขึ้นไป	26	35	61
ร้อยละ	(25.0)	(16.2)	(19.1)
รวม	104	216	320
ร้อยละ	(100.0)	(100.0)	(100.0)

$$\chi^2 = 11.776^*$$

$$\text{Sig} = 0.003$$

ตารางแสดงความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับปริมาณการออม ของพฤติกรรมการออมของข้าราชการ
และลูกจ้างประจำ ในสังกัดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

หน่วย:คน:(ร้อยละ)

ปริมาณการออม	อายุ				รวม
	ต่ำกว่า 39 ปี	40-49 ปี	50-59 ปี	60 ปี ขึ้นไป	
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 20,000 บาท	22	51	67	7	147
ร้อยละ	(61.1)	(56.0)	(39.9)	(28.0)	(45.9)
20,001 – 40,000 บาท	12	30	59	11	112
ร้อยละ	(33.3)	(33.0)	(35.1)	(44.0)	(35.0)
มากกว่า 40,000 บาทขึ้นไป	2	10	42	7	61
ร้อยละ	(5.6)	(11.0)	(25.0)	(28.0)	(19.1)
รวม	36	91	168	25	320
	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)

$$\chi^2 = 18.347^*$$

$$\text{Sig} = 0.005$$

ตารางแสดงความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพการสมรสกับปริมาณการออม ของพฤติกรรมการออมของ
ข้าราชการและลูกจ้างประจำ ในสังกัดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

หน่วย:คน:(ร้อยละ)

ปริมาณการออม	สถานภาพการสมรส			รวม
	โสด	สมรส	หม้าย / แยกกันอยู่ / หย่าร้าง	
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 20,000 บาท	22	121	4	147
ร้อยละ	(40.0)	(46.4)	(100.0)	(45.9)
20,001 – 40,000 บาท	20	92	0	64
ร้อยละ	(36.4)	(35.2)	(0.0)	(35.0)
มากกว่า 40,000 บาทขึ้นไป	13	48	0	61
ร้อยละ	(23.6)	(18.4)	(0.0)	(19.1)
รวม	55	261	4	320
ร้อยละ	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)

$$\chi^2 = 5.839$$

$$\text{Sig} = 0.212$$

ตารางแสดงความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษากับปริมาณการออม ของพฤติกรรมการออมของ
ข้าราชการและลูกจ้างประจำ ในสังกัดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

หน่วย:คน:(ร้อยละ)

ปริมาณการออม	ระดับการศึกษา				รวม
	ต่ำกว่า ปริญญาตรี	ปริญญา ตรี	ปริญญา โท	ปริญญา เอก	
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 20,000 บาท	41	52	43	11	147
ร้อยละ	(93.2)	(60.5)	(38.1)	(14.3)	(45.9)
2,001 – 40,000 บาท	3	29	49	31	112
ร้อยละ	(6.8)	(33.7)	(43.4)	(40.3)	(35.0)
มากกว่า 40,000 บาทขึ้นไป	0	5	21	35	61
ร้อยละ	(0.00)	(5.8)	(18.6)	(45.5)	(19.1)
รวม	44	86	113	77	320
ร้อยละ	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)

$$\chi^2 = 1.010^*$$

$$\text{Sig} = 0.000$$

ตารางแสดงความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนสมาชิกในครัวเรือนกับปริมาณการออม ของพฤติกรรมการ
ออมของข้าราชการและลูกจ้างประจำ ในสังกัดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

หน่วย:คน:(ร้อยละ)

ปริมาณการออม	จำนวนสมาชิกในครัวเรือน			
	1 - 2 คน	3 - 4 คน	5 - 6 คน	รวม
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 20,000 บาท	108	33	6	147
ร้อยละ	(45.2)	(47.8)	(50.0)	(45.9)
20,001 – 40,000 บาท	88	22	2	112
ร้อยละ	(36.8)	(31.9)	(16.7)	(35.0)
มากกว่า 40,000 บาทขึ้นไป	43	14	4	61
ร้อยละ	(14.29)	(23.81)	(100.00)	(19.10)
รวม	239	69	12	320
ร้อยละ	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)

$$\chi^2 = 3.176$$

$$\text{Sig} = 0.0729$$

ตารางแสดงความสัมพันธ์ระหว่างอายุราชการกับปริมาณการออม ของพฤติกรรมกรออมของ
ข้าราชการและลูกจ้างประจำ ในสังกัดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

หน่วย:คน:(ร้อยละ)

ปริมาณการออม	อายุราชการ			รวม
	ต่ำกว่า 19 ปี	20-39 ปี	40 ปีขึ้นไป	
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 20,000 บาท	75	71	1	147
ร้อยละ	(62.0)	(36.0)	(50.0)	(45.9)
20,001 – 40,000 บาท	37	74	1	112
ร้อยละ	(30.6)	(37.6)	(50.0)	(35.0)
มากกว่า 40,000 บาทขึ้นไป	9	52	0	61
ร้อยละ	(7.4)	(26.4)	(0.0)	(19.1)
รวม	121	197	2	320
ร้อยละ	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)

$$\chi^2 = 26.680^*$$

$$\text{Sig} = 0.000$$

ตารางแสดงความสัมพันธ์ระหว่างประเภทของบุคลากรกับปริมาณการออม ของพฤติกรรมการออม
ของข้าราชการและลูกจ้างประจำ ในสังกัดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

หน่วย:คน:(ร้อยละ)

ปริมาณการออม	ประเภทบุคลากร					รวม
	ข้าราชการ-ประเภททั่วไป	ข้าราชการ-ประเภทบริหาร	ข้าราชการ-ประเภทวิชาการ	ข้าราชการ-ประเภทวิชาชีพเฉพาะหรือ เชี่ยวชาญเฉพาะ	ลูกจ้างประจำ	
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 20,000 บาท	14	1	37	44	51	147
ร้อยละ	(82.4)	(33.3)	(24.5)	(45.8)	(96.2)	(45.9)
20,001 – 40,000 บาท	3	0	65	42	2	112
ร้อยละ	(17.6)	(0.0)	(43.0)	(43.8)	(3.8)	(35.0)
มากกว่า 40,000 บาทขึ้นไป	0	2	49	10	0	61
ร้อยละ	(0.0)	(66.7)	(32.5)	(10.4)	(0.0)	(19.1)
รวม	17	3	151	96	53	320
ร้อยละ	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)

$$\chi^2 = 1.063^*$$

$$\text{Sig} = 0.000$$

ตารางแสดงความสัมพันธ์ระหว่างรายได้โดยเฉลี่ยต่อเดือนกับปริมาณการออม ของพฤติกรรม
การออมของข้าราชการและลูกจ้างประจำ ในสังกัดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

หน่วย:คน:(ร้อยละ)

ปริมาณการออม	รายได้โดยเฉลี่ยต่อเดือน			รวม
	น้อยกว่าหรือเท่ากับ 20,000 บาท	20,001 – 40,000 บาท	มากกว่า 40,000 บาท ขึ้นไป	
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 20,000 บาท	71	71	5	147
ร้อยละ	(97.3)	(45.5)	(5.5)	(45.9)
20,001 – 40,000 บาท	1	83	28	112
ร้อยละ	(1.4)	(53.2)	(30.8)	(35.0)
มากกว่า 40,000 บาทขึ้นไป	1	2	58	61
ร้อยละ	(1.4)	(1.3)	(63.7)	(19.1)
รวม	73	156	91	320
ร้อยละ	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)
$\chi^2 = 2.462^*$				
Sig = 0.000				

ตาราง 9 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างรายจ่ายโดยเฉลี่ยต่อเดือนกับปริมาณการออม ของพฤติกรรม
การออมของข้าราชการและลูกจ้างประจำ ในสังกัดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

หน่วย:คน:(ร้อยละ)

ปริมาณการออม	รายจ่ายโดยเฉลี่ยต่อเดือน			รวม
	น้อยกว่าหรือเท่ากับ 20,000 บาท	20,001 – 40,000 บาท	มากกว่า 40,000 บาท ขึ้นไป	
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 20,000 บาท	142	5	0	147
ร้อยละ	(61.7)	(6.0)	(0.0)	(45.9)
20,001 – 40,000 บาท	84	28	0	112
ร้อยละ	(36.5)	(33.3)	(0.0)	(35.0)
มากกว่า 40,000 บาทขึ้นไป	4	51	6	61
ร้อยละ	(1.7)	(60.7)	(100.0)	(19.1)
รวม	230	84	6	320
ร้อยละ	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)
$\chi^2 = 1.801^*$				
Sig =0.000				

ตารางแสดงความสัมพันธ์ระหว่างหนี้สินโดยเฉลี่ยต่อเดือนกับปริมาณการออม ของพฤติกรรมการ
ออมของข้าราชการและลูกจ้างประจำ ในสังกัดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

หน่วย:คน:(ร้อยละ)

ปริมาณการออม	หนี้สินโดยเฉลี่ยต่อเดือน				รวม
	ไม่มีหนี้	น้อยกว่า หรือ เท่ากับ 20,000 บาท	20,001 - 40,000 บาท	มากกว่า 40,000 บาทขึ้นไป	
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 20,000 บาท	5	118	23	1	147
ร้อยละ	(11.1)	(49.4)	(65.7)	(100.0)	(45.9)
20,001 – 40,000 บาท	20	85	7	0	112
ร้อยละ	(44.4)	(35.6)	(20.0)	(0.0)	(35.0)
มากกว่า 40,000 บาทขึ้นไป	20	36	5	0	61
ร้อยละ	(44.4)	(15.1)	(14.3)	(0.0)	(19.1)
รวม	45	239	35	1	320
ร้อยละ	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)

$$\chi^2 = 37.704^*$$

Sig = 0.000

ภาคผนวก ข

แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง
พฤติกรรมการออมของข้าราชการและลูกจ้างประจำ
ในสังกัดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้เป็นส่วนหนึ่งของการทำวิจัย เรื่อง พฤติกรรมการออมของข้าราชการและลูกจ้างประจำ ในสังกัดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลด้านพื้นฐานส่วนบุคคล

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลด้านเศรษฐกิจ ซึ่งเกี่ยวกับโครงสร้างรายได้ โครงสร้างรายจ่าย และโครงสร้างด้านหนี้สิน

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการออมของข้าราชการและลูกจ้างประจำ ในสังกัดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เกี่ยวกับ ระดับการออม รูปแบบการออม และวัตถุประสงค์ในการออม

2. กรุณาตอบแบบสอบถามให้ครบถ้วนทุกข้อ และตอบให้ตรงกับสภาพความเป็นจริงที่สุด

คำตอบของท่านถือเป็นความลับ ผู้วิจัยจะนำข้อมูลเพื่อใช้ในการศึกษาวิจัยเท่านั้นและจะไม่มีผลกระทบต่อการปฏิบัติราชการของท่านแต่อย่างใด ผู้วิจัยจึงขอความกรุณาจากผู้ตอบแบบสอบถามตอบได้ทุกข้อตามความเป็นจริง

ผู้วิจัยขอขอบคุณที่ท่านให้ความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดียิ่งมา ณ โอกาสนี้

นางสาวกนกวรรณ วิเชียร
นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การจัดการ
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
(ผู้วิจัย)

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง
พฤติกรรมการออมของข้าราชการและลูกจ้างประจำ
ในสังกัดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลด้านพื้นฐานส่วนบุคคล ของข้าราชการและ
ลูกจ้างประจำ ในสังกัดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คำชี้แจง: โปรดเขียนเครื่องหมาย ☒ ลงในช่อง ☐ หน้าข้อความซึ่งตรงกับข้อมูลทั่วไปของท่าน

1. เพศ

- ☐ ชาย
☐ หญิง

2. อายุ..... ปี

3. สถานภาพการสมรส

- ☐ โสด
☐ สมรส
☐ หม้าย / แยกกันอยู่ / หย่าร้าง

4. ระดับการศึกษา

- ☐ ต่ำกว่าปริญญาตรี
☐ ปริญญาตรี
☐ ปริญญาโท
☐ ปริญญาเอก

5. จำนวนสมาชิกในครอบครัว (รวมผู้ตอบแบบสอบถาม)

- ☐ 1-2 คน
☐ 3- 4 คน
☐ 4- 6 คน

6. อายุราชการ..... ปี

7. ตำแหน่งงาน

- ☐ ข้าราชการ
☐ ประเภททั่วไป
☐ ประเภทวิชาการ
☐ ประเภทอำนวยการ
☐ ประเภทบริหาร
☐ ลูกจ้างประจำ

ตอนที่ 2 ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ ของข้าราชการและลูกจ้างประจำ ในสังกัดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คำชี้แจง: โปรดเขียนเครื่องหมาย $\sqrt{\quad}$ ลงในช่อง ☐ หน้าข้อความที่เป็นรายได้ รายจ่าย และหนี้สินของท่านตามเป็นจริง

1. รายได้โดยเฉลี่ยต่อเดือน..... บาท
2. รายจ่ายโดยเฉลี่ยต่อเดือน..... บาท
3. หนี้สินโดยเฉลี่ยต่อเดือน..... บาท

ตอนที่ 3 พฤติกรรมการออมของของข้าราชการและลูกจ้างประจำ ในสังกัดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในด้านระดับการออม รูปแบบการออม และวัตถุประสงค์การออม

คำชี้แจง: โปรดเขียนเครื่องหมาย $\sqrt{\quad}$ ลงในช่อง ☐ หน้าข้อความที่ตรงกับพฤติกรรมการออมของท่านมากที่สุด

1. ระดับการออม

- 1.1 เมื่อนำรายได้หักรายจ่ายและหนี้สินแล้ว

ท่านมีเงินออมโดยเฉลี่ยต่อเดือน.....บาท

2. รูปแบบการออม

- 2.1 หากท่านมีการออม ท่านเลือกออมเงินในรูปแบบใด (เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ กบข.	เฉลี่ยต่อเดือน.....บาท
☐ กสจ.	เฉลี่ยต่อเดือน.....บาท
☐ ชพค.	เฉลี่ยต่อเดือน.....บาท
☐ ชพส.	เฉลี่ยต่อเดือน.....บาท

- ☐ เงินฝากสหกรณ์ออมทรัพย์ เฉลี่ยต่อเดือน.....บาท
- ☐ กรรมธรรม์ประกันชีวิต เฉลี่ยต่อเดือน.....บาท
- ☐ กองทุนรวมเพื่อเลี้ยงชีพ เฉลี่ยต่อเดือน.....บาท
- ☐ กองทุนรวมหุ้นระยะยาว เฉลี่ยต่อเดือน.....บาท
- ☐ เงินฝากกับธนาคาร เฉลี่ยต่อเดือน.....บาท
- ☐ อื่น ๆ โปรดระบุ.....

ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ชื่อ ชื่อสกุล	นางสาวกนกวรรณ วิเชียร
วัน เดือน ปีเกิด	20 ธันวาคม 2519
สถานที่เกิด	จังหวัดปราจีนบุรี
ที่อยู่ปัจจุบัน	140/52 สตุติโฮ โชน คอนโด พลัสพลา วังทองหลาง กรุงเทพมหานคร 10310
ตำแหน่งงานปัจจุบัน	นักวิชาการเงินและบัญชี ชำนาญการ
สถานที่ทำงาน	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2535	การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จาก โรงเรียนกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี
พ.ศ. 2538	การศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) สาขาการบัญชี กรุงเทพมหานคร จาก วิทยาลัยพณิชยการอินทราชัย กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2540	การศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) สาขาการบัญชี กรุงเทพมหานคร จาก วิทยาลัยพณิชยการอินทราชัย กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2542	การศึกษาระดับปริญญาตรี บริหารธุรกิจ (บธ.บ.) สาขาการบัญชี จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2555	เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต (ศ.ม.) สาขาเศรษฐศาสตร์การจัดการ จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กรุงเทพมหานคร